

**OGÓLNE WARUNKI UBEZPIECZENIA
BEZPIECZNY PRZEDSIĘBIORCA PLUS**

Informacja o postanowieniach ogólnych warunków ubezpieczenia Bezpieczny Przedsiębiorca Plus, zgodnie z art. 17 ust. 1 ustawy z dnia 11 września 2015 r. o działalności ubezpieczeniowej i reasekuracyjnej (Dz. U. z 2015 r., poz. 1844 z późn. zm.)

Rodzaj informacji	Numer jednostki redakcyjnej wzorca
Przesłanki wypłaty odszkodowania i innych świadczeń lub wartości wykupu ubezpieczenia	Postanowienia ogólne: § 1 ust. 4, Definicje: § 3, Umowa ubezpieczenia: § 4, Początek i koniec odpowiedzialności: § 5, Wygaśnięcie stosunku ubezpieczenia: § 9, Suma ubezpieczenia, suma gwarancyjna: § 10, Obowiązki Ubezpieczającego: § 15 i § 16, Wypłata odszkodowania: § 25, Dokumenty niezbędne do wypłaty odszkodowania lub świadczenia: § 26, Ubezpieczenie mienia: Przedmiot i zakres ubezpieczenia: § 28 i § 29, Sumy ubezpieczenia i systemy ubezpieczenia: § 30, Miejsce ubezpieczenia: § 31, Ubezpieczenie mienia od zdarzeń losowych: § 32, Ustalenie rozmiaru szkody i wysokości odszkodowania: § 34 - 35, Ubezpieczenie mienia od kradzieży z włamaniem i rabunku: § 36 - 37, Ubezpieczenie sprzętu elektronicznego: § 39, Ustalenie rozmiaru szkody i wysokości odszkodowania: § 43 - § 44, Ubezpieczenie danych i zewnętrznych nośników danych: § 45 - 47, Zakres dodatkowy rozszerzający ubezpieczenie mienia: § 48 - § 60, Ubezpieczenie odpowiedzialności cywilnej: Przedmiot, zakres i miejsce ubezpieczenia: § 61 - 63, Suma gwarancyjna i podlimity odpowiedzialności: § 64, Ustalenie wysokości odszkodowania: § 66, Klauzule rozszerzające zakres ubezpieczenia odpowiedzialności cywilnej - § 69 Klauzula 01 – ust. 1 - 2 i ust. 4, Klauzula 02 – ust. 1 - 2 i ust. 4, Klauzula 03 - ust. 1 - 2 i ust. 4 - 5, Klauzula 04 - ust. 1 i ust. 3 - 5, Klauzula 05 - ust. 1 - 4 i ust. 6 - 8, Klauzula 06 - ust. 1 - 2 i ust. 4 - 5, Klauzula 07 - ust. 1 i ust. 3, Klauzula 08 - ust. 1 i ust. 3, Klauzula 09 - ust. 1 - 3 i ust. 5 - 7,

	<p>Klauzula 10 – ust. 1 i ust. 3, Klauzula 11 - ust. 1 i ust. 3, Klauzula 12 - ust. 1 - 2 i ust. 4 - 8, Klauzula 13 - ust. 1 - 3 i ust. 6, Klauzula 14 - ust. 1 - 3 i ust. 6, Klauzula 15 - ust. 1 - 2 i ust. 4, Klauzula 16 - ust. 1 - 2 i ust. 4, Klauzula 17 - ust. 1 - 2, ust. 4 - 5 i ust. 8, Klauzula 18 - ust. 1 - 2, ust. 4 -5 i ust. 7, Klauzula 19 – ust. 1 - 2, ust. 4, Assistance - § 70 - 74, Pomoc prawna - § 77 - 79;</p>
<p>Ograniczenia oraz wyłączenia odpowiedzialności zakładu ubezpieczeń uprawniające do odmowy wypłaty odszkodowania i innych świadczeń lub ich obniżenia</p>	<p>Postanowienia ogólne: § 1 ust. 4, Definicje: § 3, Umowa ubezpieczenia: § 4, Początek i koniec odpowiedzialności: § 5, Wygaśnięcie stosunku ubezpieczenia: § 9, Suma ubezpieczenia, suma gwarancyjna: § 10, Obowiązki Ubezpieczającego: § 15 ust. 4, § 16 ust. 3, Wymogi zabezpieczenia mienia: § 18 ust. 12 - 13, Postępowanie w przypadku szkody: § 21 ust. 2, § 22 ust. 2 i ust. 5, Wyłączenia ogólne: § 24, Wypłata odszkodowania: § 25 ust. 2-4 i ust. 12, Ubezpieczenie mienia: Wyłączenia przedmiotowe: § 29, Sumy ubezpieczenia i systemy ubezpieczenia: § 30, Wyłączenia odpowiedzialności: § 33, Ubezpieczenie mienia od zdarzeń losowych: § 32, Wyłączenia odpowiedzialności: § 33, Ustalenie rozmiaru szkody i wysokości odszkodowania: § 34 - 35, Ubezpieczenie mienia od kradzieży z włamaniem i rabunku: § 37, Wyłączenia dodatkowe – ubezpieczenie od kradzieży z włamaniem i rabunku: § 38, Ubezpieczenie sprzętu elektronicznego: § 39 ust. 3, Wyłączenia dodatkowe – ubezpieczenie sprzętu elektronicznego: § 40 - 41, Wymogi zabezpieczenia sprzętu elektronicznego: § 42, Ustalenie rozmiaru szkody i wysokości odszkodowania: § 43 - 44, Ubezpieczenie danych i zewnętrznych nośników danych - § 46, Ustalenie rozmiaru szkody i wysokości odszkodowania: § 47,</p>

Zakres dodatkowy rozszerzający ubezpieczenie mienia:
§ 49 ust. 3 i ust. 9, § 51 - 54, § 55 ust. 3 - 6, § 56 ust. 3-4
i ust. 6 - 7, § 57 ust. 2 - 6, § 58 ust. 5 - 8, § 59 ust. 2
i ust. 3, § 60 ust. 4 - 7,

Ubezpieczenie odpowiedzialności cywilnej:
Przedmiot, zakres i miejsce ubezpieczenia: § 63,
Suma gwarancyjna i podlimity odpowiedzialności: § 64,
Wyłączenia dodatkowe: § 65,
Ustalenie wysokości odszkodowania: § 66 ust. 2, § 67-
68,

Klauzule rozszerzające zakres ubezpieczenia
odpowiedzialności cywilnej - § 69

Klauzula 01 – ust. 2 - 5,
Klauzula 02– ust. 2 - 5,
Klauzula 03– ust. 2 - 5,
Klauzula 04 – ust. 2 - 6,
Klauzula 05– ust. 2 i ust. 5 - 9,
Klauzula 06 - ust. 2 i ust. 5 - 6,
Klauzula 07- ust. 2 - 4,
Klauzula 08 - ust. 2 - 4,
Klauzula 09 -ust. 2 i ust. 5 - 8,
Klauzula 10 - ust. 2 - 4,
Klauzula 11- ust. 2 - 4,
Klauzula 12- ust. 3 i ust. 5 - 9,
Klauzula 13 - ust. 4 - 7,
Klauzula 14 - ust. 4 - 7,
Klauzula 15 - ust. 3 - 4,
Klauzula 16 - ust. 3 - 5,
Klauzula 17- ust. 3, ust. 6 -10,
Klauzula 18 – ust. 3 - 8,
Klauzula 19 – ust. 3 - 5,

Assistance i Pomoc Prawna - § 71 - 73 ust. 2, § 74, - 76
ust. 2, 5 i 6, § 77, § 79 i § 81.

Spis treści

CZĘŚĆ I – POSTANOWIENIA WSPÓLNE	6
Postanowienia ogólne	6
Definicje	6
Umowa ubezpieczenia	11
Początek i koniec odpowiedzialności	11
Odstąpienie od umowy ubezpieczenia	11
Wypowiedzenie umowy ubezpieczenia	12
Przeniesienie praw z umowy ubezpieczenia	12
Wygaśnięcie stosunku ubezpieczenia	12
Suma ubezpieczenia, suma gwarancyjna	12
Składka ubezpieczeniowa	13
Obowiązki Ubezpieczającego	14
Wymogi zabezpieczenia mienia	15
Postępowanie w przypadku szkody	17
Obowiązki TUZ Ubezpieczenia	18
Wyłączenia ogólne	18
Wypłata odszkodowania	19
Dokumenty niezbędne do wypłaty odszkodowania lub świadczenia	20
Roszczenia regresowe	20
CZĘŚĆ II - UBEZPIECZENIE MIENIA	20
Przedmiot i zakres ubezpieczenia	20
Ubezpieczenie mienia od zdarzeń losowych	23
Ubezpieczenie mienia od kradzieży z włamaniem i rabunku	26
Ubezpieczenie sprzętu elektronicznego	27
Zakres dodatkowy rozszerzający ubezpieczenie mienia od zdarzeń losowych	30
Ubezpieczenie ładunków w transporcie krajowym (Cargo)	31
Ubezpieczenie stałych kosztów działalności	33
Ubezpieczenie zwiększonych kosztów działalności	33
Ubezpieczenie urządzeń lub ich części na stałe zamontowanych na zewnątrz budynków i budowli	34
Ubezpieczenie szyb i innych elementów stałych od stłuczenia	34
Ubezpieczenie ryzyka rozmrożenia środków obrotowych	35
CZĘŚĆ III - UBEZPIECZENIE ODPOWIEDZIALNOŚCI CYWILNEJ	36
Przedmiot, zakres i miejsce ubezpieczenia	36
Suma gwarancyjna i podlimity odpowiedzialności	38
Wyłączenia dodatkowe	38
Ustalenie wysokości odszkodowania	40
Klauzule rozszerzające zakres ubezpieczenia odpowiedzialności cywilnej	41
CZĘŚĆ IV – ASSISTANCE	50
Przedmiot ubezpieczenia	50
Zakres ubezpieczenia	51
Assistance techniczny i Assistance sprzętu biurowego i AGD/RTV	52
Pakiet Pomocy	52
Organizacja przeglądów technicznych i usługi informacyjne	53
Wyłączenia odpowiedzialności w ramach Assistance	53
Postępowanie w razie zajścia zdarzenia objętego ochroną Assistance	53
CZĘŚĆ V – POMOC PRAWNA	54
Przedmiot ubezpieczenia	54
Zakres ubezpieczenia	55
Wyłączenia odpowiedzialności	55
CZĘŚĆ VI	56
REKLAMCJE I SKARGI	56
POSTANOWIENIA KOŃCOWE	56
Reklamacje i skargi	56
Postanowienia końcowe	57

CZĘŚĆ I – POSTANOWIENIA WSPÓLNE**Postanowienia ogólne****§ 1**

1. Niniejsze Ogólne Warunki Ubezpieczenia „BEZPIECZNY PRZEDSIĘBIORCA PLUS”, zwane dalej „OWU”, mają zastosowanie do umów ubezpieczenia zawieranych między TUZ Ubezpieczenia Towarzystwem Ubezpieczeń Spółką Akcyjną (poprzednio: TUZ Towarzystwo Ubezpieczeń Wzajemnych), z siedzibą w Warszawie, ul. Domaniewska 41, 02 – 672 Warszawa, wpisanym do rejestru przedsiębiorców Krajowego Rejestru Sądowego prowadzonego przez Sąd Rejonowy dla m.st. Warszawy w Warszawie, XIII Wydział Gospodarczy Krajowego Rejestru Sądowego pod numerem KRS 0001190962, zwanym dalej „TUZ Ubezpieczenia”, a osobami fizycznymi, osobami prawnymi lub innymi jednostkami organizacyjnymi nieposiadającymi osobowości prawnej, prowadzącymi we własnym imieniu działalność gospodarczą lub zawodową (przedsiębiorcami), z zastrzeżeniem ust. 2 niniejszego paragrafu.
2. O ile nie umówiono się inaczej, na podstawie niniejszych OWU mogą być zawierane umowy ubezpieczenia z:
  - 1) przedsiębiorcami, którzy spełniają łącznie następujące warunki:
    - a) łączna wartość mienia nie przekracza we wszystkich lokalizacjach kwoty 15 000 000 zł;
    - b) w ostatnim roku obrotowym osiągnęli roczny przychód nieprzekraczający 25 000 000 zł;
  - 2) osobami fizycznymi niebędącymi przedsiębiorcami, których łączna wartość mienia nie przekracza we wszystkich lokalizacjach kwoty 15 000 000 zł.
3. Umowa ubezpieczenia może zostać zawarta na cudzy rachunek (na rachunek Ubezpieczonego), w takim przypadku postanowienia OWU stosuje się odpowiednio do Ubezpieczonego. Ubezpieczający zobowiązany jest do zapłacenia składki.
4. W sprawach nieuregulowanych w OWU do umowy ubezpieczenia mają zastosowanie właściwe przepisy prawa polskiego, a w szczególności ustawy z dnia 23 kwietnia 1964 r. - Kodeks cywilny i ustawy z dnia 11 września 2015 r. o działalności ubezpieczeniowej i reasekuracyjnej.

§ 2

1. Na podstawie niniejszych OWU przedmiotem ubezpieczenia, z zastrzeżeniem ust. 2 niniejszego paragrafu, może być:
  - 1) mienie od zdarzeń losowych (od ryzyk nazwanych lub od wszystkich ryzyk (zgodnie z § 28 - § 35 OWU) z możliwością rozszerzenia o zakres dodatkowy, o którym mowa w § 32 ust. 4 OWU);
  - 2) mienie od kradzieży z włamaniem i rabunku (zgodnie z § 36 - § 38 OWU);
  - 3) sprzęt elektroniczny (zgodnie z § 39- § 44 OWU);
  - 4) dane i zewnętrzne nośniki danych (zgodnie z § 45 - § 47 OWU);
  - 5) odpowiedzialność cywilna (zgodnie z § 61 - § 69 OWU);
  - 6) assistance (zgodnie z § 70 - § 76 OWU);
  - 7) pomoc prawna (zgodnie z § 77- § 82 OWU).
2. Umowa ubezpieczenia z osobami fizycznymi niebędącymi przedsiębiorcami może zostać zawarta na warunkach niniejszych OWU i zastrzeżeniem ust. 3 niniejszego paragrafu, wyłącznie w ramach ubezpieczenia:
  - 1) mienia od zdarzeń losowych w zakresie ograniczonym do następujących przedmiotów ubezpieczenia: budynku, lokalu, maszyn, urządzeń i wyposażenia, zielonych źródeł energii z możliwością rozszerzenia o zakres dodatkowy, o którym mowa w § 32 ust. 4 pkt. 1, 2, 3 lit. d oraz e OWU;
  - 2) mienia od kradzieży z włamaniem i rabunku (zgodnie z § 36 - § 38 OWU);
  - 3) odpowiedzialności cywilnej w zakresie podstawowym, o którym mowa § 61 ust. 1 pkt 1 OWU;
  - 4) assistance (zgodnie z § 70 - § 76 OWU);
  - 5) pomocy prawnej (zgodnie z § 77- § 82 OWU).
3. TUZ Ubezpieczenia na wniosek Ubezpieczającego może objąć ochroną ubezpieczeniową budynki mieszkalne wielorodzinne lub lokale stanowiące własność osoby fizycznej niebędącej przedsiębiorcą, wyłącznie w przypadku, gdy są one wynajmowane lub dzierżawione osobom trzecim w całości lub w części w celach niezwiązanych z prowadzeniem działalności gospodarczej, chyba że za zgodą TUZ Ubezpieczenia ustalono inaczej.
4. Za porozumieniem stron, do umowy ubezpieczenia mogą być wprowadzone postanowienia dodatkowe lub odmienne od ustalonych w niniejszych OWU, jednakże wszelkie postanowienia dodatkowe lub odmienne od ustalonych w niniejszych OWU oraz wszelkie zmiany zawartej już umowy ubezpieczenia muszą być sporządzone na piśmie pod rygorem nieważności.

Definicje**§ 3**

Użyte w niniejszych OWU pojęcia oznaczają:

1. **akcja ratownicza** - działania mające na celu ratowanie przedmiotu ubezpieczenia, w związku z wystąpieniem wypadku ubezpieczeniowego objętego umową ubezpieczenia, w szczególności działania straży pożarnej i policji;
2. **akt terroru** - nielegalne działanie lub akcja organizowana z pobudek ideologicznych, religijnych, politycznych lub społecznych, indywidualna lub grupowa, prowadzona przez osoby działające samodzielnie lub na rzecz bądź z ramienia jakiegokolwiek organizacji lub

- rządu, skierowana przeciwko osobom, obiektom lub społeczeństwu, mająca na celu wywarcie wpływu na rząd, wprowadzenie chaosu, zastraszenie ludności lub dezorganizację życia publicznego przy użyciu przemocy bądź groźby użycia przemocy;
3. **awaria instalacji** – każdy przypadek nieprawidłowego funkcjonowania instalacji (wodnej, kanalizacyjnej, elektrycznej, alarmowej, centralnego ogrzewania lub pieca grzewczego) wynikający z przyczyn wewnętrznych pochodzenia mechanicznego, hydraulicznego lub elektrycznego powodujący przerwanie działania instalacji w miejscu ubezpieczenia w zakresie wykraczającym poza odpowiedzialność administracji budynku lub służb miejskich;
  4. **awaria sprzętu** - każdy przypadek uszkodzenia sprzętu biurowego i AGD/RTV znajdującego się w miejscu ubezpieczenia, wynikający z przyczyn wewnętrznych, a nie z działania lub zaniechania człowieka w związku z normalną eksploatacją lub konserwacją, powodujący nieprawidłowe funkcjonowanie tego sprzętu oraz niezwiązane z użytkowaniem sprzętu niezgodnie z instrukcją obsługi;
  5. **budowla** - związany z gruntem obiekt budowlany niebędący budynkiem, wraz z instalacjami i urządzeniami, stanowiący całość techniczną i użytkową (łącznie z kosztami poniesionymi na remonty bieżące, kapitalne i adaptacyjne, jeżeli budowla stanowi własność Ubezpieczonego);
  6. **budynek** - obiekt budowlany, posiadający pozwolenie na użytkowanie, trwale związany z gruntem, wydzielony z przestrzeni za pomocą przegród budowlanych, posiadający fundamenty i dach (inny niż brezentowy lub pneumatyczny) wraz z wbudowanymi instalacjami, urządzeniami technicznymi oraz zainstalowanymi na stałe elementami wykończeniowymi, stanowiącymi całość techniczną i użytkową;
  7. **Centrum Operacyjne Assistance** – podmiot, który w imieniu TUZ Ubezpieczenia organizuje usługi Assistance i Pomoc Prawną;
  8. **czysta strata finansowa** – wyrażony w pieniądzu uszczerbek poniesiony przez poszkodowanego, niebędący szkodą osobową lub szkodą rzeczową;
  9. **dane** - informacje nadające się do bezpośredniego przetwarzania przez Elektroniczne Systemy Przetwarzania Danych (EPD), zgromadzone poza jednostką centralną, tj.:
    - 1) dane ze zbiorów danych,
    - 2) system operacyjny i programy wchodzące w jego skład,
    - 3) licencyjne, standardowe programy produkcji seryjnej,
    - 4) programy aplikacyjne produkcji jednostkowej (wytworzone na podstawie oprogramowania licencyjnego);
  10. **deszcz** – opad atmosferyczny w postaci wody;
  11. **dewastacja** – umyślne zniszczenie lub uszkodzenie ubezpieczonego mienia przez osoby trzecie w związku z usiłowaniem lub dokonaniem kradzieży z włamaniem lub rabunku, przy czym w ramach dewastacji nie jest objęta ochroną ubezpieczeniową utrata mienia wskutek jego zaboru w celu jego przywłaszczenia;
  12. **dokument ubezpieczenia (polisa)** – dokument potwierdzający zawarcie umowy ubezpieczenia pomiędzy Ubezpieczającym a TUZ Ubezpieczenia;
  13. **dni robocze** – dni od poniedziałku do piątku, z wyłączeniem dni ustawowo wolnych od pracy;
  14. **dym i sadza** – produkty niepełnego spalania ciał stałych, cieczy lub gazu, które powstały w wyniku:
    - 1) spalania i wydobywania się z urządzeń znajdujących się w miejscu ubezpieczenia, eksploatowanych zgodnie z przeznaczeniem i przepisami technicznymi oraz przy sprawnym działaniu urządzeń wentylacyjnych,
    - 2) pożaru, wybuchu, niezależnie od miejsca jego powstania;
  15. **franszyza integralna** – kwota, do wartości której TUZ Ubezpieczenia nie odpowiada za powstałą szkodę. Jeżeli wartość szkody przekracza kwotę franszyzy integralnej, odszkodowanie wypłacone jest w pełnej wysokości;
  16. **franszyza redukcyjna** - wartość określona kwotowo lub procentowo, o którą pomniejsza się każdorazowo ustalone odszkodowanie; franszyzy redukcyjnej nie stosuje się w szkodach osobowych. Wszystkie szkody, których wartość nie przekracza kwoty franszyzy redukcyjnej nie są objęte ubezpieczeniem;
  17. **grad** - opad atmosferyczny składający się z bryłek lodu;
  18. **graffiti** - pomalowanie, pobrudzenie, zachłapanie przedmiotu ubezpieczenia wbrew woli Ubezpieczonego;
  19. **huk ponaddzwiękowy** - fala uderzeniowa wywołana przez statek powietrzny podczas przekraczania bariery dźwięku;
  20. **jednostka centralna** - część sprzętu elektronicznego obejmująca sterowanie, układy wykonujące operacje arytmetyczno-logiczne oraz pamięć komputera, z wyłączeniem pamięci zewnętrznej (dyski twarde, stacje dysków elastycznych i optycznych, stacje taśm magnetycznych);
  21. **katastrofa budowlana** - niezamierzone i gwałtowne zniszczenie obiektu budowlanego lub jego części w rozumieniu prawa budowlanego;
  22. **kradzież z włamaniem** – dokonanie albo usiłowanie dokonania zaboru mienia, w celu przywłaszczenia z zamkniętych pomieszczeń, po uprzednim pokonaniu – przy użyciu siły fizycznej lub narzędzi – istniejących zabezpieczeń lub zamocowań, także po otwarciu zabezpieczeń kluczem lub innym urządzeniem otwierającym, który sprawca zdobył przez kradzież z włamaniem z innego lokalu albo w wyniku rabunku;
  23. **Klient**-
    - a) osoba fizyczna,
    - b) osoba prawna,
    - c) jednostka organizacyjna niebędąca osobą prawną, której obowiązujące przepisy przyznają zdolność prawną, będąca Ubezpieczającym, Ubezpieczonym, uposażonym lub uprawnionym z umowy ubezpieczenia, spadkobiercą posiadającym interes prawny w ustaleniu odpowiedzialności lub spełnieniu świadczenia z umowy ubezpieczenia; niniejsza definicja ma zastosowanie w procesie składania i rozpatrywania reklamacji, określonym w § 83 OWU;

24. **kradzież zwykła** – zabór cudzego mienia w celu przywłaszczenia bez śladów włamania lub rabunku;
25. **koszty poszukiwania przyczyny szkody** – uzasadnione koszty poszukiwania elementów ubezpieczonego mienia (wyłącznie w obrębie objętego ochroną budynku lub lokalu), których uszkodzenie lub awaria były bezpośrednią przyczyną powstania szkody w mieniu;
26. **lokal** - samodzielna, wydzielona trwałymi ścianami lub przegrodami budowlanymi część budynku wraz z wbudowanymi instalacjami, urządzeniami budowlanymi oraz zainstalowanymi na stałe elementami wykończeniowymi;
27. **lokaut** - przestój w pracy przedsiębiorstwa spowodowany przez pracodawcę, połączony ze zwalnianiem pracowników, przeprowadzony dla zmuszenia ich do przyjęcia gorszych warunków pracy lub płacy lub ze względu na strajk pracowników;
28. **lawina** - gwałtowne zsuwanie się lub staczanie się mas śniegu, lodu, skał, kamieni, ziemi lub błota ze zboczy górskich bądź falistych;
29. **maszyna elektryczna** – maszyna przetwarzająca energię mechaniczną w elektryczną (generator, prądnicą), energię elektryczną w pracę mechaniczną (silnik elektryczny) lub energię elektryczną w inny rodzaj energii elektrycznej (przetwornica elektryczna, transformator);
30. **maszyny, urządzenia i wyposażenie** - rzeczy ruchome wykorzystywane do prowadzenia działalności, niestanowiące elementów budynków, budowli, lokali, niebędące środkami obrotowymi lub nakładami inwestycyjnymi;
31. **mienie osób trzecich** – mienie należące do osób trzecich przyjęte w celu wykonania usługi (np. naprawy, remontu, przetworzenia, badania, czyszczenia, farbowania, prania), dalszej sprzedaży, w ramach umowy komisji lub przechowania;
32. **mienie pracownicze** – mienie osobiste pracowników zatrudnionych przez Ubezpieczonego, które znajduje się w miejscu pracy;
33. **nadubezpieczenie mienia** - sytuacja, gdy ustalona w umowie suma ubezpieczenia mienia dotkniętego szkodą jest w dniu powstania szkody wyższa od faktycznej wartości tego mienia, na podstawie której Ubezpieczający ustalił sumę ubezpieczenia;
34. **nakłady inwestycyjne** - koszty remontów, wykończenia wnętrz lub prac adaptacyjnych poniesione na dostosowanie budynku, budowli, lokalu do rodzaju prowadzonej działalności lub w celu podniesienia jego standardu, a na potrzeby ubezpieczenia kradzieży z włamaniem i rabunku również wbudowane instalacje, urządzenia techniczne oraz zainstalowane na stałe elementy wykończeniowe wewnątrz obiektu budowlanego;
35. **napór śniegu lub lodu** – bezpośrednio, niszczące oddziaływanie ciężaru śniegu lub lodu na przedmiot ubezpieczenia. Ochrona obejmuje również szkody powstałe w ubezpieczonym mieniu wynikające z przewrócenia się mienia sąsiadującego na skutek bezpośredniego działania ciężaru śniegu lub lodu;
36. **niedoubezpieczenie** - sytuacja, gdy ustalona w umowie suma ubezpieczenia mienia dotkniętego szkodą jest w dniu powstania szkody niższa od faktycznej wartości tego mienia, na podstawie której Ubezpieczający ustalił sumę ubezpieczenia (definicja niedoubezpieczenia ma zastosowanie przy ewentualnym zastosowaniu zasady proporcji);
37. **osuwanie się ziemi** – ruchy ziemi na stokach, niespowodowane działalnością człowieka;
38. **osoba trzecia** – każda osoba niebędąca Ubezpieczającym lub Ubezpieczonym;
39. **osoba bliska** - małżonek, konkubent, konkubina, wstępny, zstępny, rodzeństwo, ojczym, macocha, pasierb, pasierbica, teść, teściowa, zięć, synowa, przysposobiony, przysposabiający, opiekunowie prawni;
40. **podwykonawca** - osoba fizyczna niebędąca pracownikiem w rozumieniu OWU, osoba prawna lub jednostka organizacyjna nieposiadająca osobowości prawnej, której Ubezpieczony powierzył wykonanie prac lub usług, określonych w łączącej ich umowie;
41. **pracownik** - osoba fizyczna zatrudniona przez Ubezpieczonego na podstawie umowy o pracę, powołania, wyboru, mianowania lub spółdzielczej umowy o pracę albo na podstawie umowy cywilnoprawnej z wyłączeniem osoby fizycznej będącej przedsiębiorcą, z którym Ubezpieczony zawarł umowę cywilnoprawną. Za pracownika uznaje się także praktykanta, stażystę lub wolontariusza, któremu Ubezpieczony powierzył wykonywanie pracy;
42. **powódź** - zalanie terenu w następstwie podniesienia się poziomu wody w korytach wód płynących lub zbiornikach wód stojących, naturalnych lub sztucznych, na skutek:
  - a) nadmiernych opadów atmosferycznych,
  - b) spływu wód po zboczach lub stokach na terenach górzystych lub pofałdowanych,
  - c) topnienia kry lodowej,
  - d) tworzenia się zatorów lodowych w korytach wód płynących,
  - e) sztormu i podniesienia się poziomu morskich wód przybrzeżnych;
43. **pożar** – działanie ognia (ciepła lub dymu), który przedostał się poza palenisko lub powstał bez paleniska i rozprzestrzenił się o własnej sile;
44. **produkt** – rzecz ruchoma, chociażby została połączona z inną rzeczą, wytworzona, przetworzona, sprzedana, dostarczona, dystrybuowana przez Ubezpieczonego, która w chwili zaistnienia wypadku ubezpieczeniowego nie znajdowała się w posiadaniu Ubezpieczonego; za produkt uważa się także zwierzęta i energię elektryczną;
45. **przepięcie** - gwałtowna zmiany napięcia w sieci elektrycznej lub elektronicznej powodujące uszkodzenie bądź zniszczenie przedmiotu ubezpieczenia;
46. **rabunek** - usiłowanie lub dokonanie zaboru przedmiotu ubezpieczenia przez sprawcę, który w celu jego przywłaszczenia zastosował wobec Ubezpieczonego lub innej osoby dorosłej, za którą Ubezpieczony ponosi odpowiedzialność, przemoc fizyczną lub groźbę jej natychmiastowego użycia, doprowadzając te osoby do stanu nieprzytomności lub bezbronności;
47. **reklamacja** – zgłoszenie Klienta, będącego osobą fizyczną, skierowane do TUZ Ubezpieczenia, w którym klient zgłasza zastrzeżenia dotyczące usług świadczonych przez TUZ Ubezpieczenia;

48. **reprezentant Ubezpieczającego lub Ubezpieczonego** - osoba fizyczna uprawniona do składania i przyjmowania oświadczeń woli w imieniu Ubezpieczającego lub Ubezpieczonego, za którą uważa się:
  - 1) członków zarządu lub prokurentów – w spółce akcyjnej lub spółce z ograniczoną odpowiedzialnością,
  - 2) komplementariuszy lub prokurentów – w spółce komandytowej lub komandytowo-akcyjnej,
  - 3) wspólników lub prokurentów – w spółce jawnej,
  - 4) wspólników, partnerów, członków zarządu lub prokurentów – w spółce partnerskiej,
  - 5) dyrektorów i ich zastępców – w przedsiębiorstwie państwowym,
  - 6) wspólników – w spółce cywilnej,
  - 7) członków zarządu - w spółdzielniach, fundacjach, stowarzyszeniach,
  - 8) syndyka, kuratora lub likwidatora - w podmiotach, dla których ustanowiono syndyka, kuratora lub likwidatora,
  - 9) członków zarządu lub osoby uprawnione do reprezentowania – we wspólnotach mieszkaniowych,
  - 10) osobę fizyczną lub jej pełnomocnika - **W** przypadku osoby fizycznej niezależnie czy prowadzi działalność gospodarczą;
49. **rozmrózenie** - utrata przydatności do użycia lub sprzedaży środków obrotowych wskutek podwyższenia się temperatury przechowywania w urządzeniu chłodniczym w następstwie:
  - 1) udokumentowanej przerwy w dostawie przez zakład energetyczny prądu elektrycznego trwające co najmniej 2 godziny,
  - 2) uszkodzenia urządzenia chłodniczego w wyniku uderzenia pioruna lub przepięcia,
  - 3) awarii urządzenia chłodniczego, tj. nagłego, nieprzewidzianego uszkodzenia lub zniszczenia urządzenia chłodniczego powodującego przerwę w jego działaniu lub utratę jego właściwości;
50. **skarga** – zgłoszenie klienta, z wyłączeniem spraw objętych zakresem podmiotowym i przedmiotowym zarezerwowanym dla reklamacji, dotyczące zaniedbań, uchybień czy też nienależytego wykonania obowiązków przez jednostki organizacyjne, pracowników lub agentów ubezpieczeniowych TUZ Ubezpieczenia;
51. **sprzęt elektroniczny** – urządzenia zasilane prądem elektrycznym zbudowane w oparciu o technologie półprzewodnikowe; za sprzęt elektroniczny nie uznaje się zewnętrznych nośników danych;
52. **substancje niebezpieczne** - jakiegokolwiek stałe, ciekłe, gazowe lub termiczne środki drażniące lub zanieczyszczające, w szczególności: opary, dymy, sadze, kwasy, zasady, chemikalia, a także odpady zawierające materiał do ponownego przerobu lub odtworzenia;
53. **system ubezpieczenia na pierwsze ryzyko** - system, w którym suma ubezpieczenia ustalana jest według wysokości prawdopodobnej maksymalnej szkody, która może powstać wskutek jednego wypadku ubezpieczeniowego objętego umową ubezpieczenia;
54. **system ubezpieczenia na sumy stałe** - system, w którym suma ubezpieczenia ustalana jest na podstawie całkowitej wartości mienia lub kategorii mienia, które ma zostać objęte ochroną ubezpieczeniową;
55. **szkoda** – w ubezpieczeniu:
  - 1) mienia - uszkodzenie, utrata lub zniszczenie mienia w następstwie zdarzenia losowego, za które na podstawie OWU TUZ Ubezpieczenia ponosi odpowiedzialność,
  - 2) odpowiedzialności cywilnej: szkoda rzeczowa, szkodowa osobowa;
56. **szkoda osobowa** – śmierć, uszkodzenie ciała lub rozstrój zdrowia, w tym także utracone korzyści, jakie osoba trzecia mogłaby osiągnąć, gdyby nie wyrządzono jej szkody objętej ochroną ubezpieczeniową, chyba że z postanowień OWU lub umowy ubezpieczenia wynika inaczej;
57. **szkoda rzeczowa** – uszkodzenie lub zniszczenie rzeczy, w tym także utracone korzyści, jakie osoba trzecia mogłaby osiągnąć, gdyby nie wyrządzono jej szkody objętej ochroną ubezpieczeniową, chyba że z postanowień OWU lub umowy ubezpieczenia wynika inaczej;
58. **środki obrotowe** - rzeczy stanowiące towary, surowce, materiały w przerobie, materiały pomocnicze, wyroby gotowe, opakowania;
59. **transport wewnątrzzakładowy** – przewożenie mienia w obrębie jednej lokalizacji wskazanej w umowie ubezpieczenia. Transport wewnątrzzakładowy obejmuje również czynności załadunku oraz rozładunku związanego z tym transportem;
60. **transport wartości pieniężnych** – przewożenie lub przenoszenie wartości pieniężnych w miejscu i poza miejscem ubezpieczenia;
61. **trzęsienie ziemi** - niewywołane działalnością człowieka zaburzenie systemu równowagi we wnętrzu ziemi, któremu towarzyszą wstrząsy i drgania gruntu;
62. **Ubezpieczający** - osoba fizyczna, osoba prawna lub inna jednostka organizacyjna nieposiadająca osobowości prawnej, zawierająca umowę ubezpieczenia na swoją rzecz lub na cudzy rachunek, zobowiązana do zapłacenia składki;
63. **Ubezpieczony** – osoba fizyczna, osoba prawna lub jednostka organizacyjna nieposiadająca osobowości prawnej, wskazana w dokumencie ubezpieczenia, która jest objęta ochroną ubezpieczeniową;
64. **uderzenie pioruna** - bezpośrednie wyładowanie elektryczności atmosferycznej na przedmiot ubezpieczenia;
65. **uderzenie pojazdu** - uderzenie pojazdu, jego części lub przewożonego nim ładunku w przedmiot ubezpieczenia; przy czym przez pojazd rozumie się: pojazd w rozumieniu przepisów ustawy - Prawo o ruchu drogowym;
66. **upadek drzew lub budowli** – niebędące następstwem działalności człowieka przewrócenie się na przedmiot ubezpieczenia drzew lub masztów, słupów energetycznych i telefonicznych, latarni oświetleniowych oraz innych konstrukcji masztowych ustawionych zgodnie z obowiązującymi przepisami dla tego typu budowli;
67. **upadek statku powietrznego** - katastrofa bądź przymusowe lądowanie statku powietrznego lub innego obiektu latającego, a także upadek ich części lub przewożonego ładunku, z wyłączeniem zrzuca paliwa;

68. **wandalizm** – umyślne zniszczenie lub uszkodzenie (w tym umieszczenie graffiti) ubezpieczonego mienia przez osoby trzecie, z wyłączeniem szkód powstałych w związku z usiłowaniem lub dokonaniem kradzieży z włamaniem lub rabunku;
69. **wartość księgową brutto** - księgową wartość początkową środków trwałych, stanowiącą cenę nabycia lub koszt wytworzenia, powiększona o koszty jego ulepszania i skorygowana w wyniku obowiązujących aktualizacji wyceny, bez odpisów amortyzacyjnych;
70. **wartość odtworzeniowa (nowa):**
- 1) dla budynków, budowli, lokali – wartość odpowiadająca kosztom odbudowy (odtworzenia) przedmiotu ubezpieczenia w tym samym miejscu, z uwzględnieniem tych samych wymiarów, konstrukcji, materiałów i standardu wykończenia,
  - 2) dla maszyn, urządzeń i wyposażenia, zielonych źródeł energii – wartość odpowiadająca cenie zakupu przedmiotu ubezpieczenia, z uwzględnieniem tych samych lub najbardziej zbliżonych parametrów technicznych, gatunku i rodzaju, wraz kosztami transportu i montażu, o ile koszty te uwzględnia się w cenie nabycia,
  - 3) dla nakładów inwestycyjnych – wartość odpowiadająca kosztom odtworzenia nakładów inwestycyjnych istniejących przed wystąpieniem szkody;
71. **wartość rzeczowista** - wartość odtworzeniowa pomniejszona o zużycie techniczne;
72. **wartości pieniężne** - krajowe i zagraniczne znaki pieniężne (gotówka), czeki, weksle i inne dokumenty zastępujące w obrocie gotówkę oraz złoto, srebro i wyroby z tych metali, kamienie szlachetne, perły, bursztyn, a także platyna i inne metale z grupy platynowców;
73. **wiatr** – ruch powietrza atmosferycznego powstały wskutek nierównomiernego rozkładu ciśnienia atmosferycznego;
74. **wprowadzenie produktu do obrotu** – dostarczenie lub udostępnienie produktu osobom trzecim w toku normalnej działalności gospodarczej Ubezpieczonego, skutkujące trwałym lub tymczasowym ustaniem faktycznego władztwa Ubezpieczonego nad produktem;
75. **wybuch** - gwałtowna zmiana stanu równowagi układu z jednoczesnym wyzwoleniem się gazów, pyłów lub pary, wywołanym ich właściwością rozprzestrzeniania się. w odniesieniu do naczyń ciśnieniowych i innych tego rodzaju zbiorników warunkiem uznania szkody za spowodowaną wybuchem jest to, aby ściany tych naczyń i zbiorników uległy rozerwaniu w takim stopniu, iż wskutek ujęcia gazów, pyłów, pary lub cieczy nastąpiło nagłe wyrównanie ciśnień. Za wybuch uważa się również implozję polegającą na uszkodzeniu zbiornika lub aparatu próżniowego ciśnieniem zewnętrznym;
76. **wypadek środka transportu/wypadek pojazdu** - nagłe zderzenie się pojazdu samochodowego, w rozumieniu ustawy z dnia 20 czerwca 1997 r. Prawo o ruchu drogowym, z jakimkolwiek innym obiektem z zewnątrz pojazdu;
77. **wypadek ubezpieczeniowy:**
- 1) w ubezpieczeniu mienia – niezależne od woli Ubezpieczającego zdarzenie przyszłe i niepewne o charakterze nagłym i niespodziewanym, w wyniku którego zostaje wyrządzona szkoda objęta ubezpieczeniem,
  - 2) w ubezpieczeniu odpowiedzialności cywilnej - powstanie w okresie ubezpieczenia szkody osobowej lub rzeczowej objętej zakresem ubezpieczenia, za którą odpowiedzialność ponosi Ubezpieczony. Jeżeli w postanowieniach OWU, w szczególności Klauzuli rozszerzających zakres ubezpieczenia ustalono inną definicję wypadku ubezpieczeniowego, wówczas zastępuje ona niniejszą definicję w zakresie wskazanym w tym postanowieniu;
78. **zalanie** - bezpośrednie działanie wody, pary lub innych cieczy na ubezpieczone mienie, na skutek:
- 1) niezamierzonego i niekontrolowanego wydostania się wody, pary wodnej lub płynów z urządzeń, sieci wodociągowej, kanalizacyjnej, grzewczej lub technologicznej na skutek awarii tych urządzeń,
  - 2) cofnięcia się wody lub ścieków z urządzeń wodociągowych lub kanalizacyjnych,
  - 3) nieumyślnego pozostawienia otwartych kranów lub innych zaworów w urządzeniach sieci określonych w pkt 1 powyżej,
  - 4) samoczynnego uruchomienia się automatycznych instalacji gaśniczych (tryskaczowych lub zraszaczowych), z wyłączeniem przypadków będących następstwem pożaru, prób, naprawy, przebudowy oraz modernizacji instalacji lub budynku, budowli, lokalu,
  - 5) działania wody pochodzącej z opadu atmosferycznego w postaci deszczu, topniejącego śniegu lub gradu,
  - 6) działania osób trzecich;
79. **zapadanie się ziemi** - obniżenie się terenu z powodu zaważenia się naturalnych, podziemnych, pustych przestrzeni w gruncie, niespowodowane działalnością człowieka;
80. **zasada proporcji** - zasada skutkująca ustaleniem wysokości odszkodowania w takiej proporcji, w jakiej przyjęta w umowie suma ubezpieczenia mienia dotkniętego szkodą pozostaje do faktycznej jego wartości, na podstawie której Ubezpieczający ustalił sumę ubezpieczenia (definicja ma zastosowanie w przypadku ewentualnego stwierdzenia niedoubezpieczenia w systemie ubezpieczenia na sumy stałe);
81. **zdarzenie losowe** – niezależne od woli Ubezpieczającego lub Ubezpieczonego zdarzenie przyszłe i niepewne o charakterze nagłym i niespodziewanym, w wyniku którego zostaje wyrządzona szkoda objęta ubezpieczeniem;
82. **zdarzenie** – niezależne od woli Ubezpieczającego zdarzenie przyszłe i niepewne o charakterze nagłym i niespodziewanym;
83. **zewnętrzne nośniki danych** - przedmioty służące do zapisywania na nich danych w formie elektronicznej i odczytu danych, przeznaczone do wymiany przez użytkownika (np. wymienne dyski twarde);
84. **zielone źródła energii** - systemy fotowoltaiczne, solarne i wykorzystujące energię pochodzącą z wiatru wraz z ich instalacją, znajdujące się w miejscu ubezpieczenia, trwale związane z gruntem, jako element budynku lub budowli zamontowane w sposób trwały (w sposób uniemożliwiający ich odłączenie bez użycia narzędzi).

Umowa ubezpieczenia**§ 4**

1. Umowę ubezpieczenia zawiera się na podstawie pisemnego wniosku Ubezpieczającego, który stanowi integralną część umowy ubezpieczenia. Wniosek o ubezpieczenie powinien zawierać, co najmniej, następujące informacje:
  - 1) okres ubezpieczenia;
  - 2) nazwę, siedzibę i REGON lub nr PESEL Ubezpieczającego, a także takie dane dotyczące osoby trzeciej, o ile umowa ubezpieczenia ma być zawarta na rzecz tej osoby;
  - 3) miejsce ubezpieczenia;
  - 4) rodzaj prowadzonej działalności gospodarczej;
  - 5) przedmiot i zakres ubezpieczenia;
  - 6) wnioskowane sumy ubezpieczenia/w ubezpieczeniu odpowiedzialności cywilnej - suma gwarancyjna;
  - 7) przychód;
  - 8) dotychczasowy przebieg ubezpieczeń za ostatnie 3 lata (liczba, przyczyny i wielkość szkód, z podziałem na poszczególne lata, nazwa zakładu ubezpieczeń), a w przypadku wznowienia ubezpieczenia w TUZ Ubezpieczenia - za ostatni rok;
  - 9) propozycję ustaleń dodatkowych lub odmiennych od postanowień niniejszych OWU, jeżeli Ubezpieczający wnosi o ich wprowadzenie do umowy ubezpieczenia w drodze rokowań.
2. W przypadku wskazania przez Ubezpieczającego kilku miejsc ubezpieczenia, Ubezpieczający obowiązany jest złożyć wniosek dla każdego z miejsc ubezpieczenia lub dołączyć do jednego wniosku o ubezpieczenie wykaz tych miejsc, podając w odrębnych załącznikach dla każdego z nich informacje, o których mowa w ust. 1 niniejszego paragrafu.
3. TUZ Ubezpieczenia może uzależnić zawarcie umowy ubezpieczenia od informacji podanych we wniosku o ubezpieczenie oraz od dodatkowych informacji mających wpływ na ocenę ryzyka, o które zapyta Ubezpieczającego.
4. Jeżeli nie umówiono się inaczej, umowę ubezpieczenia zawiera się na okres 12 miesięcy, oznaczony w umowie ubezpieczenia.
5. TUZ Ubezpieczenia potwierdza zawarcie umowy ubezpieczenia, poprzez wystawienie dokumentu ubezpieczenia (polisy).

Początek i koniec odpowiedzialności**§ 5**

1. Jeżeli nie umówiono się inaczej, odpowiedzialność TUZ Ubezpieczenia rozpoczyna się od dnia następującego po zawarciu umowy ubezpieczenia, nie wcześniej jednak niż od dnia następnego po zapłaceniu składki lub jej pierwszej raty, z zastrzeżeniem ust. 2 i 3 niniejszego paragrafu.
2. Jeżeli w umowie ubezpieczenia określono termin zapłaty składki lub jej pierwszej raty przypadający po dniu, w którym rozpoczyna się oznaczony w umowie ubezpieczenia okres ubezpieczenia, odpowiedzialność TUZ Ubezpieczenia rozpoczyna się od dnia oznaczonego w umowie ubezpieczenia jako początek okresu ubezpieczenia.
3. Jeżeli TUZ Ubezpieczenia ponosi odpowiedzialność jeszcze przed zapłaceniem składki lub jej pierwszej raty, a składka lub jej pierwsza rata nie została zapłacona w terminie, TUZ Ubezpieczenia może wypowiedzieć umowę ze skutkiem natychmiastowym i żądać zapłaty składki za okres, przez który ponosił odpowiedzialność. w braku wypowiedzenia umowy wygasa ona z końcem okresu, za który przypadała niezapłacona składka.
4. W razie opłacania składki w ratach, niezapłacenie we wskazanym w dokumencie ubezpieczenia terminie kolejnej raty składki powoduje ustanie odpowiedzialności TUZ Ubezpieczenia, o ile po upływie terminu TUZ Ubezpieczenia wezwało Ubezpieczającego do zapłaty raty składki z zagrożeniem, że brak zapłaty w terminie 7 dni od dnia otrzymania wezwania spowoduje ustanie odpowiedzialności.
5. Jeżeli zakres ubezpieczenia rozszerzony został o ryzyko powodzi, zgodnie z § 32 ust. 4 pkt. 1 lit. e) OWU, odpowiedzialność TUZ Ubezpieczenia za szkody w przedmiocie ubezpieczenia powstałe w wyniku działania w miejscu ubezpieczenia powodzi rozpoczyna się z upływem 30 dni od dnia zawarcia umowy, jednakże nie wcześniej niż od dnia następnego po opłaceniu składki (karencja). Karencji nie stosuje się w przypadku nieprzerwanej kontynuacji ubezpieczenia rozszerzonego o ryzyko powodzi w TUZ Ubezpieczenia.
6. Odpowiedzialność TUZ Ubezpieczenia kończy się z chwilą wygaśnięcia umowy ubezpieczenia.

Odstąpienie od umowy ubezpieczenia**§ 6**

1. Jeżeli umowa ubezpieczenia jest zawarta na okres dłuższy niż 6 miesięcy, Ubezpieczający ma prawo odstąpienia od umowy ubezpieczenia w terminie 30 dni, a w przypadku, gdy Ubezpieczający jest przedsiębiorcą – w terminie 7 dni od dnia zawarcia umowy. Jeżeli najpóźniej w chwili zawarcia umowy ubezpieczenia TUZ Ubezpieczenia nie poinformował Ubezpieczającego będącego konsumentem o prawie odstąpienia od umowy, termin 30 dni biegnie od dnia, w którym Ubezpieczający będący

- konsumentem dowiedział się o tym prawie. Odstąpienie od umowy ubezpieczenia nie zwalnia Ubezpieczającego z obowiązku zapłacenia składki za okres, w jakim TUZ Ubezpieczenia udzielał ochrony ubezpieczeniowej.
2. Jeżeli umowa ubezpieczenia jest zawarta przy wykorzystaniu środków porozumiewania się na odległość, Ubezpieczający będący konsumentem może odstąpić od umowy ubezpieczenia bez podania przyczyny, składając oświadczenie na piśmie, w terminie 30 dni od dnia poinformowania go o zawarciu umowy lub od dnia potwierdzenia informacji, o którym mowa w art. 39 ust. 3 ustawy z dnia 30 maja 2014 r. o prawach konsumenta, jeżeli jest to termin późniejszy. Termin uważa się za zachowany, jeżeli przed jego upływem oświadczenie zostało wysłane.

Wypowiedzenie umowy ubezpieczenia

§ 7

Ubezpieczający, jak i TUZ Ubezpieczenia może wypowiedzieć umowę ubezpieczenia ze skutkiem natychmiastowym w terminie 14 dni od otrzymania od drugiej strony żądania zmiany wysokości składki na skutek ujawnienia okoliczności, która pociąga za sobą istotną zmianę prawdopodobieństwa powstania szkody.

Przeniesienie praw z umowy ubezpieczenia

§ 8

1. W razie zbycia przedmiotu ubezpieczenia prawa z umowy ubezpieczenia mogą być przeniesione na nabywcę przedmiotu ubezpieczenia. Przeniesienie tych praw wymaga zgody TUZ Ubezpieczenia.
2. W razie przeniesienia praw, o których mowa w ust. 1 niniejszego paragrafu, na nabywcę przedmiotu przechodzą także obowiązki, które ciążyły na zbywcy, chyba że strony za zgodą TUZ Ubezpieczenia umówiły się inaczej. Pomimo przejścia obowiązków zbywca odpowiada solidarnie z nabywcą za zapłatę składki przypadającej za czas do chwili przejścia przedmiotu ubezpieczenia na nabywcę.
3. Jeżeli prawa, o których mowa w ust. 1 niniejszego paragrafu, nie zostały przeniesione na nabywcę przedmiotu ubezpieczenia, stosunek ubezpieczenia wygasa z chwilą przejścia przedmiotu ubezpieczenia na nabywcę.
4. Postanowienia ust. 1–3 niniejszego paragrafu nie mają zastosowania do przenoszenia wierzytelności, jakie powstały lub mogą powstać wskutek zajścia przewidzianego w umowie wypadku ubezpieczeniowego.

Wygaśnięcie stosunku ubezpieczenia

§ 9

1. Ochrona ubezpieczeniowa wygasa:
  - 1) z upływem ostatniego dnia okresu ubezpieczenia, na jaki została zawarta umowa ubezpieczenia;
  - 2) z dniem odstąpienia od umowy ubezpieczenia na podstawie § 6 OWU;
  - 3) z dniem wypowiedzenia umowy ubezpieczenia na podstawie § 7 OWU;
  - 4) z dniem wypowiedzenia przez TUZ Ubezpieczenia umowy ubezpieczenia ze skutkiem natychmiastowym lub z upływem okresu, za który przypadała niezapłacona składka lub jej pierwsza rata, zgodnie z § 5 ust. 3 OWU;
  - 5) z upływem 7 dni, licząc od daty otrzymania przez Ubezpieczającego wezwania do zapłacenia zaległej raty składki, o którym mowa w § 5 ust. 4 niniejszych OWU;
  - 6) z chwilą zbycia własności przedmiotu ubezpieczenia na nowego właściciela, chyba że prawa z umowy ubezpieczenia zostały przeniesione na nabywcę przedmiotu ubezpieczenia za zgodą TUZ Ubezpieczenia, zgodnie z § 8 OWU;
  - 7) z dniem określonym w porozumieniu stron, o którym mowa w ust. 2 niniejszego paragrafu;
  - 8) z dniem zaprzestania prowadzenia działalności gospodarczej przez Ubezpieczonego.
2. Rozwiązanie umowy ubezpieczenia za porozumieniem stron możliwe jest przed końcem okresu ubezpieczenia, jeżeli rozwiązanie tej umowy ma na celu zawarcie z TUZ Ubezpieczenia kolejnych umów ubezpieczenia na ten sam okres ubezpieczenia i na bazie tych samych ogólnych warunków ubezpieczenia (tzw. wyrównanie okresów ubezpieczenia).

Suma ubezpieczenia, suma gwarancyjna

§ 10

1. Określona w umowie ubezpieczenia suma ubezpieczenia/suma gwarancyjna stanowi górną granicę odpowiedzialności TUZ Ubezpieczenia, z zastrzeżeniem ust. 2 niniejszego paragrafu.
2. Suma ubezpieczenia/suma gwarancyjna ulega pomniejszeniu o wartość wypłaconego odszkodowania - zasada wyczerpania sumy ubezpieczenia/sumy gwarancyjnej.

3. Na wniosek Ubezpieczającego i za zgodą TUZ Ubezpieczenia oraz za zapłatą uzupełniającej lub dodatkowej składki, suma ubezpieczenia/suma gwarancyjna w okresie ubezpieczenia może być odpowiednio przywrócona do pierwotnej wysokości lub podwyższona.
4. Przywrócona do pierwotnej wysokości lub podwyższona suma ubezpieczenia/suma gwarancyjna stanowi górną granicę odpowiedzialności TUZ Ubezpieczenia od dnia następnego po zapłaceniu uzupełniającej lub dodatkowej składki.
5. Jeżeli po zawarciu umowy wartość ubezpieczonego mienia uległa zmniejszeniu, Ubezpieczający może żądać odpowiedniego zmniejszenia sumy ubezpieczenia. Zmniejszenia sumy ubezpieczenia może także z tej samej przyczyny dokonać jednostronnie TUZ Ubezpieczenia, zawiadamiając o tym jednocześnie Ubezpieczającego.

Składka ubezpieczeniowa

§ 11

1. Składkę oblicza się za czas trwania odpowiedzialności TUZ Ubezpieczenia.
2. Wysokość i termin zapłaty składki określa się w umowie ubezpieczenia.
3. Składka może być rozłożona na raty. Wysokość oraz terminy zapłaty pierwszej i kolejnych rat określa się w umowie ubezpieczenia.
4. Zapłaty składki lub jej pierwszej raty Ubezpieczający dokonuje w chwili zawarcia umowy ubezpieczenia, chyba że umówiono się inaczej.
5. Jeżeli zapłata składki albo raty składki dokonywana jest w formie przelewu bankowego, za dzień zapłaty uważa się dzień wpływu składki albo raty składki na rachunek bankowy TUZ Ubezpieczenia.
6. Za zapłatę składki lub raty składki nie uważa się zapłaty kwoty niższej od wskazanej w umowie ubezpieczenia.
7. Jeżeli toczy się jeszcze proces likwidacji szkody, na Ubezpieczającym nadal ciąży obowiązek zapłaty składki lub jej rat w terminie oznaczonym w umowie ubezpieczenia.
8. Składkę uzupełniającą i dodatkową, oblicza się za każdy dzień pozostałego okresu ubezpieczenia.
9. W razie ujawnienia okoliczności pociągającej za sobą istotne zwiększenie prawdopodobieństwa powstania szkody, TUZ Ubezpieczenia może odpowiednio zwiększyć składkę, poczynając od chwili, gdy zaszła ta okoliczność, nie wcześniej jednak niż od początku bieżącego okresu ubezpieczenia. w takim przypadku TUZ Ubezpieczenia wezwie Ubezpieczającego do zapłaty podwyższonej składki.
10. W przypadku wygaśnięcia stosunku ubezpieczenia przed upływem okresu na jaki została zawarta umowa ubezpieczenia, Ubezpieczającemu przysługuje zwrot składki za okres niewykorzystanej ochrony ubezpieczeniowej.
11. Roszczenie o zapłatę składki przysługuje TUZ Ubezpieczenia wyłącznie przeciwko Ubezpieczającemu.

§ 12

1. Wysokość składki za ubezpieczenie uzależniona jest od:
  - 1) okresu ubezpieczenia;
  - 2) przedmiotu ubezpieczenia;
  - 3) zakresu ochrony ubezpieczeniowej;
  - 4) rodzaju prowadzonej działalności gospodarczej;
  - 5) wysokości sumy ubezpieczenia/ sumy gwarancyjnej;
  - 6) przebiegu ubezpieczeń w poprzednich okresach ubezpieczenia;
  - 7) przychodu – w przypadku ubezpieczenia odpowiedzialności cywilnej.

§ 13

1. Ubezpieczającemu mogą przysługiwać zniżki składki w szczególności z tytułu:
  - 1) jednorazowej zapłaty składki;
  - 2) bezszkodowego przebiegu ubezpieczeń w poprzednich okresach ubezpieczenia;
  - 3) zawarcia umowy ubezpieczenia na warunkach odmiennych od postanowień OWU;
  - 4) oceny ryzyka ubezpieczeniowego.
2. TUZ Ubezpieczenia może stosować zwwyżkę składki w szczególności z tytułu:
  - 1) zwiększonego stopnia zagrożenia powstania szkody;
  - 2) zniesienia franszyzy redukcyjnej, jeżeli ustalono taką możliwość;
  - 3) rozłożenia zapłaty składki na raty;
  - 4) szkodowego przebiegu ubezpieczeń w poprzednich okresach ubezpieczenia;
  - 5) klasy palności budynków;
  - 6) zawarcia umowy ubezpieczenia na warunkach odmiennych od postanowień OWU;
  - 7) oceny ryzyka ubezpieczeniowego.

Obowiązki Ubezpieczającego**§ 14**

W przypadku zawarcia umowy na cudzy rachunek Ubezpieczający powinien umożliwić Ubezpieczonemu zapoznanie się z informacjami wynikającymi z umowy ubezpieczenia dotyczącymi przesłanek wypłaty odszkodowania i innych świadczeń oraz ograniczeń i wyłączeń odpowiedzialności TUZ Ubezpieczenia uprawniających do odmowy wypłaty odszkodowania i innych świadczeń lub ich obniżenia.

§ 15

1. Ubezpieczający zobowiązany jest podać do wiadomości TUZ Ubezpieczenia wszystkie znane sobie okoliczności, o które TUZ Ubezpieczenia zapytywał we wniosku o ubezpieczenie albo przed zawarciem umowy w innych pismach. Jeżeli Ubezpieczający zawiera umowę przez przedstawiciela, obowiązek ten ciąży również na przedstawicielu i obejmuje ponadto okoliczności jemu znane.
2. Ubezpieczający w czasie trwania umowy ubezpieczenia obowiązany jest niezwłocznie zgłaszać TUZ Ubezpieczenia wszelkie zmiany okoliczności, które mogą mieć wpływ na zwiększenie prawdopodobieństwa szkody, o które TUZ Ubezpieczenia zapytywał we wniosku o ubezpieczenie albo innych pismach przed zawarciem umowy ubezpieczenia.
3. W razie zawarcia umowy ubezpieczenia na cudzy rachunek obowiązki określone w ust. 1 i 2 niniejszego paragrafu spoczywają zarówno na Ubezpieczającym, jak i na Ubezpieczonym, chyba że Ubezpieczony nie wiedział o zawarciu umowy na jego rachunek.
4. TUZ Ubezpieczenia nie ponosi odpowiedzialności za skutki okoliczności, które z naruszeniem ust. 1-3 niniejszego paragrafu nie zostały podane do jego wiadomości. Jeżeli do naruszenia ust. 1, 2 lub 3 niniejszego paragrafu doszło z winy umyślnej, w razie wątpliwości przyjmuje się, że zdarzenie przewidziane umową i jego następstwa są skutkiem okoliczności, o których mowa w zdaniu poprzedzającym.
5. Ubezpieczający obowiązany jest do:
  - 1) przestrzegania powszechnie obowiązujących przepisów mających na celu zapobieganie powstaniu szkody, w szczególności przepisów prawa budowlanego, o ochronie przeciwpożarowej, prawa pracy, a także dotyczących normalizacji, certyfikacji, budowy i eksploatacji urządzeń technicznych oraz wykonywania dozoru technicznego nad tymi urządzeniami, jak również zaleceń producenta w zakresie montażu, warunków eksploatacji i sposobu użytkowania maszyn i urządzeń;
  - 2) konserwacji i dbałości o przewody i urządzenia doprowadzające i odprowadzające wodę, parę wodną lub inne ciecze oraz stosowania w terminie odpowiednich środków ochronnych w celu zabezpieczenia przed mrozem przewodów i urządzeń narażonych na jego działanie, o ile należało to do obowiązków Ubezpieczającego;
  - 3) niezwłocznego, jednak nie później niż następnego dnia roboczego, powiadomienia administratora zarządzającego obiektem o każdym wypadku ubezpieczeniowym, w celu spisania protokołu określającego okoliczności i rozmiar szkody;
  - 4) przestrzegania wymogów zabezpieczenia mienia, o których mowa w § 17 - § 20 OWU.
  - 5) przestrzegania zaleceń wydanych przez TUZ Ubezpieczenia oraz usunięcia w wyznaczonym terminie szczególnego zagrożenia, do którego usunięcia pisemnie zobowiązało go TUZ Ubezpieczenia (zalecenia); za szczególne zagrożenie uważa się takie, które spowodowało szkodę w terminie wcześniejszym;
  - 6) umożliwienia przedstawicielowi TUZ Ubezpieczenia podjęcia czynności niezbędnych do oceny ryzyka, w tym udzielenia pomocy przy oględzinach miejsca ubezpieczenia zarówno przed zawarciem, jak i w trakcie trwania umowy ubezpieczenia oraz po zakończeniu okresu ubezpieczenia, jeżeli czynności te są niezbędne do prawidłowej likwidacji szkody.
6. W razie niedopełnienia przez Ubezpieczającego z winy umyślnej lub wskutek rażącego niedbalstwa któregośkolwiek z obowiązków, o których mowa w ust. 5 niniejszego paragrafu, a ich niedopełnienie pozostaje w związku przyczynowym z powstałą szkodą, TUZ Ubezpieczenia wolny jest od odpowiedzialności za szkodę powstałą z tego powodu, chyba że w razie rażącego niedbalstwa zapłata odszkodowania odpowiada w danych okolicznościach względem słuźności.
7. W przypadku zawarcia umowy ubezpieczenia na cudzy rachunek postanowienia ust. 5-6 niniejszego paragrafu stosuje się również do Ubezpiezonego, chyba że Ubezpieczony nie wiedział o zawarciu umowy na jego rachunek.

§ 16

1. Ubezpieczający obowiązany jest do prowadzenia ewidencji księgowej zgodnie z obowiązującymi przepisami, a także do należytego przechowywania i chronienia tej dokumentacji przed uszkodzeniem, zniszczeniem lub zaginięciem, w sposób umożliwiający – w przypadku powstania szkody – bezsporne ustalenie jej wysokości, z zastrzeżeniem dodatkowych obowiązków określonych w ust. 2 niniejszego paragrafu dla podmiotów rozliczających się na podstawie zryczałtowanego podatku od przychodu.
2. Ubezpieczający rozliczający się na podstawie zryczałtowanego podatku od przychodu, dodatkowo obowiązany jest:
  - 1) przy ubezpieczeniu środków obrotowych do:
    - a) przeprowadzania inwentaryzacji, zgodnie z przepisami w tym zakresie oraz przechowywania arkuszy inwentaryzacyjnych,
    - b) przechowywania dowodów zakupu wystawionych na Ubezpieczającego,
    - c) ewidencjonowania przychodów i przechowywania tych arkuszy ewidencyjnych, przy czym wymóg ten nie obowiązuje, jeżeli Ubezpieczający jest płatnikiem podatku VAT oraz prowadzi i przechowuje stosowną ewidencję w tym zakresie;
  - 2) przy ubezpieczeniu maszyn, urządzeń i wyposażenia do:
    - a) przechowywania dowodów zakupu wystawionych na Ubezpieczającego,

- b) prowadzenia i przechowywania wykazu środków trwałych, o ile stanowią one przedmiot ubezpieczenia i zostały ubezpieczone według wartości księgowej brutto.
3. W razie niedopełnienia przez Ubezpieczającego z winy umyślnej lub rażącego niedbalstwa któregośkolwiek z obowiązków, o których mowa w ust. 1 i 2 niniejszego paragrafu, TUZ Ubezpieczenia odmawia przyznania odszkodowania w tej części w jakiej niedopełnienie tego obowiązku uniemożliwiło ustalenie rozmiaru szkody i wysokości odszkodowania.
  4. W przypadku zawarcia umowy ubezpieczenia na cudzy rachunek postanowienia ust. 1-2 niniejszego paragrafu stosuje się również do Ubezpieczonego, chyba że Ubezpieczony nie wiedział o zawarciu umowy na jego rachunek.

Wymogi zabezpieczenia mienia

§ 17

Postanowienia § 18 i § 19 OWU, stosuje się do ubezpieczeń, w których przedmiot ubezpieczenia został ubezpieczony w pomieszczeniu od kradzieży z włamaniem i rabunku, natomiast postanowienie § 20 OWU ma zastosowanie do umów, w których zakresem ubezpieczenia objęto szkody powstałe na skutek rabunku lub kradzieży mienia w czasie transportu ładunków w transporcie krajowym - Cargo, a także powstałe na skutek rabunku w czasie transportu wartości pieniężnych.

§ 18

1. Przedmiot ubezpieczenia powinien znajdować się w pomieszczeniu należycie zabezpieczonym. Ściany, sufity, podłogi, dachy i piwnice tego pomieszczenia nie mogą posiadać niezabezpieczonych otworów, przez które możliwy byłby dostęp do przedmiotu ubezpieczenia bez włamania.
2. Wszystkie drzwi prowadzące do pomieszczenia, w którym znajduje się przedmiot ubezpieczenia, powinny posiadać konstrukcję drzwi zewnętrznych oraz być wykonane z materiałów odpornych na włamanie i spełniać następujące wymogi:
  - 1) zabezpieczenie drzwi zewnętrznych, sposób osadzenia futryny, okuć i zamków winny być odpowiednie dla drzwi zewnętrznych i stanowić przeszkodę, której sforsowanie nie jest możliwe bez użycia siły oraz narzędzi, czego dowodami będą pozostawione ślady włamania; w przypadku drzwi antywłamaniowych, posiadających stosowny atest o podwyższonej odporności na włamanie wydany zgodnie z obowiązującymi normami przez uprawnioną instytucję (dotyczy to również zamków i wkładek do zamków w tych drzwiach) uważa się, iż są one wystarczającym zabezpieczeniem, niezależnie od postanowień pkt 2 – 4 niniejszego ustępu;
  - 2) drzwi zewnętrzne do pomieszczenia winny być zamykane na co najmniej dwa zamki wielozastawkowe (wielozapadkowe) lub na dwie kłódki wielozastawkowe (wielozapadkowe) zawieszane na oddzielnych skoblach; dopuszcza się zabezpieczenie pomieszczenia drzwiami wyposażonymi w jeden zamek o podwyższonej odporności na włamanie, który posiada stosowny atest wydany zgodnie z obowiązującymi normami przez uprawnioną instytucję;
  - 3) drzwi zewnętrzne oszklone nie mogą być zaopatrzone w zamki lub zasuwki, które można otworzyć bez użycia klucza przez otwór wybity w szybie;
  - 4) drzwi dwuskrzydłowe powinny posiadać wewnętrzne rygle (górnym i dolnym) unieruchamiające jedno ze skrzydeł.
3. Wszystkie okna i inne zewnętrzne otwory oszklone w pomieszczeniu, w którym znajduje się przedmiot ubezpieczenia, powinny być w należyłym stanie technicznym, właściwie osadzone i zamknięte w sposób stanowiący przeszkodę, której sforsowanie nie jest możliwe bez użycia siły oraz narzędzi, czego dowodem będą pozostawione ślady włamania.
4. Okna, oszklone drzwi i inne zewnętrzne otwory w pomieszczeniach znajdujących się w piwnicach, suterrenach lub na parterze, a także w pomieszczeniach znajdujących się na wyższych kondygnacjach, do których jest dostęp z przybudówek, balkonów, tarasów, dachów lub drabinek pożarowych, jak również otwory na strychach i w piwnicach, z których jest przejście do dalszych pomieszczeń, powinny być ponadto na całej powierzchni zabezpieczone przeciwwłamaniową osłoną mechaniczną, o której mowa w ust. 5 niniejszego paragrafu. Wymóg stosowania przeciwwłamaniowych osłon mechanicznych nie obowiązuje, jeżeli:
  - 1) okna, oszklone drzwi i inne zewnętrzne otwory w pomieszczeniach zabezpieczono szybami kuloodpornymi lub szybami wielowarstwowymi (wzmocnionymi) - klasy co najmniej P3, posiadającymi stosowne i udokumentowane certyfikaty lub
  - 2) ustanowiono stały dozór, przy czym za dozór uważa się strzeżenie miejsca ubezpieczenia przez strażników firmy ochrony mienia, na podstawie umowy zawartej przez Ubezpieczającego z tą firmą lub
  - 3) przedmioty ubezpieczenia dozorowane są przez osobę dorosłą (dozorcę) uprawnioną do przebywania w trakcie wykonywania swoich obowiązków służbowych w miejscu ubezpieczenia lub
  - 4) pomieszczenie z ubezpieczonym mieniem wyposażone zostało w sprawny, konserwowany i posiadający stosowny certyfikat elektroniczny system alarmujący o włamaniu w miejscu ubezpieczenia lub innym określonym miejscu, tj. w wartowni zakładu, na posterunku policji lub w centrum alarmowym firmy ochrony mienia.W przypadkach określonych w pkt 1 – 4 niniejszego ustępu, TUZ Ubezpieczenia może pisemnie nałożyć na Ubezpieczającego dodatkowy obowiązek oświetlenia pomieszczenia w porze nocnej.
5. Za przeciwwłamaniowe osłony mechaniczne uznaje się kraty stałe lub ruchome, rolety i okiennice. Przeciwwłamaniowe osłony mechaniczne powinny być takiej konstrukcji i tak założone, aby przedostanie się do wnętrza nie było możliwe bez uprzedniego ich uszkodzenia za pomocą narzędzi. Ruchome kraty, rolety i okiennice winny być zamykane, na co najmniej jeden zamek wielozastawkowy (wielozapadkowy) lub jedną kłódkę wielozastawkową (wielozapadkową), chyba, że warunki techniczne tych zabezpieczeń przewidują inny sposób zamknięcia od wewnątrz pomieszczenia.

6. Jeżeli sztaby, skoble oraz inne okucia zewnętrznych zabezpieczeń otworów drzwiowych i okiennych nie są wmurowane w ścianę, winny być przytwierdzone do muru od wewnątrz pomieszczenia tak, aby nie można ich było zdemontować od zewnątrz tego pomieszczenia.
7. Jeżeli pomieszczenie, w którym znajduje się przedmiot ubezpieczenia, połączone jest z innym lokalem, użytkowanym przez osobę trzecią, drzwiami, oknem lub innymi otworami, to otwory te powinny być zabezpieczone w sposób określony w ust. 1 - 5 niniejszego paragrafu lub zamurowane na grubość, co najmniej jednej cegły.
8. Pomieszczenia wykonane w całości lub w części z siatki drucianej lub z innych materiałów azurowych, a także z brezentu lub powłok z tworzyw sztucznych (np. budowle pneumatyczne, tunele foliowe, namioty itp.) nie są uważane za pomieszczenia należycie zabezpieczone, z zastrzeżeniem sytuacji, o której mowa w ust. 9 niniejszego paragrafu.
9. Przy ubezpieczeniu pojazdów w rozumieniu ustawy z dnia 20 czerwca 1997 r. Prawo o ruchu drogowym (wyłącznie za zgodą TUZ Ubezpieczenia) stanowiących rzeczowe składniki majątku obrotowego Ubezpieczającego, za prawidłowo zabezpieczony uważa się również plac składowy pod stałym dozorem (ust. 4 pkt 2 lub 3 niniejszego paragrafu), trwale ogrodzony do wysokości co najmniej 1,6 m, zamknięty (brama wjazdowa zamknięta, na co najmniej jeden zamek wielozastawkowy lub jedną kłódkę wielozastawkową) i należycie w całości oświetlony; teren uważa się za oświetlony wówczas, gdy lampy oświetlające należą do Ubezpieczającego lub są przez niego konserwowane; pojazdy w rozumieniu ustawy z dnia 20 czerwca 1997 r. Prawo o ruchu drogowym, winny być zabezpieczone w sposób uniemożliwiający ich zabór bez włamania (pojazdy w rozumieniu ustawy z dnia 20 czerwca 1997 r. Prawo o ruchu drogowym, nie mogą mieć kluczy w stacyjkach zapłonowych, drzwi winny być zamknięte na zamki fabryczne, okna zasunięte).
10. Klucze zapasowe i oryginalne do pomieszczeń oraz schowka do przechowywania wartości pieniężnych, o którym mowa w § 19 OWU, jak również do pojazdów, o których mowa w ust. 9 niniejszego paragrafu, powinny być przechowywane w sposób chroniący je przed kradzieżą i uniemożliwiający dostęp do nich osobom nieuprawnionym. w razie zagubienia albo zaginięcia kluczy (także kluczy zapasowych), Ubezpieczający obowiązany jest niezwłocznie wymienić zamki (kłódki) na własny koszt.
11. Tymczasowe obiekty budowlane (kioski, obiekty kontenerowe, przyczepy gastronomiczne, barakowozy) są zabezpieczone co najmniej w sposób określony w niniejszym paragrafie. Ruchome elementy konstrukcyjne tych obiektów, z wyjątkiem drzwi i okien, są zamykane na zamki lub kłódki wielozastawkowe w ilości przewidzianej konstrukcyjnie dla ich należytego zabezpieczenia.
12. Maksymalny limit odpowiedzialności TUZ Ubezpieczenia dla mienia przechowywanego w sposób określony w ust. 11 niniejszego paragrafu wynosi 30 000 zł.
13. Mienie, którego wartość przewyższa 30 000 zł może być przechowywane w tymczasowych obiektach budowlanych, o których mowa w ust. 11 niniejszego paragrafu pod warunkiem, iż teren jest oświetlony w porze nocnej i dozorowany przez pracownika ochrony co najmniej poza godzinami prowadzenia działalności gospodarczej przez Ubezpieczonego. w przypadku braku dozoru wymaga się, aby budynek wyposażono w przeciwkradzieżowe urządzenia sygnalizacyjno-alarmowe:
  - 1) o działaniu miejscowym ze stałym odbiorcą alarmu (osoba wyznaczona przez Ubezpieczonego), który ma obowiązek odebrać sygnał alarmowy i podjąć działania interwencyjne;
  - 2) lub włączone do systemu monitorowania alarmów policji bądź przedsiębiorstwa ochrony osób i mienia posiadającego koncesję, z obowiązkiem interwencji.
14. W przypadku zaistnienia uzasadnionych technicznie, prawnie lub konstrukcyjnie powodów uniemożliwiających zastosowanie zabezpieczeń, o których mowa w ust. 1 – 13 niniejszego paragrafu, istnieje możliwość ustalenia w formie pisemnej wspólnie z Ubezpieczającym i za zgodą TUZ Ubezpieczenia, indywidualnych warunków zabezpieczenia przedmiotu ubezpieczenia.

§ 19

1. Wartości pieniężne powinny być zabezpieczone zgodnie z Rozporządzeniem dotyczącym wymagań, jakim powinna odpowiadać ochrona wartości pieniężnych przechowywanych i transportowanych przez przedsiębiorców i inne jednostki organizacyjne (zwane dalej „Rozporządzeniem”), z zastrzeżeniem ust. 2-5.
2. Wartości pieniężne powinny być przechowywane w pomieszczeniu zabezpieczonym w sposób określony w § 18 OWU, a ponadto ich przechowywanie powinno odbywać się w zamkniętym i przeznaczonym do tego celu schowku (urządzeniu), posiadającym, co najmniej i klasę odporności na włamanie, z zastrzeżeniem ust. 3 niniejszego paragrafu. Klasę odporności schowka (urządzenia) na włamanie określa Rozporządzenie.
3. W przypadku braku możliwości określenia klasy odporności schowka (urządzenia), odpowiedzialność TUZ Ubezpieczenia ograniczona jest do 0,02 j.o., zgodnie z Rozporządzeniem, nie więcej jednak niż suma ubezpieczenia określona w umowie ubezpieczenia. Niniejsze postanowienie nie dotyczy kasetek stalowych i kas fiskalnych.
4. Schowki (urządzenia) posiadające klasę odporności na włamanie od I do IV włącznie, muszą być trwale przymocowane do podłoża lub ściany pomieszczenia, w którym się znajdują, w sposób uniemożliwiający ich oderwanie bez użycia siły i narzędzi. Niniejsze postanowienie dotyczy również kasetek stalowych.
5. Dopuszcza się przechowywanie gotówki w kasie fiskalnej i kasetce stalowej, dla których nie określono klasy odporności na włamanie, do limitu 1 000 zł, który to limit - w granicach sumy ubezpieczenia wartości pieniężnych, stanowi górną granicę odpowiedzialności TUZ Ubezpieczenia za jedną szkodę, chyba że umówiono się inaczej.

§ 20

1. Mienie objęte ubezpieczeniem w czasie transportu, w tym podczas transportu **wewnątrzzakładowego**, musi pozostawać pod dozorem Ubezpieczającego lub innej osoby dorosłej - za którą Ubezpieczający ponosi odpowiedzialność oraz powinno być transportowane z zachowaniem ogólnie przyjętych zasad bezpieczeństwa i należytej staranności, w tym dotyczących posiadania przy sobie wartości pieniężnych.
2. Mienie w transporcie pozostawione w pojeździe w czasie postoju powinno być zabezpieczone przed dostępem osób nieuprawnionych (pojazd całkowicie zamknięty i zabezpieczony co najmniej na zamki, w tym również w części ładunkowej), a ponadto postój ten powinien odbywać się na placu zamkniętym, ogrodzonym stałym parkanem, oświetlonym w porze nocnej i objętym całodobowym stałym dozorem;
3. Transport wartości pieniężnych powinien być wykonywany zgodnie z Rozporządzeniem oraz możliwie najkrótszą drogą, z pominięciem miejsc odosobnionych lub uznawanych za niebezpieczne, środkami transportu, z wyłączeniem środków komunikacji publicznej (zbiorowej) oraz z wyłączeniem pozostawienia pojazdu bez dozoru.

Postępowanie w przypadku szkody**§ 21**

1. W razie zajścia wypadku ubezpieczeniowego Ubezpieczający obowiązany jest użyć dostępnych mu środków w celu ratowania przedmiotu ubezpieczenia oraz zapobieżenia szkodzie lub zmniejszenia jej rozmiarów, w tym niezwłocznego powiadomienia straży pożarnej lub policji, jeżeli okoliczności, w jakich doszło do powstania wypadku lub jego rodzaj wymagają obecności lub interwencji tych służb.
2. Jeżeli Ubezpieczający umyślnie lub wskutek rażącego niedbalstwa nie zastosował środków określonych w ust. 1 niniejszego paragrafu, TUZ Ubezpieczenia jest wolny od odpowiedzialności za szkody powstałe z tego powodu.
3. W razie ubezpieczenia na cudzy rachunek postanowienia ust. 1-2 niniejszego paragrafu stosuje się również do Ubezpieczonego, chyba że Ubezpieczony nie wiedział o zawarciu umowy na jego rachunek.

§ 22

1. W razie powstania szkody mogącej powodować odpowiedzialność TUZ Ubezpieczenia, Ubezpieczający obowiązany jest:
  - 1) do powiadomienia TUZ Ubezpieczenia niezwłocznie, nie później niż w ciągu 7 dni od dnia powstania szkody lub uzyskania informacji o powstaniu szkody, z podaniem w zgłoszeniu jej przyczyny, przedmiotu, zakresu, szacunkowej wysokości oraz miejsca jej powstania;
  - 2) do niezwłocznego, jednak nie później niż następnego dnia roboczego, powiadomienia o każdej szkodzie administratora zarządzającego obiektem, w celu spisania protokołu określającego okoliczności i rozmiar szkody;
  - 3) pozostawić uszkodzone lub zniszczone mienie bez dokonywania w nim zmian do czasu przeprowadzenia oględzin przez przedstawiciela TUZ Ubezpieczenia, chyba że dokonanie zmian jest uzasadnione koniecznością zabezpieczenia mienia pozostałego po szkodzie lub zmniejszenia rozmiaru szkody albo TUZ Ubezpieczenia nie przeprowadził oględzin w uzgodnionym terminie z Ubezpieczającym;
  - 4) do zezwolenia TUZ Ubezpieczenia na dokonywanie czynności niezbędnych do ustalenia okoliczności powstania szkody i jej rozmiaru oraz udzielenia w tym celu pomocy i wiarygodnych wyjaśnień, a także okazania i przekazania dowodów i dokumentów odpowiednich do stanu rzeczy;
  - 5) do przygotowania na własny koszt zestawienia poniesionych strat i przekazania go do TUZ Ubezpieczenia;
  - 6) do zabezpieczenia możliwości dochodzenia roszczeń odszkodowawczych wobec osób odpowiedzialnych za szkodę, jeżeli za powstanie szkody odpowiedzialne są osoby trzecie, obowiązkiem Ubezpieczonego jest podanie TUZ Ubezpieczenia wszelkich znanych informacji dotyczących tych osób.
2. W razie naruszenia z winy umyślnej lub rażącego niedbalstwa obowiązku określonego w ust. 1 pkt 1 niniejszego paragrafu, TUZ Ubezpieczenia może odpowiednio zmniejszyć odszkodowanie, jeżeli naruszenie przyczyniło się do zwiększenia szkody lub uniemożliwiło TUZ Ubezpieczenia ustalenie okoliczności i skutków szkody.
3. Skutki braku powiadomienia TUZ Ubezpieczenia o szkodzie nie następują, jeżeli TUZ Ubezpieczenia w terminie wyznaczonym do zawiadomienia otrzymał wiadomość o okolicznościach, które należało podać do jego wiadomości.
4. W przypadku umowy ubezpieczenia zawartej na cudzy rachunek, powiadomienie o wystąpieniu szkody, o którym mowa ust. 1 pkt 1 niniejszego paragrafu, może zgłosić również Ubezpieczony albo jego spadkobiercy. w tym przypadku spadkobierca jest traktowany tak jak uprawniony z umowy ubezpieczenia.
5. W razie niedopełnienia przez Ubezpieczającego z winy umyślnej lub rażącego niedbalstwa któregokolwiek z obowiązków, o których mowa w ust. 1 pkt 2-6 niniejszego paragrafu, a ich niedopełnienie pozostaje w jakimkolwiek związku przyczynowym z powstałą szkodą, TUZ Ubezpieczenia odmawia przyznania odszkodowania w całości lub w części za szkodę powstałą z tego tytułu, o ile niedopełnienie tego obowiązku uniemożliwiło ustalenie okoliczności szkody, jej rozmiaru bądź uniemożliwiło dochodzenie roszczeń regresowych.
6. Ubezpieczający obowiązany jest dostarczyć do TUZ Ubezpieczenia postanowienie o umorzeniu dochodzenia wszczętego w sprawie szkody bądź odpis prawomocnego orzeczenia sądowego w terminie umożliwiającym TUZ Ubezpieczenia zajęcie stanowiska w sprawie ewentualnego dalszego postępowania.

7. Jeżeli zdarzenie, w wyniku którego powstała szkoda, objęte jest zakresem ubezpieczenia również na podstawie umowy zawartej z innym zakładem ubezpieczeń, Ubezpieczający obowiązany jest do natychmiastowego pisemnego poinformowania tego zakładu ubezpieczeń o powstaniu szkody i uzyskania potwierdzenia odebrania tej wiadomości oraz do zawiadomienia TUZ Ubezpieczenia o przekazaniu takiej informacji (dostarczenie kopii pisma).
8. Jeżeli przeciwko Ubezpieczającemu w związku ze szkodą wszczęte zostało postępowanie karne lub cywilne, Ubezpieczający jest zobowiązany niezwłocznie, nie później niż w ciągu 7 dni od uzyskania o tym wiadomości, powiadomić o tym TUZ Ubezpieczenia.
9. W przypadku zawarcia umowy ubezpieczenia na cudzy rachunek postanowienia ust. 1-8 niniejszego paragrafu stosuje się również do Ubezpieczonego, chyba że Ubezpieczony nie wiedział o zawarciu umowy na jego rachunek.

Obowiązki TUZ Ubezpieczenia

§ 23

1. Po otrzymaniu zawiadomienia o wystąpieniu wypadku ubezpieczeniowego objętego ochroną ubezpieczeniową, w terminie 7 dni od dnia otrzymania tego zawiadomienia, TUZ Ubezpieczenia informuje o tym Ubezpieczającego lub Ubezpieczonego, jeżeli nie są oni osobami występującymi z tym zawiadomieniem, oraz podejmuje postępowanie dotyczące ustalenia stanu faktycznego szkody, zasadności zgłoszonych roszczeń i wysokości odszkodowania, a także informuje osobę występującą z roszczeniem, na piśmie lub w inny sposób, na który osoba ta wyraziła zgodę, jakie dokumenty są potrzebne do ustalenia odpowiedzialności TUZ Ubezpieczenia lub wysokości odszkodowania, jeżeli jest to niezbędne do dalszego prowadzenia postępowania.
2. TUZ Ubezpieczenia udostępnia Ubezpieczającemu, Ubezpieczonemu, osobie występującej z roszczeniem lub uprawnionemu z umowy ubezpieczenia informacje i dokumenty gromadzone w celu ustalenia odpowiedzialności TUZ Ubezpieczenia lub wysokości odszkodowania lub świadczenia. Osoby te mogą żądać pisemnego potwierdzenia przez TUZ Ubezpieczenia udostępnionych informacji, a także sporządzenia na swój koszt kserokopii dokumentów i potwierdzenia ich zgodności z oryginałem przez TUZ Ubezpieczenia.
3. Informacje i dokumenty, o których mowa w ust. 2 niniejszego paragrafu, TUZ Ubezpieczenia udostępnia, na żądanie, w postaci elektronicznej.
4. Sposób:
  - 1) udostępniania informacji i dokumentów, o których mowa w ust. 2 niniejszego paragrafu,
  - 2) zapewniania możliwości pisemnego potwierdzenia udostępnianych zgodnie z ust. 2 niniejszego paragrafu informacji,
  - 3) zapewniania możliwości sporządzania kserokopii dokumentów i potwierdzenia ich zgodności z oryginałem zgodnie z ust. 2 niniejszego paragrafu– nie może wiązać się z nadmiernymi utrudnieniami dla osób, o których mowa w ust. 2 niniejszego paragrafu.
5. Koszty sporządzenia kserokopii oraz udostępniania informacji i dokumentów w postaci elektronicznej, ponoszone przez osoby, o których mowa w ust. 2 niniejszego paragrafu nie mogą odbiegać od przyjętych w obrocie zwykłych kosztów wykonywania tego rodzaju usług.
6. TUZ Ubezpieczenia przechowuje informacje i dokumenty, o których mowa w ust. 2 niniejszego paragrafu, do czasu upływu terminu przedawnienia roszczeń z umowy ubezpieczenia.

Wyłączenia ogólne

§ 24

1. TUZ Ubezpieczenia nie odpowiada za szkody:
  - 1) objęte zakresem ubezpieczeń obowiązkowych, o których mowa w ustawie z dnia 22 maja 2003 r. o ubezpieczeniach obowiązkowych, Ubezpieczeniowym Funduszu Gwarancyjnym i Polskim Biurze Ubezpieczycieli Komunikacyjnych, niezależnie od wysokości sumy ubezpieczenia lub sumy gwarancyjnej oraz niezależnie czy umowa obowiązkowego ubezpieczenia została zawarta;
  - 2) wyrządzone umyślnie przez Ubezpieczonego lub Ubezpieczającego;
  - 3) wyrządzone wskutek rażącego niedbalstwa reprezentantów Ubezpieczonego lub Ubezpieczającego, chyba że zapłata odszkodowania odpowiada w danych okolicznościach względem słuszności, z zastrzeżeniem § 61 ust. 4 OWU;
  - 4) wyrządzone umyślnie przez osobę, z którą Ubezpieczony lub Ubezpieczający pozostaje we wspólnym gospodarstwie domowym;
  - 5) powstałe w związku z działaniami wojennymi (niezależnie czy stan wojny został wypowiedziany), zbrojną inwazją, stanem wyjątkowym, stanem wojennym, rewolucją, przewrotem politycznym, zamieszkami społecznymi, strajkami, lokautami, sabotażem;
  - 6) za powstanie których odpowiedzialność jest uregulowana w prawie geologicznym i górniczym;
  - 7) powstałe wskutek bezpośredniego lub pośredniego oddziaływania energii jądrowej, skażenia radioaktywnego, promieni laserowych, maserowych oraz pola magnetycznego lub elektromagnetycznego;
  - 8) powstałe w mieniu zatrzymanym, skonfiskowanym, zajęтым lub zarekwirowanym przez odpowiednie władze lub organy państwa;

- 9) w mieniu przeznaczonym do kasacji albo sprzedaży na złom lub w celu uzyskania innych surowców wtórnych bądź w budynkach, budowlach i lokalach przeznaczonych do rozbiórki oraz w znajdującym się w nich mieniu;
  - 10) w budynkach, budowlach lub lokalach wzniesionych lub eksploatowanych bez wymaganych pozwoleń oraz w znajdującym się w nich mieniu;
  - 11) na obszarach morskich, w szczególności w związku z eksploatacją obiektów budowlanych na tych obszarach, prowadzeniem prac budowlanych, remontowych, konserwacyjnych na terenie tych obiektów oraz w związku z wydobyciem kruszyw lub węglowodorów,
  - 12) wyrządzone przez Ubezpieczającego lub osoby, za które ponosi on odpowiedzialność, w stanie po użyciu alkoholu lub w stanie nietrzeźwości w rozumieniu ustawy z dnia 26 października 1982 r. o wychowaniu w trzeźwości i przeciwdziałaniu alkoholizmowi albo po użyciu środków odurzających, substancji psychotropowych lub środków zastępczych w rozumieniu ustawy z dnia 29 lipca 2005 r. o przeciwdziałaniu narkomanii o przeciwdziałaniu narkomanii, o ile stan ten miał wpływ na zajęcie wypadku ubezpieczeniowego,
4. W razie zawarcia umowy ubezpieczenia na cudzy rachunek wyłączenia odpowiedzialności stosuje się odpowiednio do Ubezpieczonego.

Wypłata odszkodowania

§ 25

1. TUZ Ubezpieczenia wypłaca odszkodowanie na podstawie uznania roszczenia uprawnionego z umowy ubezpieczenia w wyniku własnych ustaleń dokonanych w postępowaniu dotyczącym określenia stanu faktycznego zdarzenia, zasadności zgłoszonych roszczeń, wysokości odszkodowania, zawartej z uprawnionym ugody lub prawomocnego orzeczenia sądowego.
2. Suma pieniężna wypłacona z tytułu ubezpieczenia nie może być wyższa od poniesionej szkody.
3. Przy ustalaniu rozmiaru szkody nie uwzględnia się:
  - 1) wartości naukowej, kolekcjonerskiej, zabytkowej lub pamiątkowej ubezpieczonego mienia;
  - 2) kosztów wynikających z braku części zamiennych lub materiałów potrzebnych do przywrócenia stanu istniejącego przed szkodą.
4. Jeżeli ten sam przedmiot ubezpieczenia w tym samym czasie jest ubezpieczony od tego samego ryzyka u dwóch lub więcej ubezpieczycieli na sumy, które łącznie przewyższają jego wartość ubezpieczeniową, każdy z ubezpieczycieli odpowiada do wysokości szkody w takim stosunku, w jakim przyjęta przez niego suma ubezpieczenia pozostaje do łącznych sum wynikających z podwójnego lub wielokrotnego ubezpieczenia.
5. Odszkodowanie wypłacane jest w ciągu 30 dni od daty otrzymania zawiadomienia o szkodzie.
6. Jeżeli wyjaśnienie okoliczności potrzebnych do ustalenia odpowiedzialności ubezpieczeniowej TUZ Ubezpieczenia lub wysokości odszkodowania w terminie określonym w ust. 5 niniejszego paragrafu okazało się niemożliwe, odszkodowanie wypłaca się w terminie 14 dni od dnia, w którym przy zachowaniu należytej staranności wyjaśnienie tych okoliczności było możliwe, jednakże bezsporną część odszkodowania TUZ Ubezpieczenia wypłaca w terminie określonym w ust. 5 niniejszego paragrafu.
7. Jeżeli w terminach określonych w ust. 5-6 niniejszego paragrafu, TUZ Ubezpieczenia nie wypłaci odszkodowania lub świadczenia, zawiadamia na piśmie:
  - 1) osobę zgłaszającą roszczenie oraz
  - 2) ubezpieczonego, w przypadku umowy ubezpieczenia zawartej na cudzy rachunek, w szczególności ubezpieczenia grupowego, jeżeli nie jest on osobą zgłaszającą roszczenie– o przyczynach niemożności zaspokojenia ich roszczeń w całości lub w części, a także wypłaca bezsporną część świadczenia.
8. Jeżeli odszkodowanie lub świadczenie nie przysługuje lub przysługuje w innej wysokości niż określona w zgłoszonym roszczeniu, TUZ Ubezpieczenia informuje o tym na piśmie:
  - 1) osobę występującą z roszczeniem oraz
  - 2) ubezpieczonego, w przypadku umowy ubezpieczenia zawartej na cudzy rachunek, w szczególności ubezpieczenia grupowego, jeżeli nie jest on osobą zgłaszającą roszczenie– wskazując na okoliczności oraz na podstawę prawną uzasadniające całkowitą lub częściową odmowę wypłaty świadczenia. Informacja ta zawiera pouczenie o możliwości dochodzenia roszczeń na drodze sądowej.
9. Jeżeli Ubezpieczający lub uprawniony z umowy ubezpieczenia nie zgadza się z odmową zaspokojenia roszczeń lub ustaloną wysokością odszkodowania, może złożyć wniosek o ponowne rozpatrzenie sprawy przez TUZ Ubezpieczenia-+.
10. Ubezpieczającemu, ubezpieczonemu lub uprawnionemu z umowy ubezpieczenia przysługuje prawo dochodzenia swoich roszczeń przed sądem według przepisów o właściwości ogólnej albo przed sądem właściwym dla miejsca zamieszkania lub siedziby ubezpieczającego, ubezpieczonego lub uprawnionego z umowy ubezpieczenia, niezależnie od prawa żądania ponownego rozpatrzenia sprawy przez TUZ Ubezpieczenia. Powództwo o roszczenie wynikające z umowy ubezpieczenia można wytoczyć według przepisów o właściwości ogólnej albo przed sąd właściwy dla miejsca zamieszkania spadkobiercy ubezpieczonego lub spadkobiercy uprawnionego z umowy ubezpieczenia.
11. Odzyskanie utraconych przedmiotów po wypłacie odszkodowania zobowiązuje Ubezpieczonego do zwrotu odszkodowania wypłaconego za te przedmioty albo zrzeczenia się praw do nich na rzecz TUZ Ubezpieczenia.
12. TUZ Ubezpieczenia zastrzega sobie prawo odmowy wypłaty odszkodowania lub innego świadczenia należnego uprawnionemu z umowy ubezpieczenia na podstawie OWU w sytuacji, gdy uprawniony z umowy ubezpieczenia został objęty restrykcjami,

embargami lub sankcjami wprowadzonymi w oparciu o powszechnie obowiązujące przepisy prawa, a wypłata odszkodowania lub innego świadczenia mogłaby narazić TUZ Ubezpieczenia na konsekwencje prawne wynikające z restrykcji, embarg lub sankcji, o których mowa powyżej.

Dokumenty niezbędne do wypłaty odszkodowania lub świadczenia

§ 26

1. Ubezpieczający obowiązany jest do dostarczenia dokumentów niezbędnych do rozpatrzenia wniosku o wypłatę odszkodowania, w tym w szczególności:
  - 1) oryginałów rachunków dotyczących poniesionych kosztów objętych ubezpieczeniem;
  - 2) wykazu utraconych lub zniszczonych przedmiotów, z podaniem ich liczby oraz wartości; wykaz taki Ubezpieczony sporządza na własny koszt.
2. Ubezpieczający ma obowiązek udostępnić inne dokumenty, które TUZ Ubezpieczenia uzna za niezbędne do rozpatrzenia wniosku o wypłatę odszkodowania.
3. TUZ Ubezpieczenia zastrzega sobie prawo weryfikacji przedłożonych przez Ubezpieczającego rachunków, kosztorysów i innych dokumentów związanych z ustaleniem okoliczności, rozmiaru i wysokości szkody oraz zasięgnięcia opinii specjalistów. Ponadto TUZ Ubezpieczenia ma prawo wglądu do ksiąg i dokumentów Ubezpieczającego związanych z realizacją umowy ubezpieczenia oraz sporządzania z nich kopii. Jednocześnie TUZ Ubezpieczenia zobowiązuje się do zachowania w tajemnicy informacji, które uzyskało od Ubezpieczającego.
4. TUZ Ubezpieczenia ma prawo wyznaczenia niezależnego eksperta w celu określenia przyczyny, wartości szkody i należnego odszkodowania oraz w celu udzielenia Ubezpieczającemu instrukcji i wskazówek dotyczących postępowania zmierzającego do złagodzenia skutków wypadku lub zminimalizowania wartości szkody.
5. Ubezpieczający jest obowiązany dostarczyć TUZ Ubezpieczenia lub wyznaczonemu przez niego ekspertowi wszystkie dokumenty, które TUZ Ubezpieczenia lub wyznaczony ekspert uważa za niezbędne do rozpatrzenia wniosku o wypłatę odszkodowania.
6. W razie zawarcia umowy na cudzy rachunek postanowienia ust. 1-5 niniejszego paragrafu stosuje się odpowiednio do Ubezpieczonego.

Roszczenia regresowe

§ 27

1. Z dniem wypłaty odszkodowania roszczenia Ubezpieczającego przeciwko osobie trzeciej odpowiedzialnej za szkodę przechodzą z mocy prawa na TUZ Ubezpieczenia do wysokości wypłaconego odszkodowania. Jeżeli TUZ Ubezpieczenia pokryło tylko część szkody, Ubezpieczającemu przysługuje co do pozostałej części pierwszeństwo zaspokojenia roszczeń.
2. Nie przechodzą na TUZ Ubezpieczenia roszczenia Ubezpieczającego przeciwko:
  - 1) osobom, z którymi Ubezpieczający pozostaje we wspólnym gospodarstwie domowym, chyba że sprawca wyrządził szkodę umyślnie,
  - 2) pracownikom Ubezpieczającego, chyba że sprawca wyrządził szkodę umyślnie.
3. W razie zawarcia umowy na cudzy rachunek postanowienia ust. 1-2 niniejszego paragrafu stosuje się odpowiednio do Ubezpieczonego.

CZĘŚĆ II - UBEZPIECZENIE MIENIA

Przedmiot i zakres ubezpieczenia

§ 28

1. Przedmiotem ubezpieczenia jest wskazane w umowie ubezpieczenia mienie, ewidencjonowane i stanowiące własność Ubezpieczonego lub znajdujące się w jego posiadaniu na podstawie określonego tytułu prawnego, w tym w szczególności:
  - 1) budynki, budowle, lokale, nakłady inwestycyjne;
  - 2) maszyny, urządzenia, wyposażenie,
  - 3) środki obrotowe;
  - 4) wartości pieniężne;
  - 5) mienie pracownicze;
  - 6) mienie osób trzecich;
  - 7) zielone źródła energii;
  - 8) sprzęt elektroniczny, z zastrzeżeniem ust. 2;
  - 9) dane i zewnętrzne nośniki danych, z zastrzeżeniem ust. 2.
2. Sprzęt elektroniczny, nie starszy niż 7 lat licząc od daty jego wytworzenia, wg stanu na dzień zawarcia umowy ubezpieczenia oraz dane i zewnętrzne nośniki danych mogą być na wniosek Ubezpieczonego objęte ochroną na warunkach określonych w § 39 - § 48 OWU.

3. TUZ Ubezpieczenia może objąć ochroną ubezpieczeniową:
- 1) mienie od zdarzeń losowych w zakresie:
    - a) ryzyk nazwanych – zgodnie z § 32 ust. 2 OWU,
    - b) wszystkich ryzyk - zgodnie z § 32 ust. 3 OWU;
  - 2) mienie od kradzieży z włamaniem i rabunku - zgodnie z § 36 - § 38 OWU;
  - 3) sprzęt elektroniczny (§ 39 - § 44 OWU);
  - 4) dane i zewnętrzne nośniki danych (§ 45 - § 47 OWU).

Wyłączenia przedmiotowe

§ 29

Ochroną ubezpieczeniową TUZ Ubezpieczenia nie są objęte:

- 1) dzieła sztuki, przedmioty zabytkowe i o wartości kolekcjonerskiej;
- 2) modele, prototypy, wzory, eksponaty;
- 3) pojazdy dopuszczone do ruchu drogowego, statki powietrzne i wodne, przyczepy i naczepy samochodowe i campingowe, które mogą być przedmiotem ubezpieczenia casco, jeżeli nie są środkami obrotowymi lub nie stanowią mienia osób trzecich;
- 4) pojazdy używane stanowiące środek obrotowy lub mienie osób trzecich przeznaczone na sprzedaż;
- 5) budynki i lokale:
  - a) nieposiadające pozwoleń na użytkowanie oraz znajdujące się w nich mienie,
  - b) niepołączone trwale z gruntem oraz znajdujące się w nich mienie,
  - c) niezamieszkiwane lub nieużytkowane nieprzerwanie dłużej niż 60 dni oraz znajdujące się w nich mienie.
- 6) szklarnie, namioty, tunele, oranżerie, cieplarnie oraz znajdujące się w nich mienie;
- 7) budynki lub budowle pokryte plandeką, folią i innymi tworzywami sztucznymi, obudową pneumatyczną oraz znajdujące się w nich mienie;
- 8) budynki wchodzące w skład gospodarstwa rolnego podlegające obowiązkowi ubezpieczenia;
- 9) drzewostany, rośliny na pniu, uprawy oraz inwentarz żywy;
- 10) maszyny, urządzenia i instalacje w trakcie montażu i testów, z zastrzeżeniem że nie dotyczy to bieżących przeglądów i konserwacji;
- 11) mienie przeznaczone do rozbiórki, utylizacji, likwidacji;
- 12) mienie podmiotu, wobec którego prowadzone jest postępowanie upadłościowe;
- 13) towary przeterminowane bądź wycofane z obrotu;
- 14) środki odurzające i psychotropowe;
- 15) losy loteryjne, żetony, karty telefoniczne, bilety komunikacji miejskiej oraz inne bilety upoważniające do wstępu lub przejazdu;
- 16) mienie przechowywane lub składowane niezgodnie z przeznaczeniem, obowiązującymi przepisami prawa lub instrukcją wydaną przez producenta;
- 17) mienie przeznaczone do sprzedaży w ramach handlu obwoźnego, rozumianego jako dokonywanie sprzedaży bezpośrednio ze środka transportu;
- 18) wartości pieniężne będące mieniem osobistym pracowników,
- 19) pomosty obiekty inżynierii wodnej i lądowej, w tym tunele, mosty;
- 20) napowietrzne linie przesyłowe, w tym towarzyszące im urządzenia, znajdujące się w odległości większej niż 1500 m od miejsca ubezpieczenia;
- 21) następujące rodzaje sprzętu elektronicznego:
  - a) kamery i aparaty fotograficzne;
  - b) telefony komórkowe, smartfony, tablety;
  - c) zainstalowany na stałe w pojazdach w rozumieniu ustawy z dnia 20 czerwca 1997 r. Prawo o ruchu drogowym;
  - d) zainstalowany na koncertach muzycznych, w cyrkach i w innych obiektach branży rozrywkowej;
  - e) bezzałogowe statki powietrzne.

Sumy ubezpieczenia i systemy ubezpieczenia

§ 30

1. Określone w polisie sumy ubezpieczenia, ustalone dla poszczególnych rodzajów mienia stanowią górną granicę odpowiedzialności TUZ Ubezpieczenia w odniesieniu do każdego rodzaju mienia.
2. Sumę ubezpieczenia ustala się w oparciu o deklarację Ubezpieczającego. Podstawą ustalenia sumy ubezpieczenia jest wybrana przez Ubezpieczającego wartość, tj. wartość księgową brutto, wartość odtworzeniowa (nowa) lub wartość rzeczywista, z zastrzeżeniem ust. 2 i 3 niniejszego paragrafu.
3. W odniesieniu do ubezpieczenia mienia osób fizycznych nieprowadzących działalności gospodarczej, podstawą ustalenia sumy ubezpieczenia jest wybrana przez Ubezpieczającego wartość tj. wartość odtworzeniowa lub rzeczywista.

4. W przypadku ubezpieczenia mienia w nowej wartości odtworzeniowej, stopień jego zużycia technicznego w dniu zgłoszenia do ubezpieczenia nie powinien przekraczać 50%, a w przypadku sprzętu elektronicznego może on zostać ubezpieczony według tej wartości, jeżeli jest nie starszy niż 7 lat.
5. W przypadku ubezpieczenia mienia pracowniczego, podstawą ustalenia sumy ubezpieczenia dla przedmiotu ubezpieczenia jest wartość odpowiadająca iloczynowi liczby pracowników oraz zadeklarowanej wartości rzeczywistej mienia przypadającej na jednego pracownika.
6. W zależności od zakresu ubezpieczenia, sumy ubezpieczenia powinny zostać dodatkowo ustalone w ramach następujących systemów ubezpieczeń:
  - a) na sumy stałe – dla budynków, budowli, lokali, maszyn, urządzeń i wyposażenia, zielonych źródeł energii, nakładów inwestycyjnych - ubezpieczonych w ramach ubezpieczenia mienia od zdarzeń losowych oraz w ramach ubezpieczenia sprzętu elektronicznego, suma ubezpieczenia powinna odpowiadać ich wartości odtworzeniowej, księgowej brutto lub rzeczywistej,
  - b) na pierwsze ryzyko - suma ubezpieczenia dla pozostałych, niewymienionych wyżej rodzajów mienia i ubezpieczanych pozostałych ryzyk, o których mowa w § 32 ust. 4 pkt 1 lit a)- d), pkt 2 oraz pkt 3 OWU powinna odpowiadać przewidywanej maksymalnej szkodzie, która może powstać wskutek zajścia jednego zdarzenia losowego, niezależnie od faktycznej, całkowitej wartości ubezpieczanego mienia.
7. Ubezpieczony będący płatnikiem podatku VAT ustala sumy ubezpieczenia według wartości netto (bez podatku VAT). Pomniejszenia o podatek VAT nie stosuje się, jeżeli Ubezpieczonemu nie przysługuje prawo do obniżenia kwoty należnego podatku o podatek naliczony.
8. Jeżeli sumę ubezpieczenia ustalano na podstawie systemu sum stałych, a w dniu szkody stwierdzono niedoubezpieczenie mienia, to przy ustalaniu wysokości odszkodowania stosuje się zasadę proporcji. Zasady proporcji nie stosuje się, gdy wysokość szkody nie przekracza 20% sumy ubezpieczenia lub gdy niedoubezpieczenie nie przekracza 20% całkowitej wartości mienia. Zasady proporcji, o której mowa w niniejszym ustępie, nie stosuje się w stosunku do Ubezpieczającego, a w przypadku umowy zawartej na cudzy rachunek – w stosunku do Ubezpieczonego, będącego konsumentem w rozumieniu art. ustawy z dnia 23 kwietnia 1964 r. Kodeks cywilny.
9. z zachowaniem pozostałych postanowień OWU, obejmuje się automatyczną ochroną ubezpieczeniową w ramach ubezpieczenia mienia w systemie sum stałych, mienie (budynki, budowle, lokale, nakłady inwestycyjne, wyposażenie, maszyny, urządzenia, sprzęt elektroniczny, zielone źródła energii), które zostanie nabyte przez Ubezpieczonego po zawarciu umowy ubezpieczenia lub którego wartość wzrośnie w okresie ubezpieczenia poprzez dokonane inwestycje lub modernizacje. Niniejsze postanowienie nie ma zastosowania do ubezpieczenia mienia od kradzieży z włamaniem i rabunku.
10. Mienie, o którym mowa w ust. 9 niniejszego paragrafu, zostaje objęte automatyczną ochroną ubezpieczeniową od daty wpisu do ewidencji środków trwałych nowo nabytego mienia lub wykonanej inwestycji lub modernizacji, pod warunkiem że fakt ten zostanie pisemnie zgłoszony do TUZ Ubezpieczenia w terminie 30 dni od daty przyjęcia tego mienia do ewidencji środków trwałych lub wykonanej inwestycji lub modernizacji.
11. Ochrona ubezpieczeniowa, o której mowa w ust. 9 oraz 10 niniejszego paragrafu, zostaje udzielona, pod warunkiem, że mienie jest przeznaczone i wykorzystywane do działalności gospodarczej określonej w umowie ubezpieczenia oraz ubezpieczone jest w systemie sum stałych.
12. Suma ubezpieczenia dla mienia, o którym mowa w ust. 9 oraz 10 niniejszego paragrafu, nie może stanowić więcej niż 10% wartości deklarowanej sumy ubezpieczenia dla poszczególnych przedmiotów ubezpieczenia, nie więcej jednak niż 100 000 zł łącznie.
13. Ubezpieczający zobowiązany jest do opłacenia dodatkowej składki, której rozliczenie winno nastąpić w ciągu 14 dni od daty zgłoszenia wzrostu wartości mienia, o którym mowa w ust. 10 niniejszego paragrafu.
14. W przypadku braku zgłoszenia, o którym mowa w ust. 10 niniejszego paragrafu, mienie to nie jest objęte ochroną ubezpieczeniową.

Miejsce ubezpieczenia

§ 31

1. Mienie zgłoszone do ubezpieczenia objęte jest ochroną ubezpieczeniową na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej w miejscu określonym w umowie ubezpieczenia.
2. Maszyny, urządzenia i wyposażenie oraz sprzęt elektroniczny objęte jest ochroną ubezpieczeniową również:
  - 1) w miejscu wykonywania zlecenia związanego z prowadzoną i objętą ochroną działalnością Ubezpieczonego na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej innym niż wskazane w dokumencie ubezpieczenia;
  - 2) podczas transportu wewnątrzzakładowego;
  - 3) w miejscu zamieszkania pracownika w odniesieniu do stacjonarnego sprzętu elektronicznego;
  - 4) w przypadku sprzętu elektronicznego przenośnego: na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej, a w przypadku rozszerzenia zakresu ochrony – na terytorium Unii Europejskiej.
3. Zarchiwizowane zbiory danych oraz użyte w tym celu zewnętrzne nośniki danych objęte są ubezpieczeniem również podczas transportu pomiędzy lokalizacją wskazaną w umowie ubezpieczenia a miejscem ich archiwizacji.

4. Mienie pracownicze jest objęte ubezpieczeniem mienia od zdarzeń losowych w każdym miejscu wykonywania przez pracownika obowiązków służbowych na polecenie Ubezpieczającego, znajdującym się na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej.
5. Wartości pieniężne w czasie transportu w ubezpieczeniu mienia od kradzieży z włamaniem i rabunku są objęte ubezpieczeniem również w innym miejscu niż miejsce określone w umowie ubezpieczenia, znajdującym się na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej w związku z ich transportem.
6. Ładunki w transporcie krajowym (Cargo) są objęte ubezpieczeniem w innym miejscu niż miejsce określone w umowie ubezpieczenia, znajdującym się na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej w związku z ich transportem.

Ubezpieczenie mienia od zdarzeń losowych

§ 32

1. Mienie od zdarzeń losowych może być ubezpieczone w zakresie:
  - 1) od ryzyk nazwanych, zgodnie z ust. 2 niniejszego paragrafu lub
  - 2) od wszystkich ryzyk, zgodnie z ust. 3 niniejszego paragrafu.
2. W zakresie ubezpieczenia od ryzyk nazwanych ochroną ubezpieczeniową objęte są szkody w przedmiocie ubezpieczenia powstałe w okresie ubezpieczenia w wyniku działania w miejscu ubezpieczenia następujących zdarzeń losowych: dymu i sadzy, gradu, huku ponaddzwiękowego, wiatru, lawiny, osuwania się ziemi, pożaru, naporu śniegu lub lodu, trzęsienia ziemi, uderzenia pioruna, uderzenia pojazdu, upadku statku powietrznego, upadku drzew lub budowli, wybuchu, zalania lub zapadania się ziemi, z zastrzeżeniem wyłączeń określonych w § 33 OWU oraz ograniczeń i limitów odpowiedzialności określonych w OWU i dokumencie ubezpieczenia.
3. W zakresie ubezpieczenia od wszystkich ryzyk ochroną ubezpieczeniową objęte są szkody w przedmiocie ubezpieczenia powstałe w okresie ubezpieczenia w wyniku działania w miejscu ubezpieczenia zdarzenia losowego, z zastrzeżeniem wyłączeń określonych w § 33 OWU oraz ograniczeń i limitów odpowiedzialności określonych w OWU i dokumencie ubezpieczenia.
4. TUZ Ubezpieczenia na wniosek Ubezpieczającego i za opłatą dodatkowej składki może rozszerzyć zakres ubezpieczenia mienia od ryzyk nazwanych lub od wszystkich ryzyk o:
  - 1) szkody w przedmiocie ubezpieczenia będące bezpośrednim następstwem niżej wskazanych, wybranych przez Ubezpieczającego zdarzeń losowych:
    - a) wandalizmu,
    - b) katastrofy budowlanej,
    - c) aktu terroru,
    - d) przepięć,
    - e) powodzi.
  - 2) koszty poszukiwania przyczyny szkody - wyłącznie w przypadku objęcia ochroną ubezpieczeniową budynku lub lokalu,
  - 3) wskazany poniżej zakres dodatkowy, zgodnie z postanowieniami § 48 ust. 2 OWU:
    - a) ładunki w transporcie krajowym (Cargo);
    - b) stałe koszty działalności;
    - c) zwiększone koszty działalności;
    - d) urządzenia lub ich części na stałe zamontowane na zewnątrz budynków i budowli;
    - e) szyby i inne przedmioty szklane;
    - f) rozmrożenie środków obrotowych.
5. W granicach sumy ubezpieczenia TUZ Ubezpieczenia ponosi również odpowiedzialność ubezpieczeniową za:
  - 1) szkody w przedmiocie ubezpieczenia powstałe w wyniku akcji ratowniczej, prowadzonej w związku z wystąpieniem zdarzenia losowego objętego ubezpieczeniem, a także za udokumentowane koszty wynikłe z zastosowania wszelkich dostępnych Ubezpieczającemu środków w celu zmniejszenia powstałej w przedmiocie ubezpieczenia szkody objętej ubezpieczeniem i zabezpieczenia bezpośrednio zagrożonego przedmiotu ubezpieczenia przed taką szkodą, jeżeli środki te były celowe, chociażby okazały się bezskuteczne,
  - 2) udokumentowane koszty uprzątnięcia pozostałości po szkodzie, pod warunkiem, że Ubezpieczający jest zobowiązany do dokonania tych czynności – jednak nie więcej niż do limitu do 5% wartości szkody.
6. W mieniu składowanym w miejscu ubezpieczenia na wolnym powietrzu, TUZ Ubezpieczenia ogranicza udzielaną ochronę ubezpieczeniową do następujących zdarzeń losowych: zalania, wiatru, gradu, naporu śniegu lub lodu. Limit odpowiedzialności dla mienia składowanego na wolnym powietrzu wynosi 50 000,00 zł na jeden i wszystkie wypadki ubezpieczeniowe, nie więcej jednak niż suma ubezpieczenia dla danego rodzaju mienia.

Wyłączenia odpowiedzialności

§ 33

1. Z zachowaniem wyłączeń zawartych w § 24 i § 29 OWU, TUZ Ubezpieczenia nie ponosi odpowiedzialności za szkody powstałe:
  - 1) w mieniu: w przedmiotach, których nabycie nie jest potwierdzone dowodami zakupu, mieniu osób trzecich przyjętym bez dowodu przyjęcia, jak również w mieniu, które nie zostało wprowadzone do działalności Ubezpieczającego zgodnie

- z obowiązującymi przepisami prawnymi lub którego nabycie lub przejęcie jest potwierdzone sfałszowanymi dokumentami;
- 2) na skutek wybuchu wywołanego przez Ubezpieczonego w celach produkcyjnych, eksploatacyjnych lub innych związanych z charakterem prowadzonej działalności;
  - 3) w czasie budowy, przebudowy, rozbiórki, w związku z prowadzonymi robotami ziemnymi oraz drganiami lub wibracjami spowodowanymi przez działanie człowieka;
  - 4) w wyniku zalania wodą pochodzącą z opadów atmosferycznych, jeśli przyczyną powstania szkody był zły stan techniczny dachu lub innych elementów budynku lub budowli, którego konserwacja należała do obowiązków Ubezpieczonego;
  - 5) w wyniku przedostania się deszczu, gradu, śniegu przez niewłaściwie zamknięte oraz niedomknięte okna, drzwi zewnętrzne i inne otwory, chyba że otwory te powstały w wyniku działania zdarzeń objętych ochroną ubezpieczeniową;
  - 6) wskutek systematycznego zawilgacania przedmiotu ubezpieczenia z powodu nieszczelności urządzeń wodociągowo-kanalizacyjnych, technologicznych lub centralnego ogrzewania, a także ciągłego i samoistnego przenikania wód gruntowych, zagrzybienia lub przemarzania ścian;
  - 7) wskutek systematycznego oddziaływania dymu, sadzy lub temperatury;
  - 8) w mieniu zamontowanym niezgodnie z wymaganiami producenta lub dostawcy, chyba że sposób zamontowania nie miał wpływu na powstanie lub wysokość szkody;
  - 9) wskutek awarii, zakłóceń lub uszkodzenia maszyn lub urządzeń wskutek przyczyn związanych z ich eksploatacją, obsługą bądź konserwacją;
  - 10) wskutek zakrzepnięcia lub zastygnięcia materiałów przerabianych, transportowanych, przechowywanych w postaci ciekłej w maszynach lub urządzeniach;
  - 11) wskutek usiłowania lub dokonania oszustwa, wyłudzenia, wymuszenia lub szantażu, wprowadzenia w błąd lub pozostawiania w błędzie, poświadczenia nieprawdy, fałszerstwa lub podstęp, niedoborów ujawnionych dopiero podczas przeprowadzania inwentaryzacji, niedoborów lub braków spowodowanych błędami księgowymi;
  - 12) polegające na braku wagi lub objętości w granicach obowiązujących norm ubytku naturalnego bądź naturalnego zużycia lub naturalnych właściwości ubezpieczonego mienia;
  - 13) wskutek działania wszelkiego rodzaju wirusów komputerowych lub ataków hakerskich lub utraty danych;
  - 14) poprzez powolne i systematyczne działanie następujących czynników:
    - a) termicznych lub biologicznych (m.in. utlenianie, pleśń, porosty, grzyby, mokry lub suchy rozkład, owady, bakterie, wirusy);
    - b) naturalnego zużycia;
    - c) korozji, erozji, natury przedmiotu ubezpieczenia, stopniowego postępującego pogarszania się właściwości i jakości, odkształcania lub deformacji;
    - d) ukrytych wad;
    - e) wad naturalnych;
    - f) fermentacji, odparowania, utraty wagi, zmiany smaku, zapachu, koloru, struktury lub wykończenia, działania światła, normalnego ogrzewania lub wysuszenia;
    - g) zmiany temperatury lub wilgotności, braku lub nieodpowiedniego działania klimatyzacji, systemów grzewczych lub chłodzących;
    - h) deformowania, pęknięcia, kurczenia, osiadania, zapadania budynków, budowli lub ich elementów;
  - 15) w wyniku wad projektowych, materiałowych, konstrukcyjnych, złego wykonania lub błędów w produkcji;
  - 16) zalania, w przypadku przechowywania mienia niżej niż 10 cm nad podłogą znajdującą się poniżej poziomu gruntu, chyba że zalanie mienia nastąpiło bezpośrednio z góry;
  - 17) wskutek osiadania lub pęknięcia, osunięcia lub zapadnięcia się ziemi – spowodowanego działaniem człowieka lub wodami podziemnymi,
  - 18) w zewnętrznych nośnikach danych, chyba że stanowią środki obrotowe objęte ubezpieczeniem, oraz danych,
  - 19) wskutek działania prądu elektrycznego, chyba że działanie tego prądu spowodowało równocześnie pożar lub szkoda jest wynikiem uderzenia pioruna bądź przepięcia, a zdarzenie to zostało objęte zakresem ubezpieczenia.
2. Pomimo rozszerzenia ochrony ubezpieczeniowej o zakres wskazany w § 32 ust. 4 OWU, TUZ Ubezpieczenia nie ponosi dodatkowo odpowiedzialności za szkody powstałe:
- 1) wskutek przepięcia, jeżeli nie zamontowano zewnętrznego systemu ochrony odgromowej, a wymóg taki wynikał z przepisów powszechnie obowiązującego prawa (jeżeli przyczyną powstania tych zdarzeń jest uderzenie pioruna);
  - 2) wskutek powodzi lub osuwania się ziemi na terenach między wałem przeciwpowodziowym a linią brzegu lub w strefie pasa technicznego w rozumieniu art. 36 ustawy z dnia 21 marca 1991 r. o obszarach morskich Rzeczypospolitej Polskiej i administracji morskiej;
  - 3) w wyniku katastrofy budowlanej budynków starszych niż 50 lat w przypadku konstrukcji drewnianej i stalowej lub starszych niż 90 lat w przypadku pozostałych konstrukcji;
  - 4) w wyniku powodzi w przypadku przechowywania mienia niżej niż 10 cm nad podłogą znajdującą się poniżej poziomu gruntu, chyba że zalanie mienia nastąpiło bezpośrednio z góry;
  - 5) w maszynach lub urządzeniach stanowiących sprzęt elektroniczny na skutek przepięcia lub indukcji, jeżeli sprzęt ten nie został wyposażony w urządzenia zabezpieczające, o ile takie urządzenia zabezpieczające są wymagane przez producenta sprzętu;

- 6) wskutek działania wody na budowie i urządzenia wodne, z wyjątkiem szkód spowodowanych występującą w obrębie koryta rzeki lub innego naturalnego lub sztucznego zbiornika wodnego falą powodziową o takiej wielkości i sile działania, jaka nie została przewidziana przy projektowaniu budowli lub urządzenia wodnego jako zbyt rzadko występująca;
3. O ile nie umówiono się inaczej TUZ Ubezpieczenia dodatkowo nie ponosi odpowiedzialności za szkody powstałe:
  - 1) w maszynach elektrycznych powstałe w wyniku awarii elektrycznych lub mechanicznych, za wyjątkiem przepięć o ile zakres ubezpieczenia został rozszerzony o ryzyko przepięcia;
  - 2) w środkach obrotowych, spowodowane zmianą temperatury ich przechowywania wskutek awarii urządzeń chłodniczych, chyba że zakres ubezpieczenia mienia został rozszerzony o ryzyko rozmrożenia;
  - 3) w materiałach eksploatacyjnych, chyba że stanowią środki obrotowe lub mienie osób trzecich objęte ubezpieczeniem;
  - 4) w częściach i materiałach szybko zużywających się lub podlegających wielokrotnej albo okresowej wymianie ze względu na swoje specyficzne przeznaczenie i skład, w głowicach wymiennych stanowiących części maszyn, urządzeń, wyposażenia lub sprzętu elektronicznego;
  - 5) powstałe w związku z przebudową, rozruchem urządzeń technologicznych lub instalacji użytkowych;
  - 6) powstałe po upływie 60 dni od chwili zaprzestania użytkowania budynku, budowli lub lokalu w celach wskazanych w umowie ubezpieczenia, chyba że TUZ Ubezpieczenia zostało o tym fakcie powiadomione na piśmie i pisemnie potwierdziło ochronę ubezpieczeniową;
  - 7) powstałe wskutek skażenia lub zanieczyszczenia środowiska;
  - 8) powstałe wskutek przerwy lub ograniczenia w dostawie mediów;
  - 9) będące wynikiem kradzieży zwykłej lub upadku przedmiotu ubezpieczenia;
  - 10) powstałe w wyniku stłuczenia szyb lub innych elementów szklanych, a także substytutów szkła jak poliwęglan lub akryl, chyba że szkoda powstała w wyniku zdarzeń losowych objętych ubezpieczeniem oraz akcji ratowniczej prowadzonej w związku z tymi zdarzeniami losowymi.
4. TUZ Ubezpieczenia nie ponosi ponadto odpowiedzialności za koszty:
  - 1) wymiany lub naprawy wadliwych materiałów, wadliwego wykonawstwa, wadliwego projektu, planu, naprawy wady ukrytej lub naturalnej;
  - 2) normalnego utrzymania mienia w stanie użyteczności oraz konserwacji;
  - 3) powstałe wskutek strat wynikających z opóźnień, strat pośrednich, utraty zysku, zwiększonych kosztów prowadzenia działalności;
  - 4) wynikające z błędnego lub nieautoryzowanego programowania, perforacji, etykietowania lub wprowadzania informacji, przypadkowego usunięcia informacji lub pozbycia się nośników danych.
5. Dodatkowo, o ile nie umówiono się inaczej, w ubezpieczeniu mienia od zdarzeń losowych TUZ Ubezpieczenia:
  - 1) nie ponosi odpowiedzialności za szkody powstałe wskutek:
    - a) kradzieży z włamaniem i rabunku,
    - b) wandalizmu, w tym graffiti,
    - c) katastrofy budowlanej,
    - d) aktu terroru,
    - e) przepięć,
    - f) powodzi,oraz akcji ratowniczej prowadzonej w związku z wyżej wymienionymi zdarzeniami losowymi.
  - 2) nie obejmuje ochroną ubezpieczeniową:
    - a) ładunków w transporcie krajowym Cargo;
    - b) stałych kosztów działalności;
    - c) zwiększonych kosztów działalności;
    - d) kosztów poszukiwania przyczyny szkody;
    - e) szkód w urządzeniach lub ich częściach na stałe zamontowanych na zewnątrz budynków i budowli;
    - f) szyb i innych przedmiotów szklanych;
    - g) rozmrożenia środków obrotowych.
6. W razie zawarcia umowy ubezpieczenia na cudzy rachunek wyłączenia odpowiedzialności stosuje się odpowiednio do Ubezpieczonego.

Ustalenie rozmiaru szkody i wysokości odszkodowania

§ 34

1. Wysokość szkody w poszczególnych rodzajach mienia określa się następująco:
  - 1) w odniesieniu do budynków, budowli, lokali i nakładów inwestycyjnych - według kosztów odbudowy, remontu lub naprawy, w tym samym miejscu oraz z uwzględnieniem dotychczasowych wymiarów, konstrukcji i materiałów, potwierdzonych kalkulacją Ubezpieczonego sporządzoną na podstawie Katalogu Nakładów Rzeczowych (KNR), która podlega weryfikacji przez TUZ Ubezpieczenia;

- 2) w odniesieniu do maszyn, urządzeń i wyposażenia oraz zielonych źródeł energii – według kosztu remontu, naprawy lub zakupu tego mienia wraz z kosztami transportu (z wyłączeniem kosztów transportu ekspresowego i lotniczego) i montażu, o ile koszty te uwzględniono w cenie nabycia, z uwzględnieniem tych samych lub najbardziej zbliżonych parametrów technicznych - o ile w dniu ustalenia odszkodowania przedmiot ubezpieczenia dotknięty szkodą nie jest dostępny na rynku jako nowy;
  - 3) w odniesieniu do środków obrotowych – według cen ich zakupu lub kosztów wytworzenia;
  - 4) w odniesieniu do wartości pieniężnych:
    - a) w gotówce ustala się według wartości nominalnej (wartość nominalną waluty obcej przelicza się na złote według średniego kursu ogłoszonego przez Prezesa Narodowego Banku Polskiego w dniu zawarcia umowy);
    - b) w akcjach na okaziciela niedopuszczonych do publicznego obrotu ustala się według wartości księgowej przypadającej na jedną akcję;
    - c) w akcjach i obligacjach na okaziciela dopuszczonych do publicznego obrotu ustala się według wartości rynkowej odpowiadającej cenie sprzedaży netto,
    - d) złota, srebra i wyrobów z tych metali, kamieni szlachetnych, pereł, bursztynów, a także platyny i innych metali z grupy platynowców, ustala się według ceny zakupu lub kosztu wytworzenia,
  - 5) w odniesieniu do mienia osób trzecich - na podstawie cen z dnia ustalenia odszkodowania, przy czym:
    - a) w mieniu przyjętym do sprzedaży komisowej - według cen przyjęcia do sprzedaży komisowej (z potrąceniem prowizji komisowej), jednak nie wyższych niż wartość rzeczywista (wartość nowa tego mienia lub koszt naprawy, po potrąceniu zużycia);
    - b) w mieniu przyjętym w celu wykonania usługi - według wartości rzeczywistej (wartość nowa tego mienia lub koszt naprawy, po potrąceniu stopnia zużycia) bez uwzględnienia kosztów wykonanej usługi na tym mieniu;
    - c) w mieniu stanowiącym sprzęt elektroniczny, ustala się na podstawie średnich cen rynkowych sprzętu o podobnych parametrach i właściwościach.
  - 6) w odniesieniu do mienia pracowniczego - na podstawie wartości rzeczywistej (wartość nowa lub koszt naprawy, według cen z dnia ustalenia odszkodowania).
2. Jeżeli Ubezpieczony jest płatnikiem podatku VAT, wysokości szkody ustala się według wartości netto (bez podatku VAT). Pomniejszenia o podatek VAT nie stosuje się, jeżeli Ubezpieczonemu nie przysługuje prawo do obniżenia kwoty należnego podatku o podatek naliczony.
  3. Wysokość szkody zmniejsza się o wartość pozostałości mienia, które może być przeznaczone do dalszego użytku.
  4. Franszyza redukcyjna w ubezpieczeniu mienia od zdarzeń losowych wynosi 300 zł, a w przypadku mienia składowanego na zewnątrz, franszyza redukcyjna wynosi 10% wartości odszkodowania nie mniej niż 1 000 zł, o ile nie umówiono się inaczej.

§ 35

1. Wysokość odszkodowania ustala się w kwocie odpowiadającej rozmiarowi szkody, ustalonymu zgodnie z § 34 OWU, z zastrzeżeniem, że w przypadku ubezpieczenia według wartości:
  - a) odtworzeniowej (nowej) - nie potrąca się stopnia zużycia, ani amortyzacji (umorzenia);
  - b) księgowej brutto - nie potrąca się stopnia zużycia, ani amortyzacji (umorzenia), z tym, że wysokość szkody ustala się odrębnie dla każdego przedmiotu ubezpieczenia dotkniętego szkodą (dla każdej pozycji wyszczególnionej w ewidencji środków trwałych lub niskocennych składników majątku), w wysokości nie przekraczającej wartości danej pozycji, określonej zgodnie z właściwą ewidencją księgową;
  - c) rzeczywistej - potrąca się stopień zużycia technicznego.
2. Koszty odbudowy, remontu, naprawy, wytworzenia oraz ceny nabycia, o których mowa w § 34 OWU, odnoszą się do cen z daty ustalenia odszkodowania.

Ubezpieczenie mienia od kradzieży z włamaniem i rabunku

§ 36

1. Mienie objęte ubezpieczeniem w ramach ubezpieczenia od zdarzeń losowych, może być również przedmiotem ubezpieczenia od kradzieży z włamaniem i rabunku.
2. Ochroną ubezpieczeniową objęte są szkody w mieniu zgłoszonym do ubezpieczenia, powstałe wskutek wystąpienia w miejscu ubezpieczenia i w czasie trwania okresu ubezpieczenia kradzieży z włamaniem i rabunku.
3. Ochrona ubezpieczeniowa obejmuje dodatkowo szkody:
  - 1) w przedmiocie ubezpieczenia w zakresie ryzyka dewastacji,
  - 2) w wartościach pieniężnych, powstałe w wyniku rabunku podczas ich transportu.

§ 37

W odniesieniu do kosztów naprawy uszkodzonych lub zniszczonych, w wyniku usiłowania lub dokonania kradzieży z włamaniem, rabunku lub dewastacji zabezpieczeń pomieszczenia, wysokość szkody ustala się w wartości odtworzeniowej (nowej) do wysokości 10% sumy ubezpieczenia ustalonej dla tych zdarzeń.

Wyłączenia dodatkowe – ubezpieczenie od kradzieży z włamaniem i rabunku**§ 38**

Z zachowaniem wyłączeń zawartych w § 24 i § 29 OWU, TUZ Ubezpieczenia nie odpowiada ponadto za szkody powstałe:

- 1) wskutek dokonania lub usiłowania dokonania kradzieży z gablot reklamowych znajdujących się poza ubezpieczonym lokalem;
- 2) w stałych elementach wyposażenia w budynkach lub lokalach w budowie w trakcie ich montażu, instalowania lub demontażu;
- 3) w stałych elementach wyposażenia w budynkach lub lokalach w budowie przed ich zamontowaniem, zainstalowaniem lub po demontażu;
- 4) w mieniu: w przedmiotach, których nabycie nie jest potwierdzone dowodami zakupu, mieniu osób trzecich przyjętym bez dowodu przyjęcia, jak również w mieniu, które nie zostało wprowadzone do działalności Ubezpieczającego zgodnie z obowiązującymi przepisami prawnymi lub którego nabycie lub przejęcie jest potwierdzone sfałszowanymi dokumentami;
- 5) w wartościach pieniężnych:
  - a) jeżeli szkoda powstała wskutek kradzieży z włamaniem dokonanej bez wejścia sprawcy do pomieszczenia;
  - b) powstałe po zamknięciu pomieszczenia, w którym znajduje się przedmiot ubezpieczenia i nieużytkowaniu tego pomieszczenia dłużej niż 72 godziny;
  - c) podczas transportu środkami publicznej komunikacji zbiorowej.

Ubezpieczenie sprzętu elektronicznego**§ 39**

1. Przedmiotem ubezpieczenia może być sprzęt elektroniczny – stacjonarny lub przenośny - nie starszy niż 7 lat licząc od daty jego wytworzenia, wg stanu na dzień zawarcia umowy ubezpieczenia, stanowiący własność Ubezpieczonego lub znajdujący się w jego posiadaniu na podstawie udokumentowanego tytułu prawnego, zainstalowany na stanowisku pracy, gotowy do użytku zgodnie z przeznaczeniem, dla którego testy próbne zostały zakończone wynikiem pozytywnym, chyba że przeprowadzenie tych testów nie było wymagane przez producenta.
2. Sprzęt elektroniczny objęty jest ochroną ubezpieczeniową w miejscu ubezpieczenia, zgodnie z postanowieniami § 31 ust. 1 i 2 OWU, z zastrzeżeniem sprzętu przenośnego, który za zapłatą dodatkowej składki może dodatkowo być objęty ochroną ubezpieczeniową na terytorium pozostałych państw Unii Europejskiej.
3. Ochroną ubezpieczeniową objęte są szkody w przedmiocie ubezpieczenia powstałe w okresie ubezpieczenia wskutek wystąpienia w miejscu ubezpieczenia zdarzenia losowego, w tym także: kradzieży z włamaniem i rabunku, działania energii elektrycznej, błędów w obsłudze, awarii sprzętu, z zastrzeżeniem wyłączeń określonych w § 24, § 29, § 40 i § 41 OWU oraz ograniczeń i limitów odpowiedzialności określonych w OWU i dokumencie ubezpieczenia.
4. W granicach sumy ubezpieczenia TUZ Ubezpieczenia ponosi również odpowiedzialność ubezpieczeniową za:
  - 1) szkody w przedmiocie ubezpieczenia powstałe w wyniku akcji ratowniczej, prowadzonej w związku z wystąpieniem zdarzenia losowego objętego ubezpieczeniem, a także za udokumentowane koszty wynikłe z zastosowania wszelkich dostępnych Ubezpieczającemu środków w celu zmniejszenia powstałej w przedmiocie ubezpieczenia szkody objętej ubezpieczeniem i zabezpieczenia bezpośrednio zagrożonego przedmiotu ubezpieczenia przed taką szkodą, jeżeli środki te były celowe, chociażby okazały się bezskuteczne,
  - 2) udokumentowane koszty uprzątnięcia pozostałości po szkodzie, pod warunkiem, że Ubezpieczający lub Ubezpieczony jest zobowiązany do dokonania tych czynności – jednak nie więcej niż do limitu do 5% wartości szkody.

Wyłączenia dodatkowe – ubezpieczenie sprzętu elektronicznego**40**

1. Z zachowaniem wyłączeń zawartych w § 24 i § 29 OWU, TUZ Ubezpieczenia nie odpowiada ponadto za szkody powstałe w sprzęcie elektronicznym, którego wiek przekroczył 7 lat w dniu zawarcia umowy ubezpieczenia.
2. Na wniosek Ubezpieczającego i za opłatą podwyższonej składki, ochroną ubezpieczeniową może zostać objęte następujące mienie w ramach ubezpieczenia sprzętu przenośnego: kamery i aparaty fotograficzne, telefony komórkowe i smartfony.

§ 41

1. Z zachowaniem postanowień zawartych w § 40 OWU, TUZ Ubezpieczenia nie ponosi ponadto odpowiedzialności za szkody:
  - 1) powstałe wskutek kradzieży zwykłej;
  - 2) powstałe w sprzęcie elektronicznym wskutek kradzieży z włamaniem i rabunku z miejsca ubezpieczenia, jeżeli nie zostały spełnione określone w OWU obowiązki zabezpieczenia mienia wyszczególnione w § 18-20 OWU;
  - 3) spowodowane uszkodzeniami lub defektami istniejącymi w chwili zawarcia umowy ubezpieczenia, o których Ubezpieczający albo jego reprezentanci wiedzieli lub przy zachowaniu należytej staranności mogli się dowiedzieć, niezależnie od faktu, czy TUZ Ubezpieczenia było o nich powiadomione;
  - 4) za które na mocy przepisów prawa lub postanowień umowy odpowiedzialna jest osoba trzecia działająca w charakterze dostawcy, wytwórcy, sprzedawcy, serwisanta, przewoźnika, spedytora lub podwykonawcy;
  - 5) objęte gwarancją lub rękojmią;
  - 6) powstałe w sprzęcie elektronicznym na skutek przepięcia lub indukcji, jeżeli sprzęt ten nie został wyposażony w urządzenia zabezpieczające, o ile takie urządzenia zabezpieczające są zalecane przez producenta sprzętu;
  - 7) powstałe wskutek testów, z wyjątkiem prób dokonywanych w związku z okresowymi badaniami eksploatacyjnymi (ogłędzinami i przeglądami), a także powstałe w wyniku zamierzonego przeciążenia, doświadczeń lub eksperymentów przeprowadzonych w nadzwyczajnych dla danego sprzętu warunkach;
  - 8) powstałe w elementach sprzętu elektronicznego wskutek ich technicznego zużycia lub starzenia w trakcie użytkowania, włączając powolne działanie czynników atmosferycznych;
  - 9) powstałe w częściach i materiałach, które ze względu na swoją funkcję ulegają zużyciu lub podlegają wymianie ze względu na swoje specyficzne przeznaczenie i skład (dotyczy to materiałów pomocniczych np. płyny eksploatacyjne, oleje, smary, paliw, tusze, tonery, chłodziwa, wymienne nośniki danych, nośniki dźwięku i obrazu, folie, taśmy, wymienne narzędzia, bezpieczniki, źródła światła, baterie, głowice itp.); wyłączenie nie ma zastosowania w przypadku gdy doszło do szkody w sprzęcie elektronicznym wskutek zdarzeń losowych objętych ochroną ubezpieczeniową;
  - 10) powstałe wskutek systematycznego oddziaływania dymu, sadzy lub temperatury na przedmiot ubezpieczenia;
  - 11) w lampach elektronowych, rentgenowskich lub laserowych;
  - 12) w endoskopach;
  - 13) polegające na uszkodzeniach estetycznych, takich jak zadrapania na powierzchniach szklanych, lustrzanych, malowanych, polerowanych lub emaliowanych, chyba że uszkodzenia są skutkiem zdarzenia objętego zakresem ubezpieczenia;
  - 14) spowodowane działaniem wszelkiego rodzaju wirusów komputerowych zakłócających pracę programu, komputera lub sieci;
  - 15) powstałe w sprzęcie elektronicznym przenośnym wskutek kradzieży z włamaniem i rabunku z pojazdu, jeżeli nie zostały spełnione określone w OWU warunki przechowywania mienia wyszczególnione w § 42 OWU;
  - 16) powstałe w danych i zewnętrznych nośnikach danych, chyba że ochrona ubezpieczeniowa została rozszerzona o ubezpieczenie danych i zewnętrznych nośników danych (zgodnie z § 45 - § 47 OWU), wówczas TUZ Ubezpieczenia ponosi odpowiedzialność na warunkach określonych w tym ubezpieczeniu.
2. TUZ Ubezpieczenia ponadto nie odpowiada za jakiegokolwiek koszty poniesione w celu usunięcia funkcjonalnych wad lub usterek (np. skutków działania wirusów komputerowych), chyba że wady lub usterek powstały w wyniku zdarzeń objętych ubezpieczeniem zgodnie z § 39 ust. 3 OWU.
3. W razie zawarcia umowy ubezpieczenia na cudzy rachunek wyłączenia odpowiedzialności stosuje się odpowiednio do Ubezpieczonego.

§ 42

1. Sprzęt elektroniczny powinien być zabezpieczony zgodnie z obowiązkami zabezpieczenia mienia wyszczególnionymi w § 18–20 OWU.
2. Z uwzględnieniem ustępu poprzedzającego, w odniesieniu do sprzętu elektronicznego przenośnego, użytkowanego poza miejscem określonym w dokumencie ubezpieczenia i przechowywanego w pojeździe, powinny być spełnione dodatkowe poniższe wymogi:
  - 1) pojazd powinien posiadać sztywną zabudowę nadwozia,
  - 2) pojazd powinien być prawidłowo zamknięty na zamki fabryczne i wyposażony w system alarmowy sygnalizujący włamanie do jego wnętrza i aktywowany po zamknięciu pojazdu;
  - 3) sprzęt elektroniczny powinien znajdować się w miejscu niewidocznym z zewnątrz lub w bagażniku pojazdu.

Ustalenie rozmiaru szkody i wysokości odszkodowania**§ 43**

1. Odszkodowanie ustala się:

- 1) w przypadku szkody częściowej sprzętu – według kosztów zakupu materiału i kosztów robocizny niezbędnych w celu naprawienia uszkodzonego przedmiotu, z uwzględnieniem kosztów transportu, demontażu i ponownego montażu oraz opłat celnych i innych tego typu należności, z wyłączeniem kosztów transportu ekspresowego i lotniczego;
  - 2) w przypadku szkody całkowitej sprzętu – według kosztów zakupu identycznego, fabrycznie nowego przedmiotu lub przedmiotu o tych samych lub najbardziej zbliżonych parametrach technicznych (o ile w dniu ustalenia odszkodowania przedmiot ubezpieczenia dotknięty szkodą nie jest dostępny na rynku jako nowy) wraz z kosztami transportu (z wyłączeniem kosztów transportu ekspresowego i lotniczego) i montażu, o ile koszty te uwzględniono w cenie nabycia.
2. Przy ustalaniu rozmiaru szkody nie uwzględnia się:
    - 1) wartości naukowej, kolekcjonerskiej, zabytkowej lub pamiątkowej;
    - 2) kosztów wynikających z braku części zamiennych lub materiałów potrzebnych do przywrócenia stanu istniejącego przed szkodą.
  3. Koszty jakichkolwiek zmian, uzupełnień lub ulepszeń nie wchodzą w skład odszkodowania.
  4. Jeżeli Ubezpieczający jest płatnikiem podatku VAT, wysokość szkody ustala się według wartości netto (bez podatku VAT). Pomniejszenia o podatek VAT nie stosuje się, jeżeli Ubezpieczonemu nie przysługuje prawo do obniżenia kwoty należnego podatku o podatek naliczony.
  5. Wysokość odszkodowania zmniejsza się o wartość pozostałości po szkodzie, które mogą być przeznaczone do dalszego użytku, przeróbki lub sprzedaży.

§ 44

1. W granicach sumy ubezpieczenia odszkodowanie obejmuje:
  - 1) uszkodzenie, zniszczenie lub utratę przedmiotu ubezpieczenia, w związku z wystąpieniem wypadku ubezpieczeniowego objętego umową ubezpieczenia, w kwocie odpowiadającej rozmiarowi szkody, obliczonej zgodnie z § 43 OWU;
  - 2) udokumentowane koszty wynikłe z zastosowania środków, o których mowa w § 39 ust. 4 OWU, jeżeli środki te były celowe chociażby okazały się bezskuteczne;
  - 3) udokumentowane koszty uprzątnięcia pozostałości po szkodzie - do 5% wartości szkody.
2. Jeżeli koszty, o których mowa w ust. 1 pkt 2 i 3 niniejszego paragrafu, dotyczą zarówno przedmiotu ubezpieczenia, jak i mienia nieubezpieczonego, koszty te pokrywane są proporcjonalnie do ich wartości.
3. Jeżeli nie zniesiono franszyzy redukcyjnej, odszkodowanie pomniejsza się o kwotę 300 zł, z zastrzeżeniem ust. 5 oraz 6 niniejszego paragrafu, chyba że strony umówiły się inaczej
4. Dla szkód powstałych wskutek kradzieży z włamaniem lub rabunku przedmiotu ubezpieczenia, ustala się udział własny Ubezpieczającego w każdej szkodzie w wysokości 10% szkody, nie mniej niż 500 zł.
5. Dla szkód powstałych wskutek upadku przedmiotu ubezpieczenia ustala się udział własny Ubezpieczającego w każdej szkodzie w wysokości 20% szkody, nie mniej niż 500 zł.

Ubezpieczenie danych i zewnętrznych nośników danych

§ 45

1. Na wniosek Ubezpieczającego i za zapłatą dodatkowej składki, TUZ Ubezpieczenia może rozszerzyć ochronę ubezpieczeniową sprzętu elektronicznego o ubezpieczenie szkód powstałych w danych i zewnętrznych nośnikach danych.
2. TUZ Ubezpieczenia obejmuje ochroną ubezpieczeniową kopie zapasowe danych wraz z zewnętrznymi nośnikami danych, na których się one znajdują, stanowiące własność Ubezpieczonego lub będące w jego posiadaniu.
3. Dane i zewnętrzne nośniki danych objęte są ochroną ubezpieczeniową w zakresie zdarzeń wskazanym w § 39 ust. 3 OWU, uniemożliwiających odczyt danych albo zapisywanie nowych danych, z zastrzeżeniem wyłączeń określonych w § 46 OWU oraz ograniczeń i limitów określonych w § 47 OWU i w dokumencie ubezpieczenia.
4. Ubezpieczający zobowiązany jest do tworzenia kopii zapasowych ubezpieczanych danych, nie rzadziej niż co 30 dni. w razie naruszenia powyższego obowiązku wysokość odszkodowania zostanie proporcjonalnie zredukowana w takim stopniu, w jakim brak lub mniejsza częstość tworzenia kopii zapasowych miały wpływ na zwiększenie wartości szkody.
5. Wymogi zabezpieczenia mienia określone w § 42 OWU mają zastosowanie do ubezpieczenia danych i zewnętrznych nośników danych.

§ 46

1. Ubezpieczający ustala podlimit w wysokości określonej w dokumencie ubezpieczenia na jedno i wszystkie wypadki ubezpieczeniowe powstałe w okresie ubezpieczenia, stanowiący górną granicę odszkodowania dla danych i nośników danych.
2. Z zachowaniem postanowień zawartych w § 24 OWU, § 41 OWU (przy czym z wyłączeniem odwołania do § 40 OWU) TUZ Ubezpieczenia nie ponosi odpowiedzialności za:
  - 1) szkody powstałe w nośnikach danych, które w normalnym trybie pracy nie są przeznaczone do wymiany przez użytkownika (twarde dyski, pamięci półprzewodnikowe);

- 2) szkody powstałe w oprogramowaniu stworzonym na własny użytek przez Ubezpieczającego oraz w innym oprogramowaniu i danych nieobjętych definicją określoną w § 3 pkt 9 OWU;
  - 3) szkody powstałe w oprogramowaniu i danych zapisanych jedynie w pamięci centralnej jednostki komputera (nieznajdujących się na kopiach zapasowych);
3. Ponadto TUZ Ubezpieczenia nie ponosi odpowiedzialności za szkody powstałe wskutek:
- 1) wadliwej konserwacji lub niewłaściwego przechowywania wymiennych nośników danych;
  - 2) działania wirusów komputerowych, nielegalnego wejścia do sieci, wgrywania oprogramowania, niewłaściwego oznakowania nośników danych, skasowania lub wszelkiej utraty danych niebędącej następstwem objętej ubezpieczeniem szkody w sprzęcie komputerowym lub nośnikach danych;
  - 3) działania pola magnetycznego.

Ustalenie rozmiaru szkody i wysokości odszkodowania

§ 47

1. W ubezpieczeniu danych i zewnętrznych nośników danych, w granicach podlimitu określonego w dokumencie ubezpieczenia, TUZ Ubezpieczenia pokrywa faktycznie poniesione i udokumentowane koszty:
  - 1) ponownego wgrania i zainstalowania danych i oprogramowania do pamięci nowego lub naprawionego sprzętu komputerowego z kopii zapasowych zapisanych na zewnętrznych nośnikach danych – w przypadku utraty, zniszczenia lub uszkodzenia twardego dysku zainstalowanego w ubezpieczonym sprzęcie elektronicznym;
  - 2) odtworzenia danych oraz zapisania ich na zewnętrznych nośnikach danych – w przypadku szkody powodującej zarówno utratę, uszkodzenie lub zniszczenie twardego dysku zainstalowanego w ubezpieczonym sprzęcie elektronicznym, jak i kopii zapasowych;
  - 3) ponownego zakupu utraconego oprogramowania, jeżeli jego odtworzenie nie jest możliwe na podstawie posiadanej licencji,
  - 4) wymiany zniszczonych lub uszkodzonych wskutek zdarzeń losowych objętych zakresem ubezpieczenia zewnętrznych nośników danych na nowe nośniki danych tego samego rodzaju i jakości.
2. Jeżeli dane nie zostały odtworzone w terminie dwunastu miesięcy od dnia wystąpienia szkody, to TUZ Ubezpieczenia wypłaca tylko odszkodowanie pokrywające koszty wymiany zewnętrznych nośników danych.
3. Jeżeli nie zniesiono franszyzy redukcyjnej, odszkodowanie pomniejsza się o kwotę 500 zł, z zastrzeżeniem ust. 4 oraz 5 niniejszego paragrafu, chyba że strony umówiły się inaczej.
4. Dla szkód powstałych wskutek kradzieży z włamaniem lub rabunku przedmiotu ubezpieczenia ustala się udział własny Ubezpieczającego w każdej szkodzie w wysokości 10% szkody, nie mniej niż 500 zł.
5. Dla szkód powstałych wskutek upadku przedmiotu ubezpieczenia ustala się udział własny Ubezpieczającego w każdej szkodzie w wysokości 20% szkody, nie mniej niż 500 zł.

Zakres dodatkowy rozszerzający ubezpieczenie mienia od zdarzeń losowych

§ 48

1. Na wniosek Ubezpieczającego i za zapłatą dodatkowej składki, TUZ Ubezpieczenia może rozszerzyć zakres ubezpieczenia mienia od zdarzeń losowych (od ryzyk nazwanych lub od wszystkich ryzyk) o:
  - 1) szkody w przedmiocie ubezpieczenia będące bezpośrednim następstwem niżej wskazanych, wybranych przez Ubezpieczającego zdarzeń losowych:
    - a) wandalizmu,
    - b) katastrofy budowlanej,
    - c) aktu terroru,
    - d) przepięć,
    - e) powodzi;
  - 2) koszty poszukiwania przyczyny szkody - wyłącznie w przypadku objęcia ochroną ubezpieczeniową budynku lub lokalu.
2. Dodatkowo, na wniosek Ubezpieczającego i za opłatą dodatkowej składki, zakres ubezpieczenia mienia od zdarzeń losowych (od ryzyk nazwanych lub od wszystkich ryzyk) może zostać rozszerzony o niżej wskazany zakres:
  - 1) ładunki w transporcie krajowym (Cargo) – zgodnie z § 49 - § 54 OWU;
  - 2) stałe koszty działalności – zgodnie z § 55 OWU;
  - 3) zwiększone koszty działalności – zgodnie z § 56 OWU;
  - 4) urządzenia lub ich części na stałe zamontowane na zewnątrz budynków i budowli – zgodnie z § 57 OWU;
  - 5) szyby i inne przedmioty szklane – zgodnie z § 58 - § 59 OWU;
  - 6) rozmrożenie środków obrotowych – zgodnie z § 60 OWU.
3. Odpowiedzialność TUZ Ubezpieczenia za zakres dodatkowy, o którym mowa w ust. 2 i 3 niniejszego paragrafu, ograniczona jest do zadeklarowanej w umowie ubezpieczenia sumy ubezpieczenia dla poszczególnych wyżej wskazanych zdarzeń lub zakresu, za wyjątkiem ryzyka powodzi, dla którego górną granicę odpowiedzialności TUZ Ubezpieczenia wyznacza suma ubezpieczenia danego mienia przyjętego do ubezpieczenia, chyba że ustalono inaczej.

Ubezpieczenie ładunków w transporcie krajowym (Cargo)**§ 49**

1. Z zachowaniem pozostałych, niezmienionych w ramach niniejszego ubezpieczenia postanowień OWU, TUZ Ubezpieczenia rozszerza zakres ochrony ubezpieczeniowej o ubezpieczenie ładunków w transporcie krajowym (Cargo).
2. Przedmiotem ubezpieczenia jest mienie stanowiące własność Ubezpieczonego bądź będące w jego posiadaniu na podstawie tytułu prawnego, pozostające w związku z prowadzoną działalnością gospodarczą, określoną w umowie ubezpieczenia, przewożone na ryzyko Ubezpieczonego środkami transportu lądowego wykonywanego przy pomocy pojazdów samochodowych w rozumieniu ustawy z dnia 20 czerwca 1997 r. Prawo o ruchu drogowym, na podstawie krajowej dokumentacji przewozowej.
3. Ochroną ubezpieczeniową może zostać objęte następujące mienie:
  - 1) maszyny, urządzenia i wyposażenie,
  - 2) środki obrotowe,
  - 3) mienie osób trzecich, którego transport jest wykonywany jako działalność uzupełniająca w stosunku do podstawowej działalności Ubezpieczającego.
4. Ubezpieczenie nie obejmuje transportu następujących rodzajów mienia:
  - 1) towarów niebezpiecznych, określonych w Umowie Europejskiej dotyczącej przewozu drogowego towarów niebezpiecznych (ADR);
  - 2) mienia przewożonego w ramach handlu obwoźnego (przenośnego);
  - 3) przesyłek pocztowych;
  - 4) przesyłek przewożonych przez firmy kurierskie;
  - 5) dzieł sztuki, przedmiotów zabytkowych i o wartości kolekcjonerskiej, eksponatów;
  - 6) wartości pieniężnych, papierów wartościowych, banderoli akcyzy, kart kredytowych i płatniczych, kart telefonicznych, żetonów, biletów komunikacyjnych, losów loteryjnych;
  - 7) akt, dokumentów, rękopisów, wzorów i prototypów;
  - 8) pojazdów w rozumieniu ustawy z dnia 20 czerwca 1997 r. Prawo o ruchu drogowym;
  - 9) rzeczy uszkodzonych i zdekompletowanych;
  - 10) rzeczy transportowanych w obrębie jednej nieruchomości;
  - 11) ładunków przewożonych zarobkowo przez Ubezpieczonego (przewoźnik);
  - 12) mienia przewożonego w ramach wykonywania usług transportu związanego z przeprowadzkami, transportem żywych zwierząt;
  - 13) ładunków ponadnormatywnych, których waga lub wymiary przekraczają normy określone dla przejazdu danego środka transportu, wymagających specjalnej naczepy lub zezwoleń na przewóz.
5. Na wniosek Ubezpieczającego i za zgodą TUZ Ubezpieczenia, ochroną ubezpieczeniową może zostać objęte mienie określone w ust. 4 pkt 2 – 3 niniejszego paragrafu.
6. TUZ Ubezpieczenia obejmuje ochroną ubezpieczeniową szkody w mieniu powstałe w okresie ubezpieczenia oraz będące wyłącznie bezpośrednim następstwem następujących zdarzeń: działania dymu i sadzy, wiatru, lawiny, osuwania się ziemi, pożaru, trzęsienia ziemi, uderzenia pioruna, upadku statku powietrznego, wybuchu, wypadku środka transportu, zapadania się ziemi, kradzieży mienia ze środka transportu lub rabunku w czasie transportu, z zastrzeżeniem ust. 7 i 8 niniejszego paragrafu. Przy czym na potrzeby niniejszego ubezpieczenia przez kradzież mienia rozumie się: dokonanie zaboru cudzego mienia w celu przywłaszczenia z środka transportu, po usunięciu przy użyciu siły lub narzędzi istniejących zabezpieczeń lub po otwarciu zabezpieczeń kluczem oryginalnym, podrobionym lub innym urządzeniem otwierającym;
7. TUZ Ubezpieczenia ponosi odpowiedzialność ubezpieczeniową za szkodę polegającą na kradzieży mienia lub rabunku ze środka transportu, jeżeli kradzieży przedmiotu ubezpieczenia dokonano z pojazdu samochodowego w rozumieniu ustawy z dnia 20 czerwca 1997 r. Prawo o ruchu drogowym, zabezpieczonego zgodnie z § 20 OWU.
8. Przedmiot ubezpieczenia w czasie transportu objęty jest ochroną ubezpieczeniową na całej trasie przewozu, z użyciem jednego lub kilku różnych lądowych środków transportu (pojazdów samochodowych w rozumieniu ustawy z dnia 20 czerwca 1997 r. Prawo o ruchu drogowym).
9. Ochrona ubezpieczeniowa obejmuje 72-godzinny czas transportu mienia, przy czym:
  - 1) przy przewozie mienia środkiem transportu stanowiącym własność Ubezpieczonego lub będącym w jego posiadaniu - okres ten rozpoczyna się od chwili rozpoczęcia załadunku przedmiotu ubezpieczenia na środek transportu i kończy się z chwilą zakończenia rozładunku;
  - 2) przy przewozie przedmiotu ubezpieczenia wykonywanym odpłatnie przez przewoźnika – okres ten rozpoczyna się z chwilą przyjęcia przez przewoźnika przedmiotu ubezpieczenia do przewozu i kończy się z chwilą wydania przedmiotu ubezpieczenia odbiorcy.
10. W granicach sumy ubezpieczenia TUZ Ubezpieczenia ponosi również odpowiedzialność ubezpieczeniową za:
  - 1) szkody w przedmiocie ubezpieczenia powstałe w wyniku akcji ratowniczej, prowadzonej w związku z wystąpieniem zdarzenia losowego objętego ubezpieczeniem, a także za udokumentowane koszty wynikłe z zastosowania wszelkich dostępnych Ubezpieczającemu środków w celu zmniejszenia powstałej w przedmiocie ubezpieczenia szkody objętej

ubezpieczeniem i zabezpieczenia bezpośrednio zagrożonego przedmiotu ubezpieczenia przed taką szkodą, jeżeli środki te były celowe, chociażby okazały się bezskuteczne;

- 2) udokumentowane koszty uprzątnięcia pozostałości po szkodzie, pod warunkiem, że Ubezpieczający jest zobowiązany do dokonania tych czynności – jednak nie więcej niż do limitu do 5% wartości szkody.

§ 50

1. Sumę ubezpieczenia ustala Ubezpieczający, z zastrzeżeniem ust. 3 niniejszego paragrafu.
2. Suma ubezpieczenia ustalona jest w systemie na pierwsze ryzyko.
3. Suma ubezpieczenia nie może być wyższa niż 100 000 zł.
4. Na wniosek Ubezpieczającego i za zgodą TUZ Ubezpieczenia, maksymalna suma ubezpieczenia określona w ust. 1 niniejszego paragrafu może zostać podwyższona.
5. Ubezpieczający będący płatnikiem podatku VAT ustala sumy ubezpieczenia według wartości netto (bez podatku VAT).

Wyłączenia dodatkowe – ubezpieczenie ładunku w transporcie krajowym (Cargo)

§ 51

Z zachowaniem wyłączeń zawartych w § 24, § 29 i § 33 OWU (za wyjątkiem § 33 ust. 3 pkt 9 OWU w zakresie kradzieży zwykłej), TUZ Ubezpieczenia nie ponosi ponadto odpowiedzialności za szkody:

- 1) powstałe w czasie transportu w wyniku niewłaściwego załadowania lub niedostatecznego opakowania bądź użycia środka transportu nieprzystosowanego do przewozu tego rodzaju mienia;
- 2) powstałe wskutek wypadku środka transportu będącego własnością lub będącego w posiadaniu Ubezpieczonego, jeżeli przyczyną wypadku był zły stan techniczny tego środka transportu;
- 3) powstałe wskutek wady ukrytej przewożonego mienia, naturalnego ubytku wagi, ilości lub objętości, naturalnego zużycia mienia;
- 4) powstałe w czasie transportu wskutek: zalania, mrozu, upału, śniegu lub gradu, chyba że szkoda jest bezpośrednim następstwem wypadku jakiemu uległ środek transportu;
- 5) powstałe podczas transportu i stwierdzone po wydaniu przesyłki przez przewoźnika (tzw. szkody ukryte w rozumieniu art. 74 ust. 3 i następujących ustawy z dnia 15 listopada 1984 r. Prawo przewozowe);
- 6) jeżeli nie spełniono wymogu określonego w § 20 OWU - jeżeli szkoda jest następstwem kradzieży mienia lub rabunku w transporcie;
- 7) powstałe wskutek wady ukrytej lub naturalnych właściwości rzeczy (towaru);
- 8) nie przekraczające granic norm ubytków naturalnych ustalonych w odrębnych przepisach lub zwyczajowo przyjętych;
- 9) powstałe wskutek niezdatności do przewozu środka transportowego, jeżeli Ubezpieczający wiedział o tej niezdatności w chwili ładowania przewożonych rzeczy (towaru);
- 10) powstałe podczas przewozu rzeczy (towaru) w ramach tzw. transportu wewnątrzzakładowego;
- 11) będące bezpośrednim następstwem opóźnienia przewozu rzeczy (towaru);
- 12) powstałe na skutek wandalizmu lub dewastacji;
- 13) powstałe w rzeczach (towarach) przewożonych jako bagaż ręczny;
- 14) powstałe w towarach przewożonych w ramach handlu obwoźnego, chyba ustalono inaczej;
- 15) powstałe w pojazdach w rozumieniu ustawy z dnia 20 czerwca 1997 r. Prawo o ruchu drogowym;
- 16) powstałe wskutek niewłaściwego załadowania, rozładunku, opakowania lub zamocowania mienia;
- 17) powstałe wskutek użycia pojazdu samochodowego w rozumieniu ustawy z dnia 20 czerwca 1997 r. Prawo o ruchu drogowym, nieprzystosowanego do przewozu danego rodzaju mienia lub niesprawnego technicznie.

§ 52

1. Wysokość szkody ustala się na podstawie cen z dnia ustalenia odszkodowania, według cen zakupu lub kosztów wytworzenia.
2. Jeżeli Ubezpieczający jest płatnikiem podatku VAT, wysokości szkody ustala się według wartości netto (bez podatku VAT).
3. Wysokość szkody zmniejsza się o wartość pozostałości mienia, które może być przeznaczone do dalszego użytku.

§ 53

1. Nadubezpieczenie mienia nie powoduje odstąpienia od postanowień określających sposób ustalenia wysokości szkody, o którym mowa w § 52 OWU.
2. W granicy sumy ubezpieczenia, a także z zastrzeżeniem postanowień § 54 niniejszych OWU, odszkodowanie obejmuje:
  - 1) uszkodzenie, zniszczenie lub utratę przedmiotu ubezpieczenia, w związku z wystąpieniem wypadku ubezpieczeniowego objętego umową ubezpieczenia, w kwocie odpowiadającej rozmiarowi szkody, obliczonej zgodnie z § 52 OWU;
  - 2) udokumentowane koszty wynikłe z zastosowania środków, o których mowa w § 49 ust. 10 OWU, jeżeli środki te były celowe chociażby okazały się bezskuteczne;

- 3) udokumentowane koszty uprzątnięcia pozostałości po szkodzie - do 5% wartości szkody.
3. Jeżeli koszty, o których mowa w ust. 2 pkt 2 i 3 niniejszego paragrafu, dotyczą zarówno przedmiotu ubezpieczenia, jak i mienia nieubezpieczonego, koszty te pokrywane są proporcjonalnie do ich wartości.

§ 54

Jeżeli nie zniesiono franszyzy redukcyjnej, ustalone odszkodowanie (zgodnie z § 52 - § 53 OWU) pomniejsza się o kwotę 300 zł.

Ubezpieczenie stałych kosztów działalności

§ 55

1. Z zachowaniem pozostałych, niezmienionych w ramach niniejszego ubezpieczenia postanowień OWU, TUZ Ubezpieczenia rozszerza zakres ochrony ubezpieczeniowej o stałe koszty działalności, które poniósł Ubezpieczający w czasie przerwy w związku z zakłóceniem lub przerwą w działalności, spowodowanymi szkodą w mieniu powstałą wskutek zdarzeń losowych wymienionych w § 32 ust. 2 i 3 oraz ust. 4 pkt 1 OWU, o ile zakres ubezpieczenia mienia od zdarzeń losowych obejmuje szkodę powstałą w wyniku tych zdarzeń losowych, za którą TUZ Ubezpieczenia ponosi odpowiedzialność.
2. Przez stałe koszty działalności należy rozumieć koszty, które Ubezpieczający ponosi niezależnie od osiąganego obrotu, również w okresie przestoju działalności przedsiębiorstwa, są to:
  - 1) koszty najmu pomieszczeń, maszyn i urządzeń;
  - 2) raty kredytu i raty leasingowe;
  - 3) koszty wynagrodzeń stałych;
  - 4) stałe opłaty za pobór energii elektrycznej, ciepłej, wody i gazu;
  - 5) inne stałe koszty uzgodnione z TUZ Ubezpieczenia.
3. TUZ Ubezpieczenia pokrywa udokumentowane wydatki na te koszty stałe, które Ubezpieczający poniósł w okresie przestoju lub ograniczenia działalności przedsiębiorstwa nie dłuższym niż 6 miesięcy.
4. Z zachowaniem wyłączeń określonych w § 24 i § 33 OWU, ochrona ubezpieczeniowa nie obejmuje kosztów powstałych w związku z opóźnieniem wznowienia działalności wynikającym z:
  - 1) faktu, że zniszczone lub uszkodzone rzeczy są zmieniane, ulepszone lub poddane generalnemu remontowi przy okazji naprawy oraz kosztów wynikających z nabycia rzeczy nowych;
  - 2) braku środków finansowych na naprawę lub wymianę utraconych bądź uszkodzonych przedmiotów;
  - 3) decyzji właściwych władz lub organów uniemożliwiających lub opóźniających odbudowę zniszczonego mienia lub dalsze kontynuowanie działalności gospodarczej przez Ubezpieczającego;
  - 4) nieuzasadnionego opóźnienia wznowienia działalności w wyniku decyzji Ubezpieczającego.
5. Odpowiedzialność TUZ Ubezpieczenia ograniczona jest do zadeklarowanej w umowie ubezpieczenia sumy ubezpieczenia dla niniejszego ryzyka dodatkowego.
6. Franszyza redukcyjna w ubezpieczeniu stałych kosztów działalności wynosi 500 zł, chyba że strony umówiły się inaczej.

Ubezpieczenie zwiększonych kosztów działalności

§ 56

1. Z zachowaniem pozostałych, niezmienionych w ramach niniejszego ubezpieczenia postanowień OWU, TUZ Ubezpieczenia rozszerza zakres ochrony ubezpieczeniowej o zwiększone koszty działalności, które poniósł Ubezpieczający w czasie przerwy w związku z zakłóceniem lub przerwą w działalności, spowodowanymi szkodą w mieniu powstałą wskutek zdarzeń losowych wymienionych w § 32 ust. 2 i 3 oraz ust. 4 pkt 1 OWU, o ile zakres ubezpieczenia mienia od zdarzeń losowych obejmuje szkodę powstałą w wyniku tych zdarzeń OWU, za którą TUZ Ubezpieczenia ponosi odpowiedzialność.
2. Przez zwiększone koszty działalności należy rozumieć koszty, które mają związek z powstałą szkodą w mieniu i poniesione zostaną w celu kontynuowania działalności gospodarczej, takie jak:
  - 1) koszty najmu lub użytkowania budynków, lokali i/lub maszyn, urządzeń zastępczych;
  - 2) koszty przeniesienia mienia do pomieszczeń zastępczych i z powrotem;
  - 3) dodatkowe koszty pracy (dodatki za godziny nadliczbowe, prace w godzinach nocnych i święta, zatrudnienie dodatkowych pracowników);
  - 4) koszty poinformowania klientów i kooperantów o zmianach w prowadzonej działalności gospodarczej.
3. TUZ Ubezpieczenia pokrywa udokumentowane wydatki na te zwiększone koszty, które Ubezpieczający poniósł w okresie przestoju lub ograniczenia działalności przedsiębiorstwa nie dłuższym niż 6 miesięcy.
4. Z zachowaniem wyłączeń określonych w § 24 i § 33 OWU, ochrona ubezpieczeniowa nie obejmuje kosztów w związku z opóźnieniem wznowienia działalności wynikającym z:

- 1) faktu, że zniszczone lub uszkodzone rzeczy są zmieniane, ulepszone lub poddane generalnemu remontowi przy okazji naprawy oraz kosztów wynikających z nabycia rzeczy nowych;
  - 2) braku środków finansowych na naprawę lub wymianę utraconych bądź uszkodzonych przedmiotów;
  - 3) decyzji właściwych władz lub organów uniemożliwiających lub opóźniających odbudowę zniszczonego mienia lub dalsze kontynuowanie działalności gospodarczej przez Ubezpieczającego;
  - 4) nieuzasadnionego opóźnienia wznowienia działalności w wyniku decyzji Ubezpieczającego.
5. Ponadto, jeśli będzie to uzasadnione ekonomicznie, TUZ Ubezpieczenia może zamiast wypłaty odszkodowania z tytułu zwiększonych kosztów działalności pokryć koszt zleconych do realizacji podwykonawcom umów o wykonanie prac lub usług, których wykonanie jest niemożliwe przez Ubezpieczającego w związku z zakłóceniem lub przerwą w działalności, spowodowaną szkodą w mieniu objętą ubezpieczeniem. w takim przypadku jednak kwota wypłacanego odszkodowania wyniesie najwyżej 50% sumy ubezpieczenia.
6. Odpowiedzialność TUZ Ubezpieczenia ograniczona jest do zadeklarowanej w umowie ubezpieczenia sumy ubezpieczenia dla niniejszego ryzyka dodatkowego.
7. Franszyza redukcyjna w ubezpieczeniu zwiększonych kosztów działalności wynosi 500 zł, chyba że strony umówiły się inaczej.

Ubezpieczenie urządzeń lub ich części na stałe zamontowanych na zewnątrz budynków i budowli

§ 57

1. Z zachowaniem pozostałych, niezmienionych w ramach niniejszego ubezpieczenia postanowień OWU, na wniosek Ubezpieczającego i za zapłatą dodatkowej składki, TUZ Ubezpieczenia rozszerza zakres ochrony ubezpieczeniowej o szkody powstałe wskutek kradzieży zwykłej lub wandalizmu, z uwzględnieniem postanowień ust. 2 niniejszego paragrafu, w urządzeniach lub ich części, które ze względu na swoje przeznaczenie są zamontowane na stałe na zewnątrz budynków lub budowli (np. szyldy reklamowe, anteny, zewnętrzne części klimatyzatorów, zewnętrzne elementy systemów alarmowych i monitoringu), za wyjątkiem zielonych źródeł energii.
2. TUZ Ubezpieczenia odpowiada za szkody określone w ust. 1 niniejszego paragrafu wyłącznie pod warunkiem, że:
  - 1) urządzenia lub ich części są zamocowane na zewnątrz budynku lub budowli na wysokości nie mniejszej niż 2,5 m od poziomu terenu;
  - 2) urządzenia lub ich części powinny być zainstalowane i zabezpieczone w taki sposób, aby ich wymontowanie nie było możliwe bez pozostawienia śladów użycia siły lub narzędzi;
  - 3) Ubezpieczający niezwłocznie, nie później jednak niż w ciągu 3 dni od daty zaistnienia zdarzenia powodującego szkodę lub uzyskania o nim wiadomości, powiadomi miejscową jednostkę policji i uzyska pisemne potwierdzenie zgłoszenia, jeżeli szkoda powstała w wyniku przestępstwa lub innego czynu niedozwolonego.
3. Wymóg, o którym mowa w ust. 2 pkt 1 niniejszego paragrafu, nie ma zastosowania, jeżeli urządzenie lub jego część zamontowane na zewnątrz budynku lub budowli zostało zabezpieczone na całej powierzchni dodatkową trwałą osłoną (obudową) uniemożliwiającą kradzież zwykłą lub wandalizm tego urządzenia lub jego części bez konieczności sforsowania osłony (obudowy) z użyciem siły oraz narzędzi.
4. Z zachowaniem wyłączeń zawartych w § 24 i 33 OWU, TUZ Ubezpieczenia ponadto nie odpowiada za szkody w rynnach i ich elementach składowych oraz zielonych źródłach energii.
5. Odpowiedzialność TUZ Ubezpieczenia ograniczona jest do zadeklarowanej w umowie ubezpieczenia sumy ubezpieczenia dla niniejszego ryzyka dodatkowego.
6. Ustala się franszyzę redukcyjną w każdej szkodzie w wysokości 500 zł.

Ubezpieczenie szyb i innych elementów stałych od stłuczenia

§ 58

1. Z zachowaniem pozostałych, niezmienionych w ramach niniejszego ubezpieczenia postanowień OWU, na wniosek Ubezpieczającego i za zapłatą dodatkowej składki, TUZ Ubezpieczenia rozszerza zakres ochrony ubezpieczeniowej o ubezpieczenie szyb i innych elementów od stłuczenia.
2. Przedmiotem ubezpieczenia mogą być szyby i inne określone w ust. 4 niniejszego paragrafu przedmioty szklane zamontowane lub zainstalowane na stałe zgodnie z ich przeznaczeniem, stanowiące wyposażenie lub urządzenie budynku, budowli lub lokalu będącego własnością lub znajdującego się w posiadaniu Ubezpieczonego.
3. Przedmiot ubezpieczenia objęty jest ochroną ubezpieczeniową na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej, w miejscu ubezpieczenia określonym w umowie ubezpieczenia.
4. Ochroną ubezpieczeniową objęte są szkody powstałe w miejscu ubezpieczenia i w czasie trwania okresu ubezpieczenia w nieuszkodzonych, zamontowanych lub zainstalowanych na stałe:

- 1) oszkleniach zewnętrznych i wewnętrznych budynków, budowli i lokali,
  - 2) luksferach,
  - 3) witrażach,
  - 4) rurkach neonowych, reklamach i tablicach świetlnych,
  - 5) wykładzinach szklanych i kamiennych ścian i słupów,
  - 6) lustrach i innych stałych elementach szklanych lub ceramicznych stanowiących wyposażenie użytkowanego lokalu,
  - 7) tablicach reklamowych, szydach i gablotach,
  - 8) ladach chłodniczych i lodówkach,
  - 9) elementach szklanych łózek solaryjnych.
5. Ochrona ubezpieczeniowa obejmuje wyłącznie szkody powstałe wskutek stłuczenia przedmiotów wymienionych w ust. 4 niniejszego paragrafu, rozumianego jako rozbicie lub pęknięcie niezależne od woli Ubezpieczającego.
6. Sumę ubezpieczenia określa się łącznie dla wszystkich kategorii ubezpieczonego mienia wymienionego w ust. 4 niniejszego paragrafu. w granicach sumy ubezpieczenia ochroną ubezpieczeniową objęte są również udokumentowane koszty ustawienia rusztowań lub drabin umożliwiających montaż, demontaż, wstawienie lub naprawę elementów stałych wymienionych w ust. 4 niniejszego paragrafu w przypadku ich rozbicia lub pęknięcia oraz koszt wykonania napisów reklamowych, bądź folii znajdujących się na przedmiocie ubezpieczenia.
7. TUZ Ubezpieczenia ponosi również odpowiedzialność do wysokości 20% sumy ubezpieczenia szyb i innych elementów stałych za naprawę uszkodzonych w związku z wybiciem szyby elementów mocujących szybę w ramie lub murze. Powyższe koszty pokrywane są w ramach sumy ubezpieczenia.
8. Z zachowaniem wyłączeń określonych w § 24 i 33 OWU, TUZ Ubezpieczenia nie ponosi odpowiedzialności za szkody:
- 1) powstałe przy wymianie, montażu lub demontażu przedmiotu ubezpieczenia, a także w czasie prowadzonych prac konserwacyjnych, naprawczych, remontowych budynku, budowli lub lokalu, a także w czasie transportu;
  - 2) polegające na zadrapaniu, porysowaniu, poplamieniu lub odpryśnięciu kawałków powierzchni przedmiotu ubezpieczenia;
  - 3) powstałe w przedmiocie ubezpieczenia przed jego ostatecznym zamontowaniem lub zainstalowaniem w miejscu przeznaczenia;
  - 4) powstałe wskutek rozbicia lub pęknięcia szyb w akwariach lub terrariach;
  - 5) będące następstwem niewłaściwego działania neonów.

Ustalenie rozmiaru szkody i wysokości odszkodowania

§ 59

1. Wysokość szkody w przedmiocie ubezpieczenia ustala się według kosztów wymiany lub naprawy, z uwzględnieniem tych samych wymiarów, konstrukcji i materiałów.
2. W granicach sumy ubezpieczenia odszkodowanie obejmuje również udokumentowane koszty wynikłe z zastosowania wszelkich dostępnych środków w celu zmniejszenia szkody w przedmiocie ubezpieczenia oraz zabezpieczenia bezpośrednio zagrożonego przedmiotu ubezpieczenia przed szkodą, jeżeli środki te były właściwe do okoliczności szkody, chociażby okazały się bezskuteczne, z tym, że:
  - 1) potrąca się wartość pozostałości mienia po szkodzie, które może być przeznaczone do dalszego użytku, przeróbki lub sprzedaży;
  - 2) dolicza się koszty ustawienia rusztowań lub drabin umożliwiających montaż, demontaż, wstawienie lub naprawę uszkodzonych elementów oraz koszt wykonania napisów reklamowych, bądź folii znajdujących się na przedmiocie ubezpieczenia.
3. Jeżeli Ubezpieczony jest płatnikiem podatku VAT, wysokość szkody ustala się według wartości netto (bez podatku VAT). Pomniejszenia o podatek VAT nie stosuje się, jeżeli Ubezpieczonemu nie przysługuje prawo do obniżenia kwoty należnego podatku o podatek naliczony.

Ubezpieczenie ryzyka rozmrożenia środków obrotowych

§ 60

1. Z zachowaniem pozostałych, niezmienionych w ramach niniejszego ubezpieczenia postanowień OWU, TUZ Ubezpieczenia rozszerza zakres ochrony ubezpieczeniowej środków obrotowych o ryzyko rozmrożenia, na zasadach niżej określonych.
2. TUZ Ubezpieczenia rozszerza zakres ochrony ubezpieczeniowej środków obrotowych, w tym leków i środków leczniczych, ubezpieczonych jako środki obrotowe o utratę przydatności wskutek rozmrożenia, będącego następstwem przerwy w pracy urządzeń chłodniczych, trwającej co najmniej dwie godziny, pod warunkiem że przerwa ta była spowodowana:
  - 1) udokumentowaną przerwą w dostawie przez zakład energetyczny prądu elektrycznego;
  - 2) uszkodzeniem urządzenia chłodniczego w wyniku uderzenia pioruna lub przepięcia;
  - 3) awarią urządzenia chłodniczego tj. nagłym, nieprzewidzianym uszkodzeniem lub zniszczeniem urządzenia chłodniczego powodującym przerwę w jego działaniu lub utratę jego właściwości.

3. Ochroną ubezpieczeniową objęte są wyłącznie środki obrotowe, w tym leki i środki lecznicze, które zgodnie z wymaganiami producenta lub dostawcy powinny być przechowywane w urządzeniach chłodniczych w kontrolowanej temperaturze.
4. Z zachowaniem wyłączeń określonych w § 24 i 33 OWU, TUZ Ubezpieczenia nie ponosi odpowiedzialności za szkody powstałe wskutek:
  - 1) niewywiązania się z płatności wobec dostawcy energii;
  - 2) planowanych przerw w dostawie energii elektrycznej;
  - 3) niewłaściwego przechowywania towarów;
  - 4) mechanicznego uszkodzenia opakowania;
  - 5) uszkodzenia lub zniszczenia urządzenia chłodniczego przez Ubezpieczonego lub osoby, za które ponosi on odpowiedzialność.
5. Dodatkowo TUZ Ubezpieczenia pokrywa, do podlimitu w wysokości 5 000 zł, jednak nie więcej niż suma ubezpieczenia środków obrotowych od rozmrożenia, koszty utylizacji środków obrotowych, poniesione na żądanie upoważnionych instytucji państwowych, jeżeli konieczność utylizacji będzie następstwem zdarzeń szkodowych, wchodzących w zakres zawartej na podstawie OWU umowy ubezpieczenia.
6. Górną granicę odpowiedzialności stanowi suma ubezpieczenia w wysokości określonej w dokumencie ubezpieczenia na jedno i wszystkie wypadki ubezpieczeniowe powstałe w okresie ubezpieczenia.
7. Franszyza redukcyjna w ubezpieczeniu rozmrożenia i kosztów utylizacji środków obrotowych wynosi 300 zł, chyba że strony umowy się inaczej.

CZĘŚĆ III - UBEZPIECZENIE ODPOWIEDZIALNOŚCI CYWILNEJ

Przedmiot, zakres i miejsce ubezpieczenia

§ 61

1. Przedmiotem ubezpieczenia jest odpowiedzialność cywilna Ubezpieczonego za szkody osobowe lub rzeczowe wyrządzone osobom trzecim:
  - 1) w zakresie podstawowym - w związku z posiadaniem mienia (z wyłączeniem szkód wyrządzonych w związku z prowadzeniem działalności gospodarczej);
  - 2) w zakresie rozszerzonym – w związku z prowadzeniem działalności gospodarczej określonej w umowie ubezpieczenia lub z posiadaniem mienia oraz za szkody powstałe po przekazaniu przedmiotu wykonanej pracy lub usługi, w związku z działalnością określoną w umowie ubezpieczenia, w użytkowanie odbiorcy, wyniku z nienależytego wykonania pracy lub usługi przez Ubezpieczonego.
2. Ochrona ubezpieczeniowa obejmuje odpowiedzialność cywilną Ubezpieczonego za szkody wyrządzone czynem niedozwolonym (odpowiedzialność deliktowa) jak i niewykonaniem lub nienależytym wykonaniem zobowiązania (odpowiedzialność kontraktowa), z zastrzeżeniem ograniczeń przewidzianych w niniejszych OWU, w tym w niniejszej Części oraz w umowie ubezpieczenia.
3. Ochroną ubezpieczeniową objęte są również szkody wyrządzone osobom trzecim przez pracownika Ubezpieczonego przy wykonywaniu obowiązków pracowniczych na rzecz Ubezpieczonego.
4. Zakresem odpowiedzialności objęte są szkody osobowe lub rzeczowe wyrządzone nieumyślnie, w tym wskutek rażącego niedbalstwa, z zastrzeżeniem wyłączeń odpowiedzialności TUZ Ubezpieczenia określonych w niniejszej Części oraz w § 24 OWU, przy czym § 24 ust. 1 pkt 3 OWU nie ma zastosowania.
5. Ochrona ubezpieczeniowa obejmuje odpowiedzialność cywilną Ubezpieczonego za szkody osobowe lub rzeczowe powstałe na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej, z zastrzeżeniem ust. 6 i ust. 7 niniejszego paragrafu oraz ust. 4 Klauzuli nr 5 (OC za produkt).
6. Ochrona ubezpieczeniowa w zakresie rozszerzonym obejmuje także odpowiedzialność Ubezpieczonego za szkody osobowe lub rzeczowe powstałe na terytorium Unii Europejskiej, a także Wielkiej Brytanii, Szwajcarii, Norwegii i Islandii wyrządzone przez pracowników Ubezpieczonego w związku z odbywaniem przez nich delegacji służbowych, z wyłączeniem odpowiedzialności za prace i usługi wykonywane w zakresie prowadzonej przez Ubezpieczonego działalności.
7. Ubezpieczenie w zakresie podstawowym obejmuje szkody osobowe lub rzeczowe powstałe na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej w miejscu wskazanym w umowie ubezpieczenia jako miejsce ubezpieczenia.
8. W przypadku, gdy przedmiotem ubezpieczenia jest odpowiedzialność cywilna wspólnoty mieszkaniowej, która podlega ubezpieczeniu tylko w zakresie rozszerzonym, ochrona ubezpieczeniowa obejmuje również szkody wyrządzone członkowi tej wspólnoty, w przypadku gdy odpowiedzialność za szkodę ponosi wspólnota mieszkaniowa.
9. TUZ Ubezpieczenia na wniosek Ubezpieczającego może objąć ochroną ubezpieczeniową odpowiedzialność cywilną osoby fizycznej niebędącej przedsiębiorcą wyłącznie w zakresie podstawowym w związku z posiadaniem mienia (budynku, budowli, lokalu), wyłącznie w przypadku, gdy posiadane mienie jest wynajmowane lub dzierżawione osobom trzecim w całości lub w części w celach niezwiązanych z prowadzeniem działalności gospodarczej, chyba że za zgodą TUZ Ubezpieczenia ustalono inaczej.
10. Umowa ubezpieczenia odpowiedzialności cywilnej zawarta na podstawie niniejszych OWU obejmuje wypadki ubezpieczeniowe, które miały miejsce w okresie ubezpieczenia, o ile roszczenia z ich tytułu zostały zgłoszone przed upływem terminu przedawnienia.

11. Wszystkie szkody, które powstały wskutek tej samej przyczyny, niezależnie od liczby osób poszkodowanych, uważa się za jeden wypadek ubezpieczeniowy, a za chwilę jego wystąpienia przyjmuje się chwilę wystąpienia pierwszej szkody. Ochroną ubezpieczeniową objęte są wszystkie szkody z takiej serii pod warunkiem, że pierwsza szkoda z tej serii powstała w okresie ubezpieczenia.
12. Utracone korzyści wynikające ze szkody osobowej lub rzeczowej wyrządzonej osobie trzeciej są objęte ochroną ubezpieczeniową, jeżeli szkoda, której są konsekwencją, jest objęta ochroną ubezpieczeniową na podstawie niniejszej Części.

§ 62

1. Na wniosek Ubezpieczającego i za zapłatą dodatkowej składki, TUZ Ubezpieczenia może dodatkowo rozszerzyć zakres ubezpieczenia o odpowiedzialność cywilną Ubezpieczonego, z zastrzeżeniem ust. 2 niniejszego paragrafu, za szkody:
  - 1) w nieruchomościach, z których Ubezpieczony korzysta na podstawie umowy najmu lub innej umowy cywilnoprawnej - (Klauzula nr 1 – OC najemcy nieruchomości);
  - 2) w mieniu ruchomym, z którego Ubezpieczony korzysta na podstawie umowy najmu lub innej umowy cywilnoprawnej - (Klauzula nr 2 – OC najemcy mienia ruchomego);
  - 3) będące następstwem wypadków przy pracy - (Klauzula nr 3 – OC pracodawcy);
  - 4) w rzeczach znajdujących się w pieczy, pod dozorem lub kontrolą Ubezpieczonego - (Klauzula nr 4 - OC za szkody w rzeczach znajdujących się w pieczy, pod dozorem lub kontrolą Ubezpieczonego);
  - 5) wyrządzone przez produkt - (Klauzula nr 5 – OC za produkt);
  - 6) wyrządzone przez podwykonawców Ubezpieczonego - (Klauzula nr 6 – OC podwykonawcy);
  - 7) w mieniu przyjętym w celu wykonania naprawy, obróbki, czyszczenia lub innych usług - (Klauzula nr 7 – OC za szkody w mieniu przyjętym w celu wykonania usługi);
  - 8) wyrządzone w podziemnych instalacjach lub urządzeniach - (Klauzula nr 8 - OC za szkody wyrządzone w podziemnych instalacjach);
  - 9) powstałe wskutek przedostania się do powietrza, wody lub gruntu jakichkolwiek substancji niebezpiecznych - (Klauzula nr 09 – OC za szkody wynikłe z emisji substancji niebezpiecznych);
  - 10) wyrządzone przez pojazdy w rozumieniu ustawy z dnia 20 czerwca 1997 r. Prawo o ruchu drogowym niepodlegające obowiązkowemu ubezpieczeniu odpowiedzialności cywilnej, - (Klauzula nr 10 - OC za szkody wyrządzone przez pojazdy niepodlegające obowiązkowemu ubezpieczeniu OC);
  - 11) wyrządzone w środkach transportu podczas prac ładunkowych - (Klauzula nr 11 - OC za szkody wyrządzone w środkach transportu podczas prac ładunkowych);
  - 12) w rzeczach gości hotelowych wniesionych do pokoju hotelowego lub pozostawionych w szatni w związku z prowadzeniem działalności hotelarskiej - (Klauzula nr 12 - OC za szkody w rzeczach gości hotelowych);
  - 13) wyrządzone uczestnikom imprezy niemającej charakteru imprezy masowej - (Klauzula nr 13 - OC organizatora imprezy niemającej charakteru imprezy masowej);
  - 14) w związku z wykonywaniem zawodu farmaceuty lub technika farmacji w rozumieniu ustawy z dnia 6 września 2001 r. Prawo farmaceutyczne - (Klauzula nr 14 - OC farmaceuty lub technika farmacji);
  - 15) wynikłe wskutek przeniesienia chorób zakaźnych lub zakażenia - (Klauzula nr 15 - OC za szkody wynikłe z przeniesienia chorób zakaźnych i zakażeń);
  - 16) wyrządzone w związku z wykonywaniem zawodu lekarza weterynarii - (Klauzula nr 16 – OC lekarza weterynarii);
  - 17) wyrządzone w pojazdach samochodowych, w rozumieniu ustawy z dnia 20 czerwca 1997 r. Prawo o ruchu drogowym w związku z ich konserwacją lub naprawą - (Klauzula nr 17 – OC warsztatu samochodowego);
  - 18) wyrządzone w pojazdach samochodowych, w rozumieniu ustawy z dnia 20 czerwca 1997 r. Prawo o ruchu drogowym, przyjętych na przechowanie na parking strzeżony prowadzony przez Ubezpieczonego w ramach jego działalności hotelarskiej- (Klauzula nr 18 - OC parkingu strzeżonego prowadzonego w ramach działalności hotelarskiej);
  - 19) wyrządzone przez członków zarządu wspólnoty mieszkaniowej - (Klauzula nr 19 - OC członków zarządu wspólnoty mieszkaniowej).
2. Nie jest możliwe rozszerzenie zakresu ubezpieczenia o klauzule wymienione w ust. 1 niniejszego paragrafu, w przypadku, gdy Ubezpieczonym jest osoba fizyczna nieprowadząca działalności gospodarczej.
3. Klauzule, o których mowa w ust. 1 niniejszego paragrafu, stanowią integralną część niniejszej Części OWU.
4. Jeżeli zakres ubezpieczenia nie został rozszerzony poprzez włączenie do umowy ubezpieczenia klauzul, o których mowa w ust. 1 niniejszego paragrafu, TUZ Ubezpieczenia nie ponosi odpowiedzialności za szkody, o których mowa w tych klauzulach.
5. Rozszerzenie zakresu ubezpieczenia poprzez włączenie do umowy ubezpieczenia klauzul wymienionych w ust. 1 niniejszego paragrafu, powoduje objęcie ochroną ubezpieczeniową szkód wymienionych w ust. 1 niniejszego paragrafu, wyłącznie w zakresie określonym w tych klauzulach.

§ 63

1. W granicach sumy gwarancyjnej i z zastrzeżeniem § 66 ust. 2 OWU, TUZ Ubezpieczenia pokrywa:

- 1) uzasadnione i niezbędne koszty działań, mających na celu zmniejszenie powstałej szkody lub zapobieżenie jej zwiększeniu, chociażby okazały się bezskuteczne;
- 2) koszty wynagrodzenia rzeczoznawców powołanych w uzgodnieniu z TUZ Ubezpieczenia, w celu ustalenia okoliczności powstania, przebiegu lub rozmiaru szkody;
- 3) niezbędne koszty ochrony prawnej w związku ze zgłoszonymi roszczeniami odszkodowawczymi poszkodowanego lub uprawnionego w sporze cywilnym prowadzonym za zgodą lub na polecenie TUZ Ubezpieczenia. Ubezpieczeniem objęte są następujące koszty ochrony prawnej:
  - a) koszty sądowe w sprawach cywilnych – w wysokości określonej zgodnie z ustawą o kosztach sądowych w sprawach cywilnych;
  - b) koszty zastępstwa procesowego w postępowaniu cywilnym - koszty wynagrodzenia adwokatów lub radców prawnych pokrywane są w wysokości według stawek minimalnych określonych w przepisach regulujących wysokość opłat za czynności adwokata lub radcy prawnego przed organami wymiaru sprawiedliwości.
2. W zakresie kosztów, o których mowa w ust. 1, TUZ Ubezpieczenia nie ponosi odpowiedzialności za koszty poniesione przez Ubezpieczonego w sporze przeciwko TUZ Ubezpieczenia niezależnie od istoty sporu.

Suma gwarancyjna i podlimity odpowiedzialności

§ 64

1. Suma gwarancyjna dla zakresu ubezpieczenia, o którym mowa w § 61 ust. 1 OWU, ustalana jest przez Ubezpieczającego.
2. Sumę gwarancyjną ustala się na jeden i wszystkie wypadki ubezpieczeniowe powstałe w okresie ubezpieczenia.
3. Na wniosek Ubezpieczającego, strony ustalają w ramach sumy gwarancyjnej odrębne podlimity odpowiedzialności (dalej jako „podlimit”) dla każdego z rozszerzeń ubezpieczenia, o których mowa w § 62 ust. 1 OWU, z tym, że:
  - 1) każdy z tych podlimitów nie może być wyższy niż suma gwarancyjna ustalona zgodnie z ust. 1 niniejszego paragrafu;
  - 2) każdy z podlimitów stanowi górną granicę odpowiedzialności z tytułu jednego i wszystkich wypadków ubezpieczeniowych w okresie ubezpieczenia dla odpowiedniego rozszerzenia ubezpieczenia;
  - 3) wypłata odszkodowania/świadczenia na podstawie odpowiedniego rozszerzenia ubezpieczenia powoduje zmniejszenie również sumy gwarancyjnej, ustalonej zgodnie z ust. 1 niniejszego paragrafu, aż do jej wyczerpania.

Wyłączenia dodatkowe

§ 65

1. Z zachowaniem wyłączeń zawartych w § 24 OWU, TUZ Ubezpieczenia nie odpowiada ponadto za szkody:
  - 1) za które Ubezpieczający ponosi odpowiedzialność w zakresie wynikającym z Klauzul, o których mowa w § 62 OWU, chyba że na wniosek Ubezpieczającego i za zapłatą dodatkowej składki rozszerzono zakres ubezpieczenia;
  - 2) wyrządzone spółkom, w których Ubezpieczony jest udziałowcem, wspólnikiem lub akcjonariuszem;
  - 3) powstałe w związku z organizowaniem imprez masowych w rozumieniu ustawy z dnia 20 marca 2009 r. o bezpieczeństwie imprez masowych;
  - 4) powodujące roszczenia pomiędzy osobami objętymi ubezpieczeniem na podstawie tej samej umowy ubezpieczenia;
  - 5) wyrządzone przez Ubezpieczonego osobom bliskim, wspólnikom, osobom bliskim wspólników lub osobom, za które Ubezpieczony ponosi odpowiedzialność;
  - 6) związane z naruszeniem dóbr osobistych osób trzecich przez Ubezpieczonego lub przez osoby, za które on ponosi odpowiedzialność (tj. innych dóbr osobistych niż objęte zakresem szkody osobowej);
  - 7) spowodowane naruszeniem praw własności intelektualnej, praw autorskich, patentów, znaków towarowych lub nazw, a także zasad uczciwej konkurencji;
  - 8) będące czystymi stratami finansowymi, chyba że uzgodniono inaczej,
  - 9) objęte gwarancją lub rękojmią bądź polegające na lub wynikające z niezgodności towaru z umową kupna sprzedaży;
  - 10) związane z prowadzeniem działalności lub z wykonywaniem czynności, do których nie posiadano wymaganych przepisami prawa uprawnień, zezwoleń lub kwalifikacji;
  - 11) wynikające z przeniesienia wirusa HIV lub BSE;
  - 12) wynikające z przeniesienia choroby zakaźnej lub zakażenia, chyba, że rozszerzono zakres ubezpieczenia o Klauzulę nr 15 (OC z tytułu przeniesienia chorób zakaźnych i zakażeń);
  - 13) powstałe wskutek użycia hormonalnych środków antykoncepcyjnych;
  - 14) powstałe w wyniku zatruc pokarmowych, chyba, że rozszerzono zakres ubezpieczenia o Klauzulę nr 5 - OC za produkt w związku z prowadzeniem przez Ubezpieczonego działalności gastronomicznej będącej przedmiotem ubezpieczenia;
  - 15) powstałe w związku z niedostarczeniem energii lub dostarczeniem energii o niewłaściwych parametrach;
  - 16) powstałe w związku ze zniszczeniem, uszkodzeniem lub utratą dokumentów;
  - 17) powstałe w związku ze zniszczeniem, uszkodzeniem lub utratą wartości pieniężnych, a także wszelkich kart elektronicznych, w tym kart wydawanych przez instytucje finansowe;
  - 18) powstałe w związku ze zniszczeniem, uszkodzeniem lub utratą zbiorów, kolekcji lub dzieł sztuki;

- 19) powstałe w pojazdach w rozumieniu ustawy z dnia 20 czerwca 1997 r. Prawo o ruchu drogowym, przyjętych w celu wykonania ich konserwacji, naprawy lub innych usług, chyba że rozszerzono zakres ubezpieczenia o Klauzulę nr 17– OC warsztatu samochodowego;
  - 20) powstałe w pojazdach w rozumieniu ustawy z dnia 20 czerwca 1997 r. Prawo o ruchu drogowym, będących przedmiotem sprzedaży komisowej;
  - 21) wyrządzone przez powolne działanie temperatury, gazów, pary, wód odpływowych, wilgoci, pyłu, sadzy, dymu, wyciekania, wstrząsów, hałasu, a także przez tworzenie się grzyba, zapadnięcie się terenu lub obsunięcie się ziemi;
  - 22) związane ze składowaniem, wytwarzaniem, przetwarzaniem, obróbką, wykorzystaniem, handlem lub transportem materiałów wybuchowych, pirotechnicznych lub amunicji;
  - 23) związane ze zniszczeniem lub uszkodzeniem drzew, krzewów i innych roślin;
  - 24) wyrządzone przez zwierzynę łowną lub leśną oraz przy wypasie zwierząt;
  - 25) regulowane przepisami ustawy z dnia 13 kwietnia 2007 r. o zapobieganiu szkodom w środowisku i ich naprawie lub szkody lub roszczenia wynikające z przepisów ustawy z dnia 14 grudnia 2012 r. o odpadach;
  - 26) za które Ubezpieczający lub osoba, za którą ponosi on odpowiedzialność, jest odpowiedzialna wskutek umownego przejęcia odpowiedzialności cywilnej osoby trzeciej albo wskutek rozszerzenia zakresu własnej odpowiedzialności cywilnej wynikającej z ustawy;
  - 27) powstałe w związku z produkcją statków powietrznych lub kosmicznych, w tym produkcją części lub wyposażenia do nich oraz ich konserwacją, albo obsługą portów lotniczych;
  - 28) wyrządzone przez Ubezpieczonego lub osoby, za które ponosi on odpowiedzialność, w przedmiocie wykonanej przez siebie lub tę osobę usługi;
  - 29) wynikające z wprowadzającej w błąd reklamy lub ogłoszenia;
  - 30) związane z posiadaniem, administrowaniem i zarządzaniem drogami publicznymi;
  - 31) powstałe w związku z prowadzeniem działalności w zakresie ochrony osób i mienia;
  - 32) powstałe w związku z świadczeniem usług sprzątania, w tym odśnieżania;
  - 33) wyrządzone w związku z wykonywaniem czynności życia prywatnego, za które rozumie się wszelkiego rodzaju czynności niezwiązane z wykonywaniem zawodu lub prowadzeniem działalności gospodarczej;
  - 34) związane z wykonywaniem zawodu (OC zawodowa): lekarza, pielęgniarki lub położnej, architekta, inżyniera budownictwa, adwokata, radcy prawnego, notariusza, komornika sądowego, brokera lub agenta ubezpieczeniowego, zarządcy nieruchomości, pośrednika w obrocie nieruchomościami, rzeczoznawcy majątkowego, działalności polegającej na wykonywaniu samodzielnej funkcji technicznej w budownictwie lub innych zawodów, w tym regulowanych ustawowo;
  - 35) wyrządzone w związku z wykonywaniem umowy przewozu lub spedycji;
  - 36) powstałe w związku z wykonywaniem działalności leczniczej, w tym w związku z udzielaniem (lub zaniechaniem udzielenia wbrew obowiązującym przepisom prawa) świadczeń zdrowotnych, prowadzeniem (również w roli sponsora lub podmiotu odpowiedzialnego) lub uczestnictwem w badaniach klinicznych albo w eksperymentach medycznych oraz w związku z transportowaniem, przechowywaniem i wydawaniem produktów leczniczych, w tym części składowych produktów leczniczych; powstałe wskutek bezpośredniego lub pośredniego oddziaływania:
    - a) formaldehydu, dioksyn, azbestu lub bifenyli polichlorowanych (PCB),
    - b) tytoniu lub wyrobów tytoniowych oraz substancji lub roztworów wykorzystywanych w elektronicznych inhalatorach nikotyny (tzw. e-papierosy);
  - 37) związane z posiadaniem, kierowaniem, używaniem, uruchamianiem pojazdów, statków powietrznych i wodnych;
  - 38) związane z usuwaniem, składowaniem, transportem i przetwarzaniem odpadów;
  - 39) powstałe w wyniku uszkodzenia kodu genetycznego, modyfikacji genetycznych, a także spowodowane przez organizmy modyfikowane genetycznie;
  - 40) powstałe w związku z tworzeniem lub wdrażaniem oprogramowania informatycznego albo w związku z przetwarzaniem elektronicznych danych (np. administrowaniem bazami danych, świadczeniem usług dostępu do Internetu);
  - 41) wyrządzone przez wirusy lub innego rodzaju programy zakłócające pracę komputera, jego programów i sieci, w tym korzystanie z Internetu;
  - 42) powstałe w wyniku uszkodzenia, zniszczenia, utraty danych lub oprogramowania;
  - 43) wyrządzone poza terytorium Rzeczypospolitej Polskiej, z zastrzeżeniem § 61 ust. 6 OWU oraz ust. 4 Klauzuli nr 5 (OC za produkt), a w przypadku zawarcia ubezpieczenia w zakresie podstawowym dodatkowo za szkody powstałe poza miejscem ubezpieczenia wskazanym w dokumencie ubezpieczenia;
  - 44) powstałe w związku z działaniem lamp emitujących promieniowanie UV.
2. W odniesieniu do podmiotów prowadzących roboty budowlane, TUZ Ubezpieczenia dodatkowo nie odpowiada za szkody:
- 1) związane z budową, konserwacją lub rozbiorczą wszelkiego rodzaju budowli inżynierii wodnej, w tym dróg wodnych, śluz, zapór wodnych oraz grobli (wały ochronne, rowy odwadniające), zapór, w tym kasetonowych, koferdamów, grodzi, platform wiertniczych;
  - 2) związane z wierceniem szybów związanych z górnictwem i wydobywaniem;
  - 3) związane z budową wszelkiego rodzaju budowli podziemnych, w tym prac tunelowych. Wyłączenie to nie dotyczy jednak budowy tuneli, dołów, wykopów, rowów, kanałów, w tym ściekowych, sieci wodno-kanalizacyjnych, które są budowane w sposób tradycyjny (otwarty wykop) jak i tych, które są budowane metodą HDD o średnicy przewiertu poniżej 5 metrów;
  - 4) powstałe w wyniku umyślnego lub świadomego nieprzestrzegania przepisów techniczno-budowlanych, dokumentacji

- technicznej, w tym dokumentacji techniczno-ruchowej dotyczącej wykonywania robót;
- 5) wynikające z prowadzenia robót budowlanych bez pozwolenia na budowę lub innych wymaganych prawem pozwoleń;
  - 6) spowodowane przez osoby nieposiadające formalnych uprawnień, kwalifikacji lub przeszkolenia wymaganego przepisami prawa;
  - 7) powstałe ze względu na znany Ubezpieczonemu zły stan techniczny urządzeń technicznych wynikający z niezgodności z obowiązującym prawem, jeżeli takie przepisy mają zastosowanie, w zakresie ich konserwacji i nienależytego wykonywania dozoru technicznego lub z powodu strat wynikających z umyślnego lub świadomego użytkowania urządzeń technicznych o parametrach technicznych nieodpowiednich do wymagań technologicznych, jednakże pod warunkiem, że ww. urządzenia techniczne są użytkowane przez Ubezpieczającego, a za ich konserwację i przegląd odpowiada Ubezpieczający;
  - 8) związane z zamierzonym lub świadomym użyciem wyrobów budowlanych niedopuszczonych do obrotu na obszarze ubezpieczenia oraz niedopuszczonych do powszechnego ich zastosowania w budownictwie lub zabronionych do indywidualnego stosowania w robotach budowlanych;
  - 9) w obiektach budowlanych lub budynkach, jeżeli Ubezpieczający pełnił jednocześnie rolę projektanta. Jako obiekt budowlany należy rozumieć budynek, budowlę bądź obiekt małej architektury, wzniesiony z użyciem wyrobów budowlanych. Powyższe wyłączenie nie ma zastosowania, jeżeli przyczyną szkody były wyłącznie wady wykonawcze, będące wynikiem błędów, niedociągnięć lub uchybień powstałych podczas procesu budowlanego;
  - 10) związane z przygotowaniem terenów dla kopalnictwa odkrywkowego: usuwanie nadkładu oraz inne roboty ziemne na terenach zawierających złoża;
  - 11) wyrządzone przez wibracje bądź usunięcie lub osłabienie elementów nośnych;
  - 12) będące następstwem prowadzenia prac wyburzeniowych lub rozbiórkowych powstałych w okręgu o promieniu nieprzekraczającym wysokości budowli będącej przedmiotem prowadzonych prac wyburzeniowych lub rozbiórkowych, z zastrzeżeniem, że z ochrony ubezpieczeniowej wyłączone są jakiegokolwiek szkody wyrządzone w związku z użyciem materiałów wybuchowych;
  - 13) związane z utratą lub zaginięciem dokumentacji budowy lub dokumentacji powykonawczej powierzonej Ubezpieczającemu w związku z wykonywanymi robotami.
3. TUZ Ubezpieczenia ponadto nie obejmuje ochroną roszczeń o wykonanie umów, o należyte wykonanie umów, roszczeń z tytułu zastępczego wykonania umów, roszczeń o zwrot świadczeń oraz roszczeń o zwrot kosztów poniesionych na poczet lub w celu wykonania umów, kar pieniężnych, w tym umownych nałożonych na Ubezpieczającego, grzywien, nawiązek administracyjnych lub sądowych, odszkodowań z tytułu odstąpienia od umowy, podatków lub opłat manipulacyjnych i odsetek, świadczeń pieniężnych zasądzanych w postępowaniu karnym, odszkodowań o charakterze karnym (odszkodowania retorsyjne) oraz jakichkolwiek innych zobowiązań o charakterze publicznoprawnym.
  4. Ochrona ubezpieczeniowa nie obejmuje strat, szkód, roszczeń, grzywien, kar lub jakichkolwiek innych kosztów bezpośrednio lub pośrednio wynikających z lub związanych z (w tym obawą lub zagrożeniem rzeczywistym lub rzekomym) wystąpieniem zakażenia lub choroby zakaźnej, lub biologicznego czynnika chorobotwórczego wywołującego te zakażenia i choroby, dla których z powodu ich występowania, ogłoszono stan zagrożenia epidemiologicznego lub stan epidemii, albo pandemią ogłoszoną przez Światową Organizację Zdrowia.
  5. Zakresem ubezpieczenia nie są objęte koszty poniesione przez Ubezpieczonego lub osoby trzecie na wycofanie produktu z rynku.
  6. W zakresie podstawowym - określonym w § 61 ust. 1 pkt 1 OWU, TUZ Ubezpieczenia ponadto nie odpowiada za szkody powstałe:
    - 1) w związku z posiadaniem lub użytkowaniem sprzętu rehabilitacyjnego lub medycznego, w tym stomatologicznego;
    - 2) w związku z wynajmem pojazdów w rozumieniu ustawy z dnia 20 czerwca 1997 r. Prawo o ruchu drogowym, maszyn i urządzeń wykorzystywanych w budownictwie oraz działalności górniczej i wydobywczej;
    - 3) z tytułu posiadania i zarządzania mieniem przez wspólnotę mieszkaniową, w tym za szkody wyrządzone członkom tej wspólnoty.

Ustalenie wysokości odszkodowania

§ 66

1. W granicach sumy gwarancyjnej i podlimitu ustalonego w umowie ubezpieczenia, odszkodowanie obejmuje:
  - 1) wysokość należnego odszkodowania według zasad odpowiedzialności cywilnej Ubezpieczonego, z uwzględnieniem postanowień OWU;
  - 2) uzasadnione i niezbędne koszty działań, mających na celu zmniejszenie szkody lub zapobieżenie jej zwiększeniu, chociażby okazały się bezskuteczne;
  - 3) koszty wynagrodzenia rzeczoznawców powołanych w uzgodnieniu z TUZ Ubezpieczenia, w celu ustalenia okoliczności lub rozmiaru szkody;
  - 4) niezbędne koszty ochrony prawnej poniesione przez Ubezpieczonego w sporze cywilnym prowadzonym za zgodą lub na polecenie TUZ Ubezpieczenia, w związku ze zgłoszonymi roszczeniami odszkodowawczymi poszkodowanego lub uprawnionego, o których mowa w § 63 ust. 1 pkt 3 OWU.
2. Koszty, o których mowa w ust. 1 pkt 3 i 4 niniejszego paragrafu pokrywane są przez TUZ Ubezpieczenia do wysokości 10% sumy gwarancyjnej lub podlimitu ustalonych w umowie ubezpieczenia, odpowiednio do zakresu przyjętej odpowiedzialności za szkodę.

§ 67

1. Jeżeli nie zniesiono franszyzy redukcyjnej, ustalone odszkodowanie (zgodnie z § 66 OWU) za szkodę rzeczową, pomniejsza się o kwotę 300 zł, z zastrzeżeniem ust. 2 niniejszego paragrafu.
2. W przypadku rozszerzenia ochrony ubezpieczeniowej o Klauzule, o których mowa w § 62 OWU, wysokość fransyz redukcyjnych została ustalona w tych klauzulach. Na wniosek Ubezpieczającego i za zapłatą podwyższonej składki, franszyzy te podlegają zniesieniu.

§ 68

Ubezpieczający nie może uznać lub zaspokoić w całości lub części roszczeń poszkodowanego bez pisemnej zgody TUZ Ubezpieczenia. Uznanie lub zaspokojenie przez Ubezpieczającego jakiegokolwiek roszczenia lub zawarcie ugody z poszkodowanym bez uprzedniej pisemnej zgody TUZ Ubezpieczenia, zwalnia TUZ Ubezpieczenia z odpowiedzialności ubezpieczeniowej.

Klauzule rozszerzające zakres ubezpieczenia odpowiedzialności cywilnej**§ 69****Klauzula nr 1**
OC najemcy nieruchomości

1. Z zachowaniem pozostałych, niezmienionych niniejszą Klauzulą postanowień OWU oraz za zapłatą dodatkowej składki, TUZ Ubezpieczenia rozszerza zakres ubezpieczenia o odpowiedzialność cywilną Ubezpieczonego za szkody rzeczowe w nieruchomościach, z których Ubezpieczony korzysta na podstawie umowy najmu, podnajmu, dzierżawy, użytkowania, leasingu lub innej umowy cywilnoprawnej o podobnym charakterze.
2. Odpowiedzialność TUZ Ubezpieczenia ograniczona jest do nieruchomości określonej w umowie ubezpieczenia (wg wykazu), z której Ubezpieczony korzysta na podstawie umowy najmu, podnajmu, dzierżawy, użytkowania, leasingu lub innej umowy cywilnoprawnej.
3. Z zachowaniem wyłączeń zawartych w § 24 oraz § 65 OWU, TUZ Ubezpieczenia nie ponosi odpowiedzialności za szkody:
  - 1) powstałe we wszelkiego rodzaju gruntach;
  - 2) polegające na normalnym zużyciu (eksploatacji) w czasie trwania umowy;
  - 3) powstałe w związku z podjęciem przez Ubezpieczonego nieruchomości, w całości lub części, innemu podmiotowi;
  - 4) powstałe wskutek niewykonania lub nienależytego wykonania przez Ubezpieczonego bieżących napraw, przeglądów lub konserwacji, do których był zobowiązany w myśl obowiązujących przepisów lub zawartej umowy, o której mowa w ust. 2 niniejszej Klauzuli;
  - 5) wynikające ze zmian w użytkowanych nieruchomościach, poczynionych wbrew ich przeznaczeniu lub postanowieniom umownym, jak również powstałe w nieruchomościach wykorzystywanych przez Ubezpieczonego w innym celu lub w inny sposób, niż to określono w umowie;
4. Odpowiedzialność TUZ Ubezpieczenia za szkody, o których mowa w ust. 1 niniejszej Klauzuli, ograniczona jest do wysokości podlimitu ustalonego w umowie ubezpieczenia dla niniejszej Klauzuli.
5. Ustala się franszyzę redukcyjną w każdej szkodzie rzeczowej w wysokości 300 zł, chyba że w umowie ubezpieczenia ustalono inaczej.

Klauzula nr 2
OC najemcy mienia ruchomego

1. Z zachowaniem pozostałych, niezmienionych niniejszą Klauzulą postanowień OWU oraz za zapłatą dodatkowej składki, TUZ Ubezpieczenia rozszerza zakres ubezpieczenia o odpowiedzialność cywilną Ubezpieczonego za szkody rzeczowe w mieniu ruchomym, z którego Ubezpieczony korzysta na podstawie umowy najmu, podnajmu, dzierżawy, użytkowania, leasingu lub innej umowy cywilnoprawnej o podobnym charakterze.
2. Odpowiedzialność TUZ Ubezpieczenia ograniczona jest do ruchomości określonej w umowie ubezpieczenia (wg wykazu), z której Ubezpieczony korzysta na podstawie umowy najmu, podnajmu, dzierżawy, użytkowania, leasingu lub innej umowy cywilnoprawnej.
3. Z zachowaniem wyłączeń zawartych w § 24 oraz § 65 OWU, TUZ Ubezpieczenia nie ponosi odpowiedzialności za szkody:
  - 1) powstałe wskutek jakiegokolwiek utraty rzeczy ruchomej, nie będącej wynikiem jej uszkodzenia lub zniszczenia;
  - 2) powstałe wskutek niewykonania lub nienależytego wykonania przez Ubezpieczonego bieżących napraw, przeglądów lub konserwacji, do których był zobowiązany w myśl obowiązujących przepisów lub podpisanej umowy, o której mowa w ust. 2 niniejszej Klauzuli;
  - 3) powstałe w ruchomościach wykorzystywanych przez Ubezpieczonego w innym celu lub w inny sposób, niż to określono w umowie;
  - 4) polegające na normalnym zużyciu (eksploatacji) w czasie trwania umowy najmu, podnajmu, dzierżawy, użytkowania, leasingu lub innej umowy cywilnoprawnej o podobnym charakterze;

- 5) powstałe w związku z korzystaniem z rzeczy przez inną osobę niż przez Ubezpieczonego lub przez osoby, za które ponosi on odpowiedzialność;
  - 6) powstałe w pojazdach w rozumieniu ustawy z dnia 20 czerwca 1997 r. Prawo o ruchu drogowym, ich wyposażeniu oraz w rzeczach w nich pozostawionych;
  - 7) powstałe podczas korzystania z mienia ruchomego bez wymaganych uprawnień specjalistycznych – o ile takie były wymagane, a do szkody doszło wskutek niewłaściwego nim operowania.
4. Odpowiedzialność TUZ Ubezpieczenia za szkody, o których mowa w ust. 1 niniejszej Klauzuli, ograniczona jest do wysokości podlimitu ustalonego w umowie ubezpieczenia dla niniejszej Klauzuli.
  5. Ustala się franszyzę redukcyjną w każdej szkodzie rzeczowej w wysokości 300 zł, chyba że w umowie ubezpieczenia ustalono inaczej.

Klauzula nr 3
OC pracodawcy

1. Z zachowaniem pozostałych, niezmienionych niniejszą Klauzulą postanowień OWU oraz za zapłatą dodatkowej składki, TUZ Ubezpieczenia rozszerza zakres ubezpieczenia o odpowiedzialność cywilną Ubezpieczonego za szkody osobowe poniesione przez pracowników Ubezpieczonego, w następstwie wypadku przy pracy w rozumieniu ustawy z dnia 30 października 2002 r. o ubezpieczeniu społecznym z tytułu wypadków przy pracy i chorób zawodowych, zwanej dalej „Ustawą”.
2. TUZ Ubezpieczenia wypłaca odszkodowanie pomniejszone o wysokość świadczenia wypłaconego pracownikowi na podstawie Ustawy.
3. Z zachowaniem wyłączeń zawartych w § 24 oraz § 65 OWU, TUZ Ubezpieczenia nie ponosi odpowiedzialności za szkody:
  - 1) powstałe wskutek stanów chorobowych niewynikających z wypadku przy pracy, o którym mowa w ust. 1 niniejszego paragrafu;
  - 2) wyrządzone pracownikowi, jeżeli był on w momencie wypadku w stanie po spożyciu alkoholu, stanie nietrzeźwości w rozumieniu ustawy z dnia 26 października 1982 r. o wychowaniu w trzeźwości i przeciwdziałaniu alkoholizmowi lub pod wpływem wszelkiego rodzaju środków odurzających, substancji psychotropowych lub środków zastępczych w rozumieniu przepisów ustawy z dnia 29 lipca 2005 r. o przeciwdziałaniu narkomanii, o ile stan ten miał wpływ na zajście wypadku ubezpieczeniowego;
  - 3) będące następstwem choroby zawodowej w rozumieniu przepisów rozporządzenia Rady Ministrów z dnia 30 czerwca 2009 r. w sprawie chorób zawodowych.
4. W sprawach nieuregulowanych w treści niniejszej Klauzuli, do umowy ubezpieczenia mają zastosowanie przepisy Ustawy, o której mowa w ust. 1 niniejszej Klauzuli oraz rozporządzenie Rady Ministrów z dnia 30 czerwca 2009 r. w sprawie chorób zawodowych.
5. Odpowiedzialność TUZ Ubezpieczenia za szkody, o których mowa w ust. 1 niniejszej Klauzuli, ograniczona jest do wysokości podlimitu ustalonego w umowie ubezpieczenia dla niniejszej Klauzuli.

Klauzula nr 4
OC za szkody w rzeczach znajdujących się w pieczy, pod dozorem lub kontrolą Ubezpieczonego

1. Z zachowaniem pozostałych, niezmienionych niniejszą Klauzulą postanowień OWU oraz za zapłatą dodatkowej składki, TUZ Ubezpieczenia rozszerza zakres ubezpieczenia o odpowiedzialność cywilną Ubezpieczonego za szkody w rzeczach znajdujących się w pieczy, pod dozorem lub kontrolą Ubezpieczonego, polegające na ich uszkodzeniu, zniszczeniu lub utracie wynikającej z kradzieży z włamaniem.
2. Z zachowaniem wyłączeń zawartych w § 24 oraz § 65 OWU, TUZ Ubezpieczenia nie ponosi odpowiedzialności za szkody:
  - 1) w rzeczach, z których Ubezpieczony korzystał na podstawie umowy najmu, dzierżawy, użyczenia, leasingu albo innego podobnego stosunku prawnego;
  - 2) w rzeczach przyjętych w celu wykonania ich obróbki, czyszczenia, naprawy lub innych podobnych usług, powstałych w czasie ich wykonywania;
  - 3) w pojazdach w rozumieniu ustawy z dnia 20 czerwca 1997 r. Prawo o ruchu drogowym, ich wyposażeniu albo w rzeczach w nich pozostawionych;
  - 4) w wartościach pieniężnych;
  - 5) polegające na zaginięciu, podmieianie, brakach inwentarzowych mienia, powstałych w związku z: poświadczeniem nieprawdy, podstępem, wymuszeniem, szantażem, przywłaszczeniem, niszczeniem, usuwaniem, ukrywaniem, przerabianiem lub podrabianiem dokumentów lub znaków identyfikacyjnych, wprowadzeniem w błąd lub wykorzystaniem pozostawiania w błędzie.
3. W razie utraty rzeczy w wyniku kradzieży z włamaniem, Ubezpieczający jest zobowiązany niezwłocznie, nie później niż w ciągu 48 godzin od chwili uzyskania informacji o zdarzeniu, zawiadomić policję o zaistniałym wypadku ubezpieczeniowym.
4. Jeżeli Ubezpieczający umyślnie lub wskutek rażącego niedbalstwa bez ważnych przyczyn nie zastosował się do obowiązku określonego w ust. 3 niniejszej klauzuli, TUZ Ubezpieczenia jest wolny od odpowiedzialności za szkody powstałe z tego powodu.
5. Odpowiedzialność TUZ Ubezpieczenia za szkody, o których mowa w ust. 1 niniejszej Klauzuli, ograniczona jest do wysokości podlimitu ustalonego w umowie ubezpieczenia dla niniejszej Klauzuli.

6. Ustala się franszyzę redukcyjną w każdej szkodzie rzeczowej w wysokości 300 zł, chyba że w umowie ubezpieczenia ustalono inaczej.

Klauzula nr 5
OC za produkt

1. Z zachowaniem pozostałych, niezmienionych niniejszą Klauzulą postanowień OWU oraz za zapłatą dodatkowej składki, TUZ Ubezpieczenia rozszerza zakres ubezpieczenia o odpowiedzialność cywilną Ubezpieczonego za szkody osobowe lub rzeczowe wyrządzone osobie trzeciej przez produkt wprowadzony przez Ubezpieczonego do obrotu na rynek polski w zakresie działalności zgłoszonej do ubezpieczenia, w związku z użytkowaniem, zastosowaniem lub konsumpcją tego produktu.
2. TUZ Ubezpieczenia ponosi odpowiedzialność za szkody wyrządzone przez produkt wprowadzony do obrotu w okresie ubezpieczenia, a w przypadku, gdy umowa ubezpieczenia jest kontynuowana w TUZ Ubezpieczenia z zakresem obejmującym niniejsze rozszerzenie, również za szkody spowodowane przez produkty wprowadzone do obrotu w okresach poprzednich umów ubezpieczenia zawartych w TUZ Ubezpieczenia.
3. Zakres ubezpieczenia w ramach niniejszej Klauzuli obejmuje również szkody osobowe będące wynikiem zatrucia pokarmowego w związku z prowadzoną przez Ubezpieczonego działalnością gastronomiczną, o ile działalność ta jest przedmiotem ubezpieczenia.
4. Ochrona ubezpieczeniowa obejmuje odpowiedzialność Ubezpieczonego za szkody osobowe lub rzeczowe powstałe na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej jak i pozostałych krajów Unii Europejskiej wyrządzone osobom trzecim będącymi konsumentami przez produkty nabyte przez nich na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej.
5. Z zachowaniem wyłączeń zawartych w § 24 oraz § 65 OWU, TUZ Ubezpieczenia nie ponosi odpowiedzialności za szkody:
  - 1) nieprzekraczające kwoty 1 000 zł w odniesieniu do każdej szkody rzeczowej;
  - 2) objęte gwarancją lub rękojmią lub wynikające z przepisów o sprzedaży konsumenckiej oraz szkody, które mogłyby być zaspokojone na podstawie tych przepisów;
  - 3) powstałe wskutek połączenia lub zmieszania produktu z inną rzeczą;
  - 4) powstałe z powodu wadliwości produktów, które zostały wytworzone, poddane obróbce lub przerobione za pomocą maszyn, urządzeń i ich części wyprodukowanych, dostarczonych, montowanych lub konserwowanych przez Ubezpieczonego;
  - 5) poniesione przez producenta wyrobu końcowego wskutek wadliwości dostarczonych przez Ubezpieczonego komponentów lub części składowych, powstałe wskutek ich zmieszania lub połączenia z rzeczami pochodzącymi od poszkodowanego;
  - 6) poniesione przez użytkownika maszyn lub urządzeń wyprodukowanych, naprawionych, dostarczonych lub konserwowanych przez Ubezpieczonego, powstałe wskutek wadliwości rzeczy wytworzonych lub poddanych obróbce z użyciem tych maszyn lub urządzeń;
  - 7) powstałe w związku z koniecznością usunięcia, demontażu lub odsłonięcia wadliwych produktów oraz montażu, umocowania lub położenia produktu bez wad;
  - 8) których przyczyną była jawna wada produktu, na co producent wyraźnie zwrócił uwagę i w związku z czym cena produktu została obniżona;
  - 9) wynikłe z wprowadzającej w błąd reklamy, wadliwej lub niedostatecznej treści lub oznaczeń etykiet, jak również ich braku albo innych instrukcji użytkowania, stosowania lub składowania produktu;
  - 10) wyrządzone przez produkt nieposiadający ważnego atestu dopuszczającego go do obrotu, jeśli taki był wymagany albo przez produkt wprowadzony do obrotu z naruszeniem przepisów prawa, a zwłaszcza: szczegółowych wymagań dotyczących bezpieczeństwa produktów, norm zharmonizowanych w rozumieniu przepisów o systemie oceny zgodności, przepisów Norm Polskich, przepisów dotyczących bezpieczeństwa produktu z zakresu kontroli technicznej, sanitarnej lub ochrony środowiska;
  - 11) spowodowane odstępstwem od norm dopuszczających gotowy produkt do użytkowania;
  - 12) powstałe wskutek użycia produktu, dla którego ustalony okres użytkowania już upłynął, albo szkody powstałe w wyniku nieprawidłowego korzystania lub obchodzenia się z produktem;
  - 13) wyrządzone przez produkt w trakcie procesu jego produkcji i testowania oraz przez produkty, których wytworzenie nie zostało ukończone;
  - 14) wyrządzone przez produkt zawierający krew, osocze lub substancje krwiopochodne;
  - 15) wyrządzone przez produkty lecznicze, w tym leki gotowe, wyroby medyczne, surowce farmaceutyczne, środki antykoncepcyjne;
  - 16) powstałe wskutek bezpośredniego lub pośredniego oddziaływania wyrobów tytoniowych, lub w związku ze spożywaniem wyrobów alkoholowych;
  - 17) wyrządzone przez produkt przeznaczony do użytku w lotnictwie, statkach kosmicznych lub w przemyśle motoryzacyjnym;
  - 18) wyrządzone przez produkt zawierający silikon wykorzystywany do celów medycznych;
  - 19) związane z wytwarzaniem, przetwarzaniem, przesyłaniem lub wykorzystaniem energii w jakiegokolwiek postaci;
  - 20) powstałe wskutek wadliwości wytworzonej lub dostarczonej przez Ubezpieczonego mieszanki betonowej.
6. Zakres ochrony ubezpieczeniowej nie obejmuje ponadto kosztów związanych z wycofaniem wadliwego produktu z rynku lub zastąpieniem go przez produkt wolny od wad.
7. TUZ Ubezpieczenia nie odpowiada za szkody wyrządzone przez:

- 1) naturalne plody rolne, leśne, pszczelarskie lub rośliny;
  - 2) ryby, mięso zwierząt wprowadzone do obrotu towarowego w stanie nieprzetworzonym.
8. Odpowiedzialność TUZ Ubezpieczenia za szkody, o których mowa w ust. 1 niniejszej Klauzuli, ograniczona jest do wysokości podlimitu ustalonego w umowie ubezpieczenia dla niniejszej Klauzuli.
  9. Ustala się franszyzę redukcyjną w każdej szkodzie rzeczowej w wysokości 300 zł, chyba że w umowie ubezpieczenia ustalono inaczej.

Klauzula nr 6
OC podwykonawcy

1. Z zachowaniem pozostałych, niezmienionych niniejszą Klauzulą postanowień OWU oraz za zapłatą dodatkowej składki, TUZ Ubezpieczenia rozszerza zakres ubezpieczenia o odpowiedzialność cywilną Ubezpieczonego za szkody osobowe lub rzeczowe wyrządzone przez podwykonawców Ubezpieczonego, pod warunkiem, że powierzenie wykonania pracy, usługi lub innych czynności zostało dokonane przez Ubezpieczonego w zakresie działalności zgłoszonej do ubezpieczenia.
2. TUZ Ubezpieczenia ponosi odpowiedzialność wyłącznie za szkody wyrządzone przez podwykonawców Ubezpieczonego, pod warunkiem:
  - 1) wykonywania przez nich prac, usług lub innych czynności, w imieniu i na rzecz Ubezpieczonego;
  - 2) posiadania wymaganych prawem uprawnień, zezwoleń lub kwalifikacji.
3. Z zachowaniem wyłączeń zawartych w § 24 oraz § 65 OWU, TUZ Ubezpieczenia nie obejmuje roszczeń Ubezpieczonego wobec podwykonawców ani podwykonawców wobec Ubezpieczonego, chyba że za zgodą TUZ Ubezpieczenia umówiono się inaczej.
4. Z dniem wypłaty odszkodowania na TUZ Ubezpieczenia przechodzi prawo dochodzenia roszczeń regresowych od podwykonawcy odpowiedzialnego za powstanie szkody do wysokości wypłaconego odszkodowania, chyba że w umowie ubezpieczenia ustalono inaczej.
5. Odpowiedzialność TUZ Ubezpieczenia za szkody, o których mowa w ust. 1 niniejszej Klauzuli, ograniczona jest do wysokości podlimitu ustalonego w umowie ubezpieczenia dla niniejszej Klauzuli.
6. Ustala się franszyzę redukcyjną w każdej szkodzie rzeczowej w wysokości 300 zł, chyba że w umowie ubezpieczenia ustalono inaczej.

Klauzula nr 7
OC za szkody w mieniu przyjętym w celu wykonania usługi

1. Z zachowaniem pozostałych, niezmienionych niniejszą Klauzulą postanowień OWU oraz za zapłatą dodatkowej składki, TUZ Ubezpieczenia rozszerza zakres ubezpieczenia o odpowiedzialność cywilną Ubezpieczonego za szkody rzeczowe wyrządzone w mieniu osoby trzeciej, przekazanym Ubezpieczonemu w celu wykonania naprawy, obróbki, czyszczenia lub innych usług, w ramach prowadzonej działalności przez Ubezpieczonego zgłoszonej do ubezpieczenia, powstałe w trakcie ich wykonywania, polegające na uszkodzeniu lub zniszczeniu tego mienia.
2. Z zachowaniem wyłączeń zawartych w § 24 oraz § 65 OWU, TUZ Ubezpieczenia nie ponosi odpowiedzialności za szkody:
  - 1) w mieniu, z którego Ubezpieczony korzystał na podstawie umowy najmu, dzierżawy, użyczenia, leasingu lub innej umowy cywilnoprawnej o podobnym charakterze;
  - 2) w związku z utratą mienia niewynikającą z jego zniszczenia lub uszkodzenia;
  - 3) wskutek wydania mienia osobie nieuprawnionej;
  - 4) w pojazdach w rozumieniu ustawy z dnia 20 czerwca 1997 r. Prawo o ruchu drogowym, przyjętych w celu wykonania ich konserwacji, naprawy lub innych usług oraz w ich wyposażeniu albo w rzeczach w nich pozostawionych
  - 5) w wartościach pieniężnych.
3. Odpowiedzialność TUZ Ubezpieczenia za szkody, o których mowa w ust. 1 niniejszej Klauzuli, ograniczona jest do wysokości podlimitu ustalonego w umowie ubezpieczenia.
4. Ustala się franszyzę redukcyjną w każdej szkodzie rzeczowej w wysokości 300 zł, chyba że w umowie ubezpieczenia ustalono inaczej.

Klauzula nr 8
OC za szkody wyrządzone w podziemnych instalacjach

1. Z zachowaniem pozostałych, niezmienionych niniejszą Klauzulą postanowień OWU oraz za zapłatą dodatkowej składki, TUZ Ubezpieczenia rozszerza zakres ubezpieczenia o odpowiedzialność cywilną Ubezpieczonego za szkody rzeczowe wyrządzone osobom trzecim w podziemnych instalacjach lub urządzeniach w związku z wykonywaniem prac lub usług przez Ubezpieczonego.
2. Z zachowaniem wyłączeń zawartych w § 24 oraz § 65 OWU, TUZ Ubezpieczenia nie ponosi odpowiedzialności za szkody wyrządzone przez Ubezpieczonego lub osoby, za które ponosi on odpowiedzialność, powstałe podczas obsługi maszyn lub urządzeń bez wymaganych przepisami prawa uprawnień, zezwoleń lub kwalifikacji.
3. Odpowiedzialność TUZ Ubezpieczenia za szkody, o których mowa w ust. 1 niniejszej Klauzuli, ograniczona jest do wysokości podlimitu ustalonego w umowie ubezpieczenia dla niniejszej Klauzuli.
4. Ustala się franszyzę redukcyjną w każdej szkodzie rzeczowej w wysokości 10% odszkodowania, nie mniej niż 500 zł.

Klauzula nr 9**OC za szkody wynikłe z emisji substancji niebezpiecznych**

1. Z zachowaniem pozostałych, niezmienionych niniejszą Klauzulą postanowień OWU oraz za zapłatą dodatkowej składki, TUZ Ubezpieczenia rozszerza zakres ubezpieczenia o odpowiedzialność cywilną Ubezpieczonego za szkody osobowe lub rzeczowe powstałe wskutek przedostania się do powietrza, wody lub gruntu jakichkolwiek substancji niebezpiecznych.
2. TUZ Ubezpieczenia w ramach niniejszego rozszerzenia pokrywa także koszty usunięcia, neutralizacji lub oczyszczenia gleby z substancji niebezpiecznych poniesione przez osoby trzecie, pod warunkiem, że konieczność neutralizacji lub oczyszczenia gleby z substancji niebezpiecznych została stwierdzona decyzją administracyjną wydaną przez właściwe organy administracji publicznej.
3. TUZ Ubezpieczenia ponosi odpowiedzialność wówczas, gdy zostaną spełnione łącznie wszystkie poniższe warunki:
  - 1) przedostanie się do powietrza, wody lub gruntu jakichkolwiek substancji niebezpiecznych powstało w wyniku działania lub zaniechania Ubezpieczonego, w ramach ubezpieczonej działalności;
  - 2) przyczyna przedostania się do powietrza, wody lub gruntu jakichkolwiek substancji niebezpiecznych była nagła, przypadkowa, niezamierzona i nieprzewidziana przez Ubezpieczonego zachowującego należyłą staranność w prowadzeniu działalności gospodarczej;
  - 3) przyczyna wypadku ubezpieczeniowego jest bezsporna;
  - 4) przyczyna oraz fakt przedostania się do powietrza, wody lub gruntu jakichkolwiek substancji niebezpiecznych zostały potwierdzone protokołem służb ochrony środowiska, straży pożarnej lub policji;
  - 5) początek procesu przedostania się do powietrza, wody lub gruntu jakichkolwiek substancji niebezpiecznych zaistniał w okresie odpowiedzialności TUZ Ubezpieczenia i został stwierdzony przez Ubezpieczonego lub inne osoby w ciągu 72 godzin od początku tego procesu.
4. Z zachowaniem wyłączeń zawartych w § 24 oraz § 65 OWU, z odpowiedzialności TUZ Ubezpieczenia wyłączone są ponadto szkody:
  - 1) wynikające z posiadania i użytkowania urządzeń, obiektów i instalacji przeznaczonych do przetwarzania i unieszkodliwiania odpadów oraz odzysku surowców jak również składowania odpadów;
  - 2) powstałe podczas transportu poza miejscem wskazanym w umowie ubezpieczenia, w którym Ubezpieczający prowadzi działalność gospodarczą.
5. Ubezpieczający dodatkowo obowiązany jest:
  - 1) stosować się ściśle do obowiązujących na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej przepisów o ochronie środowiska w sprawie produkowania, przetwarzania, przechowywania i usuwania substancji szkodliwych dla środowiska;
  - 2) należyście użytkować i konserwować urządzenia używane przy czynnościach wymienionych w pkt 1 niniejszego ustępu, a także urządzenia zabezpieczające i alarmowe;
  - 3) stosować się do zaleceń wydanych przez służby ochrony środowiska i inne organy administracyjne.
6. W przypadku, gdy Ubezpieczający nie dopełni obowiązków wymienionych w ust. 5 niniejszej Klauzuli, TUZ Ubezpieczenia odmówi wypłaty odszkodowania za zaistniałą szkodę w tej części, w jakiej niedopełnienie tego obowiązku miało wpływ na powstanie lub rozmiar szkody.
7. Odpowiedzialność TUZ Ubezpieczenia za szkody, o których mowa w ust. 1 i 2 niniejszej Klauzuli, ograniczona jest do wysokości podlimitu ustalonego w umowie ubezpieczenia dla niniejszej Klauzuli.
8. Ustala się franszyzę redukcyjną w każdej szkodzie rzeczowej w wysokości 10% odszkodowania, nie mniej niż 500 zł.

Klauzula nr 10**OC za szkody wyrządzone przez pojazdy niepodlegające obowiązkowemu ubezpieczeniu OC**

1. Z zachowaniem pozostałych, niezmienionych niniejszą Klauzulą postanowień OWU oraz za zapłatą dodatkowej składki, TUZ Ubezpieczenia rozszerza zakres ubezpieczenia o odpowiedzialność cywilną Ubezpieczonego za szkody osobowe lub rzeczowe wyrządzone osobom trzecim przez pojazdy w rozumieniu ustawy z dnia 20 czerwca 1997 r. Prawo o ruchu drogowym, niepodlegające obowiązkowemu ubezpieczeniu odpowiedzialności cywilnej.
2. Z zachowaniem wyłączeń zawartych w § 24 oraz § 65 OWU, TUZ Ubezpieczenia nie ponosi odpowiedzialności za szkody:
  - 1) spowodowane przez osoby nie posiadające stosownych uprawnień do kierowania pojazdem w rozumieniu ustawy z dnia 20 czerwca 1997 r. Prawo o ruchu drogowym, danej kategorii;
  - 2) spowodowane przez osoby będące w stanie po spożyciu alkoholu, stanie nietrzeźwości w rozumieniu ustawy z dnia 26 października 1982 r. o wychowaniu w trzeźwości i przeciwdziałaniu alkoholizmowi lub pod wpływem wszelkiego rodzaju środków odurzających, substancji psychotropowych lub środków zastępczych w rozumieniu przepisów ustawy z dnia 29 lipca 2005 r. o przeciwdziałaniu narkomanii.
3. Odpowiedzialność TUZ Ubezpieczenia za szkody, o których mowa w ust. 1 niniejszej Klauzuli, ograniczona jest do wysokości podlimitu ustalonego w umowie ubezpieczenia dla niniejszej Klauzuli.
4. Ustala się franszyzę redukcyjną w każdej szkodzie rzeczowej w wysokości 300 zł, chyba że w umowie ubezpieczenia ustalono inaczej.

Klauzula nr 11**OC za szkody wyrządzone w środkach transportu podczas prac ładunkowych**

1. Z zachowaniem pozostałych, niezmienionych niniejszą Klauzulą postanowień OWU oraz za zapłatą dodatkowej składki, TUZ Ubezpieczenia rozszerza zakres ubezpieczenia o odpowiedzialność cywilną Ubezpieczonego za szkody rzeczowe wyrządzone osobom trzecim w środkach transportu poszkodowanego podczas prac ładunkowych (załadunek, przeładunek lub rozładunek) wykonywanych przez Ubezpieczonego.
2. Z zachowaniem wyłączeń zawartych w § 24 oraz § 65 OWU, TUZ Ubezpieczenia nie ponosi odpowiedzialności za szkody:
  - 1) powstałe we wszelkiego rodzaju ładunkach;
  - 2) wyrządzone w środkach transportu przy załadunku, przeładunku lub rozładunku towarów nieopakowanych lub niewłaściwie opakowanych;
  - 3) polegające na uszkodzeniu wagonów w przedsiębiorstwach przeładunkowych, spedycyjnych lub sztauerskich;
  - 4) wyrządzone przez osoby nieposiadające stosownych uprawnień lub przeszkolenia do wykonywania prac ładunkowych, o ile takie były wymagane.
3. Odpowiedzialność TUZ Ubezpieczenia za szkody, o których mowa w ust. 1 niniejszej Klauzuli, ograniczona jest do wysokości podlimitu ustalonego w umowie ubezpieczenia dla niniejszej Klauzuli.
4. Ustala się franszyzę redukcyjną w każdej szkodzie rzeczowej w wysokości 300 zł, chyba że w umowie ubezpieczenia ustalono inaczej.

Klauzula nr 12**OC za szkody w rzeczach gości hotelowych**

1. Z zachowaniem pozostałych, niezmienionych niniejszą Klauzulą postanowień OWU oraz za zapłatą dodatkowej składki, TUZ Ubezpieczenia rozszerza zakres ubezpieczenia o odpowiedzialność cywilną Ubezpieczonego za szkody w rzeczach gości hotelowych wniesionych do pokoju hotelowego lub pozostawionych w szatni w związku z prowadzeniem działalności hotelarskiej, wynikające z ich uszkodzenia, zniszczenia lub utraty wynikającej z kradzieży z włamaniem.
2. Przez użyte w ust. 1 niniejszej Klauzuli określenie działalności hotelarskiej należy rozumieć: hotel, motel, pensjonat, dom wypoczynkowy, sanatorium, a także gospodarstwo agroturystyczne, hostel.
3. Z zachowaniem wyłączeń zawartych w § 24 oraz § 65 OWU, TUZ Ubezpieczenia nie ponosi odpowiedzialności za szkody:
  - 1) powstałe w pojazdach w rozumieniu ustawy z dnia 20 czerwca 1997 r. Prawo o ruchu drogowym lub ich wyposażeniu albo rzeczach w nich pozostawionych;
  - 2) powstałe wskutek uszkodzenia, zniszczenia lub utraty zbiorów, kolekcji lub dzieł sztuki, a także futer naturalnych, żywych zwierząt;
  - 3) w mieniu, które Ubezpieczony przyjął na przechowanie (z wyjątkiem szatni);
  - 4) powstałe wskutek utraty mienia bez widocznych śladów włamania.
4. W razie utraty rzeczy w wyniku kradzieży z włamaniem, Ubezpieczający jest zobowiązany niezwłocznie, nie później niż w ciągu 48 godzin, zawiadomić policję o zaistniałym wypadku ubezpieczeniowym.
5. Jeżeli Ubezpieczający umyślnie lub wskutek rażącego niedbalstwa bez ważnych przyczyn nie zastosował się do obowiązku określonego w ust. 4 niniejszej Klauzuli, TUZ Ubezpieczenia jest wolny od odpowiedzialności za szkody powstałe z tego powodu.
6. Odpowiedzialność TUZ Ubezpieczenia za szkody, o których mowa w ust. 1 niniejszej Klauzuli, ograniczona jest do wysokości podlimitu ustalonego w umowie ubezpieczenia dla niniejszej Klauzuli, z zastrzeżeniem ust. 7-9 niniejszej Klauzuli.
7. W ramach podlimitu, o którym mowa w ust. 6 niniejszej Klauzuli, ustala się górny limit odpowiedzialności TUZ Ubezpieczenia za szkody powstałe w sprzęcie elektronicznym lub optycznym tj.: telefonach komórkowych, komputerach, aparatach fotograficznych, sprzęcie audio-wizualnym i innym sprzęcie elektronicznym lub optycznym do wysokości 2000 zł, z zastrzeżeniem ust. 8 i 9 niniejszej Klauzuli.
8. Wysokość odszkodowania za utratę, zniszczenie lub uszkodzenie rzeczy wniesionych do hotelu, w ramach podlimitu sumy gwarancyjnej określonej dla niniejszej Klauzuli, nie może przekroczyć, względem jednego gościa hotelowego, limitu odpowiedzialności w wysokości 100-krotnej należności za wynajęty pokój na jedną dobę. Jednakże wysokość odszkodowania za utratę, zniszczenie lub uszkodzenie każdej rzeczy nie może przekroczyć limitu odpowiedzialności w wysokości 50-krotnej należności za wynajęty pokój na jedną dobę.
9. Ustala się franszyzę redukcyjną w każdej szkodzie rzeczowej w wysokości 300 zł, chyba że w umowie ubezpieczenia ustalono inaczej.

Klauzula nr 13**OC organizatora imprezy niemającej charakteru imprezy masowej**

1. Z zachowaniem pozostałych, niezmienionych niniejszą Klauzulą postanowień OWU oraz za zapłatą dodatkowej składki, TUZ Ubezpieczenia rozszerza zakres ubezpieczenia o odpowiedzialność cywilną Ubezpieczonego za szkody osobowe lub rzeczowe wyrządzone uczestnikom organizowanej przez Ubezpieczonego imprezy, niemającej charakteru imprezy masowej w rozumieniu ustawy z dnia 20 marca 2009 r. o bezpieczeństwie imprez masowych, zwanej dalej „Ustawą”.
2. Za uczestnika imprezy uważa się osobę fizyczną znajdującą się w miejscu i w czasie przeprowadzania imprezy zgodnie z regulaminem imprezy w charakterze widza. Za uczestników imprezy uważa się również: artystów, wykonawców, zawodników,

- sędziów oraz osoby obsługi techniczno-administracyjnej i inne osoby świadczące usługi za zgodą organizatora w miejscu i czasie trwania imprezy.
3. TUZ Ubezpieczenia ponosi odpowiedzialność za szkody powstałe w miejscu i w czasie trwania ubezpieczonej imprezy, odbywającej się w miejscu i terminie szczegółowo oznaczonym w umowie ubezpieczenia oraz zgodnie z harmonogramem imprezy.
  4. Z zachowaniem wyłączeń zawartych w § 24 oraz § 65 OWU, TUZ Ubezpieczenia nie ponosi odpowiedzialności za szkody powstałe w związku z:
    - 1) przeprowadzaniem imprez z udziałem pojazdów silnikowych w rozumieniu ustawy z dnia 20 czerwca 1997 r. Prawo o ruchu drogowym oraz statków powietrznych w rozumieniu ustawy z dnia 3 lipca 2002 r. Prawo lotnicze.
    - 2) organizowaniem sportów wysokiego ryzyka tj. speleologii, wspinaczki górskiej i skałkowej, raftingu, nurkowania przy użyciu specjalistycznego sprzętu, skoków na gumowej linie, a także wypraw survivalowych lub wypraw do miejsc wymagających użycia sprzętu zabezpieczającego lub asekuracyjnego;
    - 3) organizowaniu imprezy masowej w rozumieniu ustawy z dnia 20 marca 2009 r. o bezpieczeństwie imprez masowych.
  5. Ponadto TUZ Ubezpieczenia nie odpowiada za szkody:
    - 1) powstałe w wyniku odwołania bądź zmiany terminu imprezy bez względu na przyczynę;
    - 2) spowodowane działaniem wyrobów pirotechnicznych, w tym fajerwerków i innych materiałów wybuchowych;
    - 3) w pojazdach w rozumieniu ustawy z dnia 20 czerwca 1997 r. Prawo o ruchu drogowym lub ich wyposażeniu albo w rzeczach w nich pozostawionych;
    - 4) poniesione przez policję, straż pożarną i inne jednostki ochrony przeciwpożarowej, agencję ochrony oraz służbę zdrowia.
  6. Odpowiedzialność TUZ Ubezpieczenia za szkody, o których mowa w ust. 1 niniejszej Klauzuli, ograniczona jest do wysokości podlimitu ustalonego w umowie ubezpieczenia dla niniejszej Klauzuli.
  7. Ustala się franszyzę redukcyjną w każdej szkodzie rzeczowej w wysokości 300 zł, chyba że w umowie ubezpieczenia ustalono inaczej.

Klauzula nr 14
OC farmaceuty i technika farmacji

1. Z zachowaniem pozostałych, niezmienionych niniejszą klauzulą postanowień OWU, TUZ Ubezpieczenia rozszerza zakres ochrony ubezpieczeniowej o odpowiedzialność cywilną Ubezpieczonego za szkody osobowe lub rzeczowe wyrządzone osobom trzecim w związku wykonywaniem zawodu farmaceuty lub technika farmacji w rozumieniu ustawy z dnia 6 września 2001 r. Prawo farmaceutyczne.
2. Ochrona ubezpieczeniowa, o której mowa w ust. 1, obejmuje dodatkowo odpowiedzialność Ubezpieczonego za szkody osobowe lub rzeczowe wyrządzone przez zatrudnionych przez niego pracowników.
3. Ochrona ubezpieczeniowa, o której mowa w ust. 1, ograniczona jest wyłącznie do szkód wynikających:
  - 1) z przygotowania leków recepturowych lub leków aptecznych;
  - 2) z wydania niewłaściwego lub przeterminowanego leku gotowego.
4. z zachowaniem wyłączeń zawartych § 24 oraz § 65 OWU, TUZ Ubezpieczenia nie ponosi odpowiedzialności za szkody:
  - 1) wyrządzone przez osobę nieposiadającą uprawnień do wykonywania zawodu, pozbawioną prawa do wykonania zawodu, zawieszoną w prawie do wykonywania zawodu lub którą obowiązywał zakaz zajmowania określonego stanowiska, wykonywania określonego zawodu lub prowadzenia określonej działalności;
  - 2) wynikające ze świadomego naruszenia przez Ubezpieczonego obowiązujących przepisów prawa;
  - 3) wynikające z wadliwości produktów leczniczych, w tym związane z ich działaniem niepożądanym;
  - 4) powstałe wskutek niezabezpieczenia lub nienależytego zabezpieczenia preparatów i substancji chemicznych, biologicznych lub radioaktywnych, zgodnie z obowiązującymi w tym zakresie przepisami prawa;
  - 5) powstałe wskutek zastosowania surowców farmaceutycznych i materiałów niedopuszczonych do stosowania na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej lub co do których Ubezpieczony wiedział lub miał świadomość, że są szkodliwe;
  - 6) powstałe w następstwie naruszenia przepisów o przechowywaniu środków odurzających, substancji psychotropowych oraz preparatów zawierających te środki lub substancje.
5. Odpowiedzialność TUZ Ubezpieczenia za szkody, o których mowa w ust. 1 niniejszej Klauzuli, ograniczona jest do wysokości podlimitu ustalonego w umowie ubezpieczenia dla niniejszej Klauzuli
6. TUZ Ubezpieczenia dodatkowo rozszerza zakres udzielanej ochrony ubezpieczeniowej o pokrycie kosztów utylizacji zniszczonych produktów leczniczych do limitu w wysokości 5 000 zł na jedno i wszystkie wypadki ubezpieczeniowe jeżeli zniszczenie produktów leczniczych powstało na skutek zdarzeń losowych objętych ubezpieczeniem mienia od zdarzeń losowych lub ubezpieczeniem mienia od kradzieży z włamaniem i rabunku, zawartych na podstawie niniejszych OWU. Limit, o którym mowa w zdaniu poprzednim, ustala się w ramach podlimitu ustalonego w umowie ubezpieczenia zgodnie z ust. 5 niniejszej Klauzuli.
7. Ustala się franszyzę redukcyjną w każdej szkodzie rzeczowej w wysokości 300 zł, chyba że w umowie ubezpieczenia ustalono inaczej.

Klauzula nr 15**OC za szkody wynikłe z przeniesienia chorób zakaźnych i zakażeń**

1. Z zachowaniem pozostałych, niezmienionych niniejszą Klauzulą postanowień OWU oraz za zapłatą dodatkowej składki, TUZ Ubezpieczenia rozszerza zakres udzielanej ochrony ubezpieczeniowej o odpowiedzialność cywilną Ubezpieczonego za szkody osobowe wyrządzone osobom trzecim wynikłe z przeniesienia chorób zakaźnych lub zakażenia wymienionych w ustawie z dnia 5 grudnia 2008 r. o zapobieganiu oraz zwalczaniu zakażeń i chorób zakaźnych u ludzi.
2. TUZ Ubezpieczenia ponosi odpowiedzialność, jeżeli przeniesienie choroby zakaźnej lub zakażenia miało miejsce w okresie ubezpieczenia, a w przypadku, gdy umowa ubezpieczenia jest kontynuowana bez przerwy w TUZ Ubezpieczenia z zakresem obejmującym niniejsze rozszerzenie, również za szkody spowodowane przez choroby zakaźne lub zakażenia przeniesione w okresach ubezpieczenia poprzednich umów ubezpieczenia zawartych w TUZ Ubezpieczenia.
3. Z zachowaniem wyłączeń zawartych w § 24 oraz § 65 OWU, TUZ Ubezpieczenia nie ponosi odpowiedzialności za szkody:
  - 1) wynikłe z przeniesienia choroby zakaźnej lub zakażenia, o których istnieniu Ubezpieczający wiedział lub przy zachowaniu należytej staranności mógł się dowiedzieć;
  - 2) spowodowane przeniesieniem choroby Creutzfeldta – Jacoba lub innych encefalopatii gąbczastych oraz HIV,
  - 3) powstałe wskutek nieprzestrzegania przewidzianych przepisami prawa wymogów higieniczno-sanitarnych lub przepisów o zapobieganiu oraz zwalczaniu zakażeń i chorób zakaźnych u ludzi;
  - 4) wyrządzone w następstwie wykonywania tatuażu.
4. Odpowiedzialność TUZ Ubezpieczenia za szkody, o których mowa w ust. 1, ograniczona jest do wysokości podlimitu ustalonego w umowie ubezpieczenia.

Klauzula nr 16**OC lekarza weterynarii**

1. Z zachowaniem pozostałych, niezmienionych niniejszą Klauzulą postanowień OWU oraz za zapłatą dodatkowej składki, TUZ Ubezpieczenia rozszerza zakres ubezpieczenia o odpowiedzialność cywilną Ubezpieczonego za szkody osobowe lub rzeczowe wyrządzone osobom trzecim w związku z wykonywaniem zawodu lekarza weterynarii.
2. Ochrona ubezpieczeniowa, o której mowa w ust. 1 niniejszej Klauzuli, obejmuje również szkody osobowe i rzeczowe wyrządzone przez Ubezpieczonego w związku z posiadaniem i użytkowaniem urządzeń radiologicznych, w tym aparatów rentgenowskich.
3. Z zachowaniem wyłączeń zawartych w § 24 oraz § 65 OWU, TUZ Ubezpieczenia nie ponosi odpowiedzialności za szkody:
  - 1) wyrządzone przez osobę nieposiadającą uprawnień do wykonywania zawodu, pozbawioną prawa do wykonania zawodu, zawieszoną w prawie do wykonywania zawodu lub którą obowiązywał zakaz zajmowania określonego stanowiska, wykonywania określonego zawodu lub prowadzenia określonej działalności;
  - 2) powstałe wskutek niedotrzymania terminów wykonania czynności zawodowych lub harmonogramu prac;
  - 3) wyrządzone w związku ze stosowaniem eksperymentalnych metod leczenia;
  - 4) wyrządzone w następstwie niewłaściwego składowania śmieci, odpadów i odprowadzania ścieków;
  - 5) wynikłe z posiadania i użytkowania urządzeń radiologicznych, w tym aparatów rentgenowskich, jeśli Ubezpieczony nie posiadał stosownych zezwoleń na ich stosowanie lub urządzenia te nie posiadały ważnych przeglądów okresowych, które winny być przeprowadzone zgodnie z zaleceniami producenta lub wymogami wynikającymi z przepisów powszechnie obowiązującego prawa.
4. Odpowiedzialność TUZ Ubezpieczenia za szkody, o których mowa w ust. 1 niniejszej Klauzuli, ograniczona jest do wysokości podlimitu ustalonego w umowie ubezpieczenia dla niniejszej Klauzuli.
5. Ustala się franszyzę redukcyjną w każdej szkodzie rzeczowej w wysokości 300 zł, chyba że w umowie ubezpieczenia ustalono inaczej.

Klauzula nr 17**OC warsztatu samochodowego**

1. Z zachowaniem pozostałych, niezmienionych niniejszą Klauzulą postanowień OWU oraz za zapłatą dodatkowej składki, TUZ Ubezpieczenia rozszerza zakres ubezpieczenia o odpowiedzialność cywilną Ubezpieczonego za szkody wyrządzone w pojazdach samochodowych, w rozumieniu ustawy z dnia 20 czerwca 1997 r. Prawo o ruchu drogowym, zwanych dalej na potrzeby niniejszej Klauzuli „pojazdami”, w związku z ich konserwacją, naprawą lub innymi usługami wykonywanymi w ramach prowadzonego przez Ubezpieczonego warsztatu samochodowego.
2. W ramach niniejszej Klauzuli ochrona ubezpieczeniowa obejmuje odpowiedzialność cywilną Ubezpieczonego za szkody:
  - 1) rzeczowe wyrządzone w pojeździe osoby trzeciej przekazanym Ubezpieczonemu w celu wykonania konserwacji, naprawy lub innych usług wykonywanych w ramach prowadzonego przez Ubezpieczonego warsztatu samochodowego, powstałe w trakcie ich wykonywania, polegające na uszkodzeniu lub zniszczeniu tego pojazdu;
  - 2) rzeczowe w pojeździe osoby trzeciej znajdującym się w pieczy, pod dozorem lub kontrolą Ubezpieczonego, przyjętym w celu wykonania konserwacji, naprawy lub innych usług wykonywanych w ramach prowadzonego przez Ubezpieczonego warsztatu samochodowego, polegające na uszkodzeniu lub zniszczeniu tego pojazdu;

- 3) osobowe lub rzeczowe powstałe po przekazaniu przedmiotu wykonanej pracy lub usługi w użytkowanie odbiorcy, wynikłe z nienależytego wykonania pracy lub usługi przez Ubezpieczonego.
3. Z zachowaniem wyłączeń zawartych w § 24 oraz § 65 OWU, TUZ Ubezpieczenia nie ponosi odpowiedzialności za szkody:
  - 1) powstałe w związku z utratą mienia niewynikającą z jego zniszczenia lub uszkodzenia;
  - 2) powstałe w mieniu, z którego Ubezpieczony korzystał na podstawie umowy najmu, dzierżawy, użyczenia, leasingu albo innego podobnego stosunku prawnego;
  - 3) powstałe wskutek wydania mienia osobie nieuprawnionej;
  - 4) powstałe w rzeczach pozostawionych w pojazdach;
  - 5) wyrządzone w pojeździe podczas przeprowadzania jazdy próbnej (testowej) pojazdu, o ile jest ona wykonywana w odległości większej niż 20 km od miejsca prowadzenia warsztatu samochodowego, w którym wykonywana jest konserwacja, naprawa lub inna usługa w ramach prowadzonego przez Ubezpieczonego warsztatu samochodowego; w przypadku braku pisemnej zgody właściciela pojazdu na przeprowadzenie jazdy próbnej (testowej) TUZ Ubezpieczenia nie odpowiada za szkody powstałe w pojeździe podczas przeprowadzania jazdy próbnej poza miejscem warsztatu samochodowego, w którym wykonywana jest jego konserwacja, naprawa lub inna usługa związana z pojazdem;
  - 6) powstałe w pojeździe w przypadku, gdy kierujący pojazdem nie posiadał uprawnień do kierowania pojazdem;
  - 7) powstałe w pojazdach w związku z ich holowaniem.
4. Ubezpieczający obowiązany jest prowadzić ewidencję pojazdów przyjętych w celu wykonania usługi, konserwacji, naprawy lub innych usług wykonywanych w ramach prowadzonego przez Ubezpieczonego warsztatu samochodowego.
5. W przypadku szkody w pojeździe powstałej podczas przeprowadzania jazdy próbnej (testowej), Ubezpieczony zobowiązany jest do wezwania policji w celu sporządzenia przez nią dokumentacji zdarzenia.
6. W razie naruszenia z winy umyślnej lub rażącego niedbalstwa obowiązku określonego w ust. 4 niniejszej Klauzuli, TUZ Ubezpieczenia wolne jest od odpowiedzialności, jeżeli naruszenie uniemożliwiło TUZ Ubezpieczenia ustalenie okoliczności lub skutków wypadku ubezpieczeniowego.
7. Jeżeli Ubezpieczony bez ważnych przyczyn nie zastosował się do obowiązku określonego w ust. 5 niniejszej Klauzuli, TUZ Ubezpieczenia jest wolne od odpowiedzialności, jeżeli zaniechanie to uniemożliwiło TUZ Ubezpieczenia ustalenie okoliczności lub skutków wypadku ubezpieczeniowego.
8. Odpowiedzialność TUZ Ubezpieczenia za szkody, o których mowa w ust. 1 i 2 niniejszej Klauzuli, ograniczona jest do wysokości podlimitu ustalonego w umowie ubezpieczenia dla niniejszej Klauzuli.
9. Ustala się franszyzę redukcyjną w każdej szkodzie w pojeździe w wysokości 10% odszkodowania, nie mniej 500 zł, chyba że w umowie ubezpieczenia ustalono inaczej, z zastrzeżeniem ust. 10 niniejszej Klauzuli.
10. Ustala się franszyzę redukcyjną w każdej szkodzie w pojeździe powstałej podczas przeprowadzania jazdy próbnej (testowej) w wysokości 20% odszkodowania, nie mniej niż 1000 zł, chyba że w umowie ubezpieczenia ustalono inaczej.

Klauzula nr 18

OC parkingu strzeżonego prowadzonego w ramach działalności hotelarskiej

1. Z zachowaniem pozostałych, niezmienionych niniejszą Klauzulą postanowień OWU oraz za zapłatą dodatkowej składki, TUZ Ubezpieczenia rozszerza zakres ubezpieczenia o odpowiedzialność cywilną Ubezpieczonego za szkody rzeczowe wyrządzone w pojazdach samochodowych, w rozumieniu ustawy z dnia 20 czerwca 1997 r. Prawo o ruchu drogowym, zwanych dalej „pojazdami”, przyjętych na przechowanie na parking strzeżony prowadzony przez Ubezpieczonego w ramach jego działalności hotelarskiej objętej ochroną ubezpieczeniową.
2. Ochrona ubezpieczeniowa obejmuje szkody powstałe w pojeździe na skutek jego uszkodzenia, zniszczenia lub utraty w wyniku kradzieży z włamaniem.
3. Z zachowaniem wyłączeń zawartych w § 24 oraz § 65 OWU, TUZ Ubezpieczenia nie ponosi odpowiedzialności za szkody:
  - 1) wyrządzone w pojazdach posiadających wartość zabytkową lub kolekcjonerską;
  - 2) powstałe w pojazdach, z których Ubezpieczony korzystał na podstawie umowy najmu, dzierżawy, użyczenia, leasingu albo innego podobnego stosunku prawnego;
  - 3) powstałe w wartościach pieniężnych i innych rzeczach pozostawionych w pojeździe;
  - 4) polegające na zaginięciu, podmień, brakach inwentarzowych mienia, powstałych w związku z: poświadczaniem nieprawdy, podstępem, wymuszeniem, szantażem, przywłaszczeniem, niszczeniem, usuwaniem, ukrywaniem, przerabianiem lub podrabianiem dokumentów lub znaków identyfikacyjnych, wprowadzeniem w błąd lub wykorzystaniem pozostawiania w błędzie;
  - 5) objęte zakresem obowiązkowego ubezpieczenia OC posiadaczy pojazdów mechanicznych.
4. W zakresie, o którym mowa w ust. 1 i 2 niniejszej Klauzuli, TUZ Ubezpieczenia udziela ochrony ubezpieczeniowej, jeżeli:
  - 1) pojazdy przechowywane są na terenie ogrodzonym, oświetlonym w porze nocnej, całodobowo dozorowanym i monitorowanym;
  - 2) wjazd na teren parkingu jest zabezpieczony w sposób uniemożliwiający swobodny wjazd pojazdem przez osobę nieuprawnioną;
  - 3) Ubezpieczony prowadzi ewidencję pojazdów przyjmowanych i wyjeżdżających - według numeru rejestracyjnego, daty i godziny przyjęcia oraz wyjazdu.

5. W razie utraty pojazdu w wyniku kradzieży z włamaniem, Ubezpieczony jest zobowiązany niezwłocznie, nie później niż w ciągu 48 godzin, zawiadomić policję o zaistniałym wypadku ubezpieczeniowym.
6. Jeżeli Ubezpieczający umyślnie lub wskutek rażącego niedbalstwa bez ważnych przyczyn nie zastosował się do obowiązku określonego w ust. 5 niniejszej Klauzuli, TUZ Ubezpieczenia jest wolny od odpowiedzialności za szkody powstałe z tego powodu.
7. Odpowiedzialność TUZ Ubezpieczenia za szkody, o których mowa w ust. 1 niniejszej Klauzuli, ograniczona jest do wysokości podlimitu ustalonego w umowie ubezpieczenia dla niniejszej Klauzuli.
8. Ustala się franszyzę redukcyjną w każdej szkodzie rzeczowej w wysokości 300 zł, chyba że w umowie ubezpieczenia ustalono inaczej.

Klauzula nr 19 OC członków zarządu wspólnoty mieszkaniowej

1. Z zachowaniem pozostałych, niezmienionych niniejszą Klauzulą postanowień OWU oraz za zapłatą dodatkowej składki, TUZ Ubezpieczenia rozszerza zakres ubezpieczenia o odpowiedzialność cywilną członków zarządu wspólnoty mieszkaniowej za szkody poniesione przez wspólnotę mieszkaniową, wskutek działania lub zaniechania członka zarządu w zakresie sprawowanej przez niego funkcji. Ochroną nie są objęci Ubezpieczeni, którzy w chwili zajścia zdarzenia ubezpieczeniowego zostali zawieszani w wykonywaniu obowiązków, o których mowa w zdaniu poprzedzającym.
2. Dla celów niniejszej Klauzuli przyjmuje się, że przyjęte w OWU pojęcia oznaczają:
  - 1) szkoda - wyrażony w pieniądzu uszczerbek polegający na rzeczywistej stracie finansowej, z wyłączeniem utraconych korzyści, poniesionej przez Wspólnotę Mieszkaniową;
  - 2) wypadek ubezpieczeniowy – powstanie czystej straty finansowej.
3. Ochrona ubezpieczeniowa nie obejmuje roszczeń o naprawienie szkód:
  - 1) na osobie i rzeczowych;
  - 2) powstałych w wyniku popełnienia przez Ubezpieczonego wykroczenia lub przestępstwa oraz świadomym naruszeniu powszechnie obowiązujących przepisów prawa;
  - 3) powstałych w wyniku przekroczenia posiadanych pełnomocnictw;
  - 4) powstałych w wyniku decyzji podjętych przez Ubezpieczonego, za które uzyskał lub dążył do uzyskania korzyści majątkowej;
  - 5) powstałych wskutek nieuregulowania przez Wspólnotę Mieszkaniową wszelkiego rodzaju zobowiązań podatkowych;
  - 6) powstałych w wyniku naruszenia dóbr osobistych, patentów, praw autorskich, zarejestrowanych znaków towarowych i projektów;
  - 7) związanych z przekroczeniem terminów, ustalonych kosztów lub wstępnych kosztorysów;
  - 8) dotyczących obrotu gotówkowego, kredytów, zawarcia lub nie zawarcia umów ubezpieczenia oraz wszelkich płatności z tym związanych;
  - 9) związanych ze stosunkiem pracy;
  - 10) powstałych w wyniku naruszenia przez Ubezpieczonego przepisów o ochronie danych osobowych; dochodzonych przed sądami zagranicznymi.
4. Odpowiedzialność TUZ Ubezpieczenia za szkody, o których mowa w ust. 1, ograniczona jest do wysokości podlimitu ustalonego w umowie ubezpieczenia oraz zakresu niniejszej Klauzuli.
5. Ustala się franszyzę redukcyjną w każdej szkodzie w wysokości 300 zł, chyba że w umowie ubezpieczenia ustalono inaczej.

CZEŚĆ IV – ASSISTANCE

Przedmiot ubezpieczenia

§ 70

1. W ramach umowy ubezpieczenia mienia od zdarzeń losowych, której przedmiotem jest co najmniej budynek lub lokal lub maszyny urządzenia i wyposażenie, za zapłatą dodatkowej składki, zakres ochrony ubezpieczeniowej obejmuje również ubezpieczenie Assistance.
2. Przedmiotem ubezpieczenia jest organizacja lub pokrycie niezbędnych i uzasadnionych okolicznościami danego zdarzenia kosztów świadczenia usług Assistance dla Ubezpieczonego.
3. Świadczenia Assistance realizowane są na rzecz Ubezpieczonego w zakresie, na zasadach i w wysokości przewidzianej w § 71 – § 76 OWU i obejmują zdarzenia, które wystąpiły w okresie ubezpieczenia.
4. Ubezpieczenie Assistance obejmuje:
  - 1) Assistance techniczny;
  - 2) Assistance sprzętu biurowego/AGD/RTV;
  - 3) Pakiet pomocy;
  - 4) Usługi informacyjne.

Zakres ubezpieczenia
§ 71

- Ochrona ubezpieczeniowa obejmuje zdarzenia zaistniałe na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej w miejscu wskazanym w umowie ubezpieczenia.
- TUZ Ubezpieczenia zapewni Ubezpieczonemu realizację świadczeń na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej.
- Limity odpowiedzialności, określone w ust. 4 niniejszego paragrafu, ustalone są odrębnie dla poszczególnych świadczeń Assistance oraz stanowią górną granicę odpowiedzialności TUZ Ubezpieczenia w odniesieniu do zdarzeń objętych ochroną ubezpieczeniową w ramach danego świadczenia.
- Poniższa tabela przedstawia zdarzenia objęte ochroną ubezpieczeniową w ramach Assistance oraz świadczenia i ich liczbę oraz limit odpowiedzialności, w okresie ubezpieczenia.

Zdarzenia objęte ochroną ubezpieczenia w miejscu wskazanym w umowie Assistance	Świadczenia	Maksymalna Liczba świadczeń i limity odpowiedzialności w okresie ubezpieczenia
Assistance Techniczny stłuczenie szyb zainstalowanych na stałe, dewastacja, kradzież z włamaniem, awaria instalacji, deszcz, grad, wiatr, powódź, pożar, uderzenie pioruna, upadek statku powietrznego, wybuch, zalanie, zapadanie się ziemi zatrzaśnięcie drzwi, zacięcie się zamka, utrata kluczy w następstwie kradzieży z włamaniem lub rabunku na osobie Ubezpieczonego	Interwencja specjalisty Interwencja ślusarza	2 świadczenia w okresie ubezpieczenia, do 1 000 zł na każde świadczenie (bez kosztów części zamiennych) 2 świadczenia w okresie ubezpieczenia do 500 zł na każde świadczenie (bez kosztów części zamiennych)
Assistance sprzętu biurowego i AGD/RTV awaria sprzętu wskazanego w § 72 ust. 2 OWU	Interwencja specjalisty sprzętu biurowego, AGD/RTV	2 świadczenia w okresie ubezpieczenia do 500 zł na każde świadczenie (bez kosztów części zamiennych)

Pakiet Pomocy stłuczenie szyb zainstalowanych na stałe, dewastacja, kradzież z włamaniem, awaria instalacji, deszcz, grad, wiatr, powódź, pożar, uderzenie pioruna, upadek statku powietrznego, wybuch, zalanie, zapadanie się ziemi	Transport lub dozór mienia	1 świadczenie w okresie ubezpieczenia do 5 000 zł
Na życzenie Ubezpieczonego: Usługi informacyjne	Udzielenie informacji o numerach telefonów podmiotów działających w pobliżu miejsca wskazanego w dokumencie ubezpieczenia, świadczących następujące usługi: 1) przeglądu instalacji gazowej lub elektrycznej lub kontroli przewodów kominowych,	2 świadczenia w okresie ubezpieczenia - z zastrzeżeniem, że koszty usługi pokrywa Ubezpieczony

	2) ślusarskie, hydrauliczne, dotyczące urządzeń i instalacji grzewczych, elektryczne, dekarские, szklarskie, murarskie, malarskie, glazurnicze, stolarskie, parkieciarskie, 3) odśnieżania oraz usunięcia sopli.	
--	---	--

Assistance techniczny i Assistance sprzętu biurowego i AGD/RTV

§ 72

1. W ramach **Assistance Techniczny**, TUZ Ubezpieczenia organizuje realizację i pokrywa koszty poniższych świadczeń (usług) w miejscu wskazanym w dokumencie ubezpieczenia, zgodnie z zakresem wskazanym w § 71 ust. 4 OWU (Tabela).
  - 1) **Interwencja specjalisty** - organizacja interwencji specjalisty i pokrycie kosztu dojazdu wraz z kosztami robocizny usługodawcy-specjalisty, mogącego wykonać naprawę zaistniałych uszkodzeń, następujących specjalności: elektryka, hydraulika, murarza, malarza, szklarza, dekarza, technika urządzeń grzewczych. TUZ Ubezpieczenia nie ponosi odpowiedzialności za samodzielne usunięcie awarii przez Ubezpieczonego;
  - 2) **Interwencja ślusarza** - organizacja interwencji i pokrycie kosztu dojazdu wraz z kosztami robocizny ślusarza. w zakresie usługi wchodzi otwarcie drzwi wejściowych oraz wymiana zamków, wyłącznie w przypadku, gdy uszkodzone drzwi stanowią jedyne drzwi przez które Ubezpieczony może dostać się do miejsca wskazanego w dokumencie ubezpieczenia.
2. **Assistance sprzętu biurowego i AGD/RTV** - w razie awarii sprzętu biurowego, AGD/RTV, który został zakupiony jako sprzęt fabrycznie nowy, nie wcześniej niż 7 lat przed awarią, TUZ Ubezpieczenia organizuje i pokrywa koszty dojazdu i robocizny specjalisty w odniesieniu do sprzętu AGD (dotyczy sprzętu zabudowanego oraz wolnostojącego: pralek, pralko-suszarek, suszarek elektrycznych, lodówek, zamrażarek, zmywarek, kuchni gazowych, elektrycznych, kuchenek mikrofalowych) oraz RTV (dotyczy stacjonarnego sprzętu takiego jak odbiorniki telewizyjne, odtwarzacze obrazu, radioodbiorniki) oraz sprzętu biurowego (komputer stacjonarny oraz przenośny, kserokopiarka, drukarka, skaner, faks, niszczarka dokumentów), znajdującego się w miejscu wskazanym w dokumencie ubezpieczenia, zgodnie z limitami wskazanymi w § 71 ust. 4 OWU (Tabela).
3. Warunkiem interwencji, o której mowa w ust. 2 niniejszego paragrafu jest udokumentowanie przez Ubezpieczonego daty nabycia sprzętu poprzez przedstawienie przedstawicielowi Centrum Operacyjnego Assistance dowodu zakupu, gwarancji lub innego dokumentu potwierdzającego tę datę z zastrzeżeniem, że w przypadku wątpliwości, wiek sprzętu może zostać zweryfikowany także przez przybyłego specjalistę w oparciu o prawdopodobieństwo wyprodukowania danego modelu urządzenia w odpowiednim roku.
4. Jeśli Ubezpieczony bez ważnego powodu odrzuci więcej niż 3 terminy zaproponowane przez Operatora Centrum Operacyjnego Assistance lub będzie nieobecny w umówionym terminie w miejscu uzgodnionym, traci prawo do świadczenia, a liczba przysługujących mu świadczeń w okresie obowiązywania umowy jest pomniejszana o jedno świadczenie.
5. TUZ Ubezpieczenia nie ponosi odpowiedzialności i jest zwolniony z obowiązku zwrotu wszelkich kosztów poniesionych przez Ubezpieczonego w związku z zaistnieniem zdarzenia objętego ubezpieczeniem, ale poniesionych bez porozumienia z Centrum Operacyjnym Assistance, nawet jeśli mieszczą się one w granicach i limitach ubezpieczenia określonych w OWU, chyba że powiadomienia Centrum Operacyjnego Assistance nie dokonano z powodu siły wyższej w rozumieniu ust. 6 poniżej.
6. TUZ Ubezpieczenia i Centrum Operacyjne Assistance nie ponoszą odpowiedzialności za niewykonanie świadczeń określonych w OWU z powodu zadziałania siły wyższej, pod pojęciem której rozumie się: przyczyny zewnętrzne niezależne od stron umowy ubezpieczenia (w tym zjawiska meteorologiczne, ograniczenia w poruszaniu się wprowadzone decyzjami władz administracyjnych), mogące powodować niedyspozycyjność usługodawców realizujących dane świadczenia.
7. W ramach realizacji świadczeń Assistance Technicznego i Assistance sprzętu biurowego i AGD/RTV, TUZ Ubezpieczenia nie pokrywa kosztu części zamiennych niezbędnych dla wykonania naprawy.

Pakiet Pomocy

§ 73

1. Z zastrzeżeniem poniższych postanowień, w przypadku zajścia zdarzenia, polegającego na stłuczeniu szyb zainstalowanych na stałe, dewastacji, kradzieży z włamaniem, awarii instalacji, deszczu, gradu, wiatru, powodzi, pożaru, uderzenia pioruna, upadku statku powietrznego, wybuchu, zalaniu, zapadaniu się ziemi, w następstwie którego budynki lub lokale wskazane w miejscu wskazanym w dokumencie ubezpieczenia, są uszkodzone lub zniszczone w stopniu uniemożliwiającym dalsze prowadzenie w nich działalności gospodarczej, Centrum Operacyjne Assistance na wniosek Ubezpieczonego, w ramach limitu wskazanego w § 71 ust. 4 OWU, zorganizuje i pokryje koszty:
  - 1) transportu mienia ruchomego Ubezpieczonego, w celu jego zabezpieczenia z miejsca wskazanego w dokumencie ubezpieczenia do miejsca wyznaczonego przez Ubezpieczonego na terenie Polski, położonego w promieniu maksymalnie

100 km od miejsca ubezpieczenia. Świadczenie to obejmuje jedynie transport z wyłączeniem załadunku i rozładunku i może być zrealizowane pojazdem o dopuszczalnej masie całkowitej do 3,5 tony. Świadczenie transportu przysługuje w sytuacji, gdy ubezpieczony budynek lub lokal nie nadaje się do dalszego użytkowania;

lub

- 2) dozoru mienia w wskazanym w dokumencie ubezpieczenia przez maksymalnie 72 godziny przez wyspecjalizowane podmioty, które świadczą tego typu usługi. Świadczenie dozoru mienia przysługuje w sytuacji, gdy wskutek zdarzeń objętych ochroną, budynek lub lokal nie mogą być zabezpieczone przed niepożądanym dostępem osób trzecich.
2. Jeżeli roszczenie o spełnienie wyżej wymienionych świadczeń zgłaszane jest w następstwie kradzieży z włamaniem, warunkiem jego spełnienia jest potwierdzenie przez Ubezpieczonego zgłoszenia zdarzenia na policji, poprzez przesłanie na adres e-mail lub adres pocztowy wskazany przez Centrum Operacyjne Assistance czytelnej kopii, zdjęcia lub odpowiednio zeskanowanego dokumentu potwierdzającego zgłoszenie zdarzenia na policji.

Usługi informacyjne

§ 74

Usługi informacyjne - w ramach pomocy informacyjnej, zgodnie z limitami wskazanymi w § 71 ust. 4 OWU, Centrum Operacyjne Assistance udzieli na wniosek Ubezpieczonego i w oparciu o ogólnodostępne bazy danych, informacji o numerach telefonów podmiotów działających w pobliżu miejsca wskazanego w dokumencie ubezpieczenia, świadczących następujące usługi:

- 1) przeglądu instalacji gazowej lub elektrycznej lub kontroli przewodów kominowych;
- 2) ślusarskie, hydrauliczne, dotyczące urządzeń i instalacji grzewczych, elektryczne, dekarские, szklarskie, murarskie, malarskie, glazurnicze, stolarskie, parkieciarskie;
- 3) odśnieżania oraz usunięcia sopli.

Wyłączenia odpowiedzialności w ramach Assistance

§ 75

1. Z zakresu odpowiedzialności TUZ Ubezpieczenia wyłączone są:
  - 1) usługi związane z uszkodzeniami, za których naprawę odpowiadają wyłącznie właściwe służby administracyjne lub właściwe służby pogotowia technicznego, energetycznego, wodno-kanalizacyjnego czy gazowego, w tym awarie:
    - a) pionów instalacji ciepłej i zimnej wody,
    - b) pionów kanalizacyjnych,
    - c) instalacji gazowej,
    - d) przyłączy do budynku;
  - 2) usługi związane z konserwacją urządzeń;
  - 3) usługi związane z koniecznością wykonania remontu lub przeróbki instalacji;
  - 4) usługi związane z naprawą szkód w mieniu lub związane z awarią sprzętu biurowego i AGD/RTV, jeśli szkody te miały miejsce przed objęciem ochroną ubezpieczeniową.
2. Z zakresu usługi Assistance dla sprzętu biurowego i AGD/RTV wyłączone są smartfony, telefony komórkowe, aparaty fotograficzne.
3. TUZ Ubezpieczenia nie ponosi odpowiedzialności, jeśli awaria sprzętu biurowego i AGD/RTV nastąpiła z powodu używania sprzętu niezgodnie z instrukcją obsługi, czy jego przeznaczeniem lub w następstwie szkód wyrządzonych Ubezpieczonemu przez pracowników z winy umyślnej lub w wyniku rażącego niedbalstwa, chyba że zapłata odszkodowania odpowiada w danych okolicznościach względem słuszności.
4. Zakres ubezpieczenia nie obejmuje organizacji oraz pokrycia kosztów usług związanych z awarią sprzętu biurowego i AGD/RTV, która wystąpiła przed początkiem okresu ubezpieczenia oraz w odniesieniu do sprzętu biurowego i AGD/RTV objętego gwarancją i rękojmią producenta lub sprzedawcy.
5. Ochroną ubezpieczeniową nie są objęte zdarzenia zaistniałe poza terytorium Rzeczypospolitej Polskiej.
6. TUZ Ubezpieczenia i Centrum Operacyjne Assistance nie ponosi odpowiedzialności za ewentualne opóźnienia lub niemożność wykonania świadczeń, jeżeli było to spowodowane siłą wyższą pod pojęciem której rozumie się: przyczyny zewnętrzne niezależne od Centrum Operacyjnego Assistance (w tym zjawiska meteorologiczne, ograniczenia w poruszaniu się wprowadzone decyzjami władz administracyjnych), mogące powodować niedyspozycyjność usługodawców realizujących dane świadczenia.
7. Odpowiedzialność w zakresie jakości i sposobu świadczenia usług i przeglądów technicznych oraz szkody powstałe podczas ich wykonywania ponoszą każdorazowo bezpośrednio usługodawcy.

Postępowanie w razie zajścia zdarzenia objętego ochroną Assistance

§ 76

1. W celu umożliwienia Centrum Operacyjnemu Assistance spełnienia świadczenia, Ubezpieczony lub każda inna osoba działająca w jego imieniu zobowiązany/a jest zawiadomić Centrum Operacyjne Assistance o zdarzeniu objętym ochroną ubezpieczeniową

niezwłocznie po powstaniu zdarzenia lub pozyskania o nim informacji, telefonując pod numer (+48) 22 327 60 60, przeznaczony do obsługi (linia dostępna 24 godziny na dobę) i podając następujące informacje:

- 1) Imię i nazwisko lub nazwa firmy Ubezpieczonego;
- 2) Imię i nazwisko zgłaszającego zdarzenie;
- 3) adres miejsca wskazanego w dokumencie ubezpieczenia;
- 4) numer polisy;
- 5) w zależności od okoliczności następujące dane:
  - a) numer telefonu, pod którym można się skontaktować z Ubezpieczonym lub osobą działającą w jego imieniu,
  - b) miejsce oraz okoliczności zdarzenia objętego ochroną ubezpieczeniową,
  - c) wszelkie inne okoliczności, których ustalenie lub znajomość są niezbędne do prawidłowej i rzetelnej realizacji przez Centrum Operacyjne Assistance na rzecz Ubezpieczonego świadczeń Assistance określonych w OWU i na zasadach w nich określonych.
2. W przypadku zaistnienia wątpliwości odnośnie uprawnień zgłaszającego do korzystania ze świadczeń Assistance lub w przypadku gdy podane telefonicznie dane są w całości lub w części niezgodne z informacjami posiadanymi przez Centrum Operacyjne Assistance, operator Centrum Operacyjnego Assistance informuje zgłaszającego o konieczności, na żądanie przedstawiciela Centrum Operacyjnego Assistance, przesłania skanu (lub zdjęcia) obowiązującej polisy ubezpieczenia pod rygorem utraty prawa do otrzymania świadczeń lub dochodzenia przez Centrum Operacyjne Assistance zwrotu kosztów zorganizowanych na rzecz zgłaszającego świadczeń Assistance.
3. W przypadku ustalenia przez Centrum Operacyjne Assistance, że zgłaszający jest Ubezpieczonym lub osobą upoważnioną przez Ubezpieczonego oraz po stwierdzeniu, iż zdarzenie jest objęte ubezpieczeniem Assistance, Ubezpieczony (lub osoba upoważniona przez Ubezpieczonego) zobowiązany/a jest:
  - 1) określić rodzaj niezbędnej pomocy wynikającej z przyczyny szkody;
  - 2) niezwłocznie powiadomić miejscową jednostkę policji, jeżeli przyczyną szkody była kradzież z włamaniem lub rabunek na osobie Ubezpieczonego;
  - 3) zabezpieczyć w miarę posiadanych możliwości dowody zaistnienia szkody oraz uszkodzone mienie w celu umożliwienia dokonania ich oględzin przez Przedstawiciela Centrum Operacyjnego Assistance;
  - 4) użyć wszelkich środków jakimi dysponuje, aby ograniczyć zwiększenie się skutków szkody;
  - 5) umożliwić dostęp przedstawiciela Centrum Operacyjnego Assistance do miejsca realizacji świadczenia.
4. Ubezpieczony zobowiązany jest do stosowania się do wskazówek przekazanych przez Centrum Operacyjne Assistance.
5. Jeżeli Ubezpieczony nie dopełni któregośkolwiek z obowiązków określonych w ust. 1-4 niniejszego paragrafu, a miało to wpływ na zakres odpowiedzialności TUZ Ubezpieczenia, TUZ Ubezpieczenia ma prawo do odmowy lub odpowiedniego zmniejszenia wysokości świadczenia Assistance.
6. TUZ Ubezpieczenia nie zwraca kosztów usług poniesionych bezpośrednio przez Ubezpieczonego, jeżeli działał on bez porozumienia z Centrum Operacyjnym Assistance. Zwrot celowych i uzasadnionych kosztów uzgodnionych z Centrum Operacyjnym Assistance dokonywany jest pod warunkiem przekazania do Centrum Operacyjnego Assistance faktur lub rachunków za wykonane usługi. TUZ Ubezpieczenia dokona zwrotu kosztów do wysokości wyznaczonej limitami świadczeń określonymi w § 71 ust. 4 OWU.

CZEŚĆ V – POMOC PRAWNA

Przedmiot ubezpieczenia

§ 77

1. W ramach umowy ubezpieczenia mienia od zdarzeń losowych, której przedmiotem jest co najmniej budynek lub lokal lub maszyny urządzenia i wyposażenie, za zapłatą dodatkowej składki, zakres ochrony ubezpieczeniowej obejmuje również ubezpieczenie - Pomoc Prawną.
2. Świadczenia Pomocy Prawnej realizowane są na rzecz Ubezpieczonego w zakresie, na zasadach i w wysokości przewidzianej w ust. § 78 - § 81 OWU i obejmują zdarzenia, które wystąpiły w okresie ubezpieczenia.

§ 78

1. W ramach Pomocy Prawnej Centrum Operacyjne Assistance organizuje usługi, polegające na udzieleniu informacji prawnej dotyczącej problemu prawnego Ubezpieczonego, związanego z ubezpieczoną działalnością gospodarczą lub posiadanym mieniem, z dziedzin prawa: cywilnego, administracyjnego, pracy, podatkowego, gospodarczego, autorskiego lub ubezpieczeniowego, w przypadku, gdy Ubezpieczonym jest osoba fizyczna, osoba prawna lub jednostka organizacyjna nieposiadająca osobowości prawnej, wskazana w umowie ubezpieczenia;
2. Centrum Operacyjne Assistance organizuje usługi w terminie uzgodnionym z Ubezpieczonym oraz pokryje koszty Pomocy Prawnej adwokata lub radcy prawnego, w zakresie o którym mowa w niniejszym ubezpieczeniu, zgodnie z limitami wskazanymi w § 79 ust. 3 OWU.
3. Usługa Pomocy Prawnej świadczona jest wyłącznie za pośrednictwem Centrum Operacyjnego Assistance.

4. W celu umożliwienia Centrum Operacyjnemu Assistance spełnienia świadczenia, Ubezpieczony lub każda inna osoba działająca w jego imieniu, może skontaktować się z Centrum Operacyjnym Assistance telefonując pod numer (+48) 22 327 60 60, przeznaczony do obsługi i podając następujące informacje:
  - 1) imię i nazwisko lub nazwa firmy Ubezpieczonego;
  - 2) numer polisy;
  - 3) w zależności od okoliczności: numer telefonu, pod którym można się skontaktować z Ubezpieczonym lub osobą działającą w jego imieniu.
5. W przypadku zaistnienia wątpliwości odnośnie uprawnień do korzystania ze świadczeń Pomocy Prawnej lub w przypadku gdy podane telefonicznie dane są w całości lub w części niezgodne z informacjami posiadanymi przez Centrum Operacyjne Assistance, operator Centrum Operacyjnego Assistance informuje zgłaszającego o konieczności okazania, na żądanie przedstawiciela Centrum Operacyjnego Assistance skanu (lub zdjęcia), obowiązującej polisy ubezpieczenia pod rygorem utraty prawa do otrzymania.
6. TUZ Ubezpieczenia nie zwraca kosztów usług poniesionych bezpośrednio przez Ubezpieczonego, jeżeli działał on bez porozumienia z Centrum Operacyjnym Assistance.

Zakres ubezpieczenia

§ 79

1. TUZ Ubezpieczenia zapewnia Ubezpieczonemu realizację świadczeń w zakresie problemu prawnego, który wystąpił na terenie Rzeczypospolitej Polskiej i podlega prawu polskiemu.
2. Limity odpowiedzialności, określone w ust. 3 niniejszego paragrafu, stanowią górną granicę odpowiedzialności TUZ Ubezpieczenia w odniesieniu do ubezpieczenia – Pomocy Prawnej.
3. Poniższa tabela przedstawia zdarzenia objęte ochroną ubezpieczeniową, świadczenia i ich liczbę i limit odpowiedzialności w okresie ubezpieczenia określonym w umowie ubezpieczenia.

Zdarzenia ubezpieczenia Prawnej	objęte w ramach ochrony Pomocy Prawnej	Świadczenia - zakres udzielanej Pomocy prawnej	Maksymalna Liczba świadczeń i limity odpowiedzialności w okresie ubezpieczenia
Problem prawny Ubezpieczonego		porada prawna dla Ubezpieczonego za pośrednictwem Centrum Operacyjnego Assistance	4 świadczenia w okresie ubezpieczenia, do 1000 zł na każde świadczenie

§ 80

W ramach świadczeń Pomocy Prawnej zakres udzielanej Pomocy Prawnej obejmuje wskazane niżej świadczenia, realizowane w oparciu o powszechnie obowiązujące przepisy prawa polskiego oraz orzecznictwo sądów polskich, w zakresie wskazanym w § 79 OWU, obejmujące:

- 1) porady i konsultacje prawne udzielane w drodze telefonicznej (udzielanie informacji o stanie prawnym, uprawnieniach, obowiązkach, wskazanie sposobu rozwiązania problemu prawnego Ubezpieczonego);
- 2) sporządzanie opinii i analiz prawnych oraz przesłanie na adres email opinii lub analizy prawnej oraz wzorów dokumentów lub pism dotyczących opiniowanego zagadnienia, aktualnych lub historycznych aktów prawnych dotyczących problemu prawnego Ubezpieczonego.

Wyłączenia odpowiedzialności

§ 81

1. TUZ Ubezpieczenia nie zwraca kosztów poniesionych bezpośrednio przez Ubezpieczonego w celu uzyskania Pomocy Prawnej, jeżeli działał on bez porozumienia z Centrum Operacyjnym Assistance.
2. Z zakresu ochrony ubezpieczeniowej w ubezpieczeniu Pomocy Prawnej wyłączone są problemy prawne:
  - 1) wynikające z umyślnego naruszenia przez Ubezpieczonego przepisów powszechnie obowiązującego polskiego prawa;
  - 2) rozpoznawane przed: Trybunałem Konstytucyjnym, Naczelny Sąd Administracyjny, Sądem Najwyższym;
  - 3) z zakresu prawa: znaków towarowych, patentowego, zbiorowego prawa pracy lub związków zawodowych, prawa o fundacjach i stowarzyszeniach;
  - 4) sporów zaistniałych pomiędzy Ubezpieczonym i TUZ Ubezpieczenia.
3. Ponadto z zakresu ochrony ubezpieczeniowej w ubezpieczeniu Pomocy Prawnej wyłączone jest sporządzanie projektów dokumentów, pism, umów, regulacji wewnętrznych.

4. Ochroną ubezpieczeniową nie są objęte problemy prawne powstałe na skutek zdarzeń zaistniałych poza terytorium Rzeczypospolitej Polskiej i wykraczające poza zakres określony przepisami prawa polskiego.
5. TUZ Ubezpieczenia i Centrum Operacyjne Assistance nie ponosi odpowiedzialności za ewentualne opóźnienia lub niemożność wykonania świadczeń, jeżeli było to spowodowane siłą wyższą pod pojęciem której rozumie się: przyczyny zewnętrzne niezależne od Centrum Operacyjnego Assistance (w tym zjawiska meteorologiczne, ograniczenia w poruszaniu się wprowadzone decyzjami władz administracyjnych), mogące powodować niedyspozycyjność usługodawców realizujących dane świadczenia.
6. Odpowiedzialność w zakresie jakości i sposobu świadczenia usług oraz szkody powstałe podczas ich wykonywania ponoszą każdorazowo bezpośrednio osoby realizujące usługę Pomocy Prawnej (radca prawny, adwokat).

CZEŚĆ VI
REKLAMACJE I SKARGI,
POSTANOWIENIA KOŃCOWE

Reklamacje i skargi

§ 83

1. Reklamacja albo skarga może być złożona w każdej jednostce TUZ Ubezpieczenia obsługującej Klienta.
2. Reklamacja albo skarga może być złożona w następujących formach:
  - 1) pisemnej:
    - a) osobiście w siedzibie TUZ Ubezpieczenia lub w innej jednostce TUZ Ubezpieczenia obsługującej Klienta,
    - b) przesyłką pocztową wysłaną na adres siedziby TUZ Ubezpieczenia lub innej jednostki TUZ Ubezpieczenia obsługującej Klienta,
  - 2) ustnej:
    - a) telefonicznie na numer: (+48) 22 327 60 60,
    - b) osobiście do protokołu podczas wizyty Klienta w siedzibie TUZ Ubezpieczenia lub w innej jednostce TUZ Ubezpieczenia obsługującej Klienta;
  - 3) pocztą elektroniczną na adres: reklamacje@tuz.pl;
  - 4) korzystając z formularza umieszczonego na stronie internetowej www.tuz.pl;
  - 5) wysłana na adres TUZ Ubezpieczenia do doręczeń elektronicznych, o którym mowa w art. 2 pkt 1 ustawy z dnia 18 listopada 2020 r. o doręczeniach elektronicznych (t.j. Dz. U. z 2024 r. poz. 1045 z późn. zm.), wpisany do bazy adresów elektronicznych, o której mowa w art. 25 tej ustawy.
3. W celu sprawnego przeprowadzenia procesu rozpatrywania reklamacji albo skargi, reklamacja albo skarga powinna zawierać w szczególności:
  - 1) imię i nazwisko (nazwa) Klienta;
  - 2) adres zamieszkania (siedziby) Klienta lub adres do korespondencji oraz numer telefonu kontaktowego;
  - 3) numer polisy lub numer szkody lub numer sprawy jeżeli taki został nadany.
4. Na żądanie Klienta TUZ Ubezpieczenia potwierdza fakt otrzymania reklamacji albo skargi w formie pisemnej lub w inny sposób uzgodniony z Klientem.
5. Odpowiedź na reklamację albo skargę, powinna być udzielona bez zbędnej zwłoki, jednak nie później niż w terminie 30 dni od dnia otrzymania reklamacji albo skargi. Do zachowania terminu wystarczy wysłanie odpowiedzi przed jego upływem.
6. W szczególnie skomplikowanych przypadkach, uniemożliwiających rozpatrzenie reklamacji albo skargi i udzielenie odpowiedzi w terminie, o którym mowa w ust. 5, TUZ Ubezpieczenia powinno przekazać Klientowi, który wystąpił z reklamacją albo skargą, informację w której:
  - 1) wyjaśni przyczynę opóźnienia;
  - 2) wskaże okoliczności, które muszą zostać ustalone dla rozpatrzenia sprawy;
  - 3) określi przewidywany termin rozpatrzenia reklamacji albo skargi i udzielenia odpowiedzi, który nie może przekroczyć 60 dni od dnia otrzymania reklamacji.
7. Odpowiedź na reklamację albo skargę powinna być udzielona w formie pisemnej (w postaci papierowej) albo wysłana na adres Klienta do doręczeń elektronicznych, o którym mowa w art. 2 pkt 1 ustawy z dnia 18 listopada 2020 r. o doręczeniach elektronicznych (t.j. Dz. U. z 2024 r. poz. 1045 z późn. zm.), wpisany do bazy adresów elektronicznych, o której mowa w art. 25 tej ustawy.
8. Odpowiedź na reklamację albo skargę udzielona w formie pisemnej powinna być wysłana przesyłką pocztową lub listem poleconym wysłanym na adres wskazany przez Klienta.
9. Na wyłączny wniosek Klienta odpowiedź na reklamację albo skargę może być dostarczona pocztą elektroniczną lub za pomocą innego trwałego nośnika informacji.
10. TUZ Ubezpieczenia podlega nadzorowi Komisji Nadzoru Finansowego.

Postanowienia końcowe**§ 84**

1. Wszelkie zawiadomienia i oświadczenia w związku z umową ubezpieczenia powinny być składane na piśmie lub w inny uzgodniony przez strony umowy sposób.
2. Powództwo o roszczenia wynikające z umowy ubezpieczenia można wytoczyć według przepisów o właściwości ogólnej albo przed sądem właściwym dla miejsca zamieszkania lub siedziby Ubezpieczającego, Ubezpieczonego lub uprawnionego z umowy ubezpieczenia.
3. Powództwo o roszczenie wynikające z umowy ubezpieczenia można wytoczyć według przepisów o właściwości ogólnej albo przed sąd właściwy dla miejsca zamieszkania spadkobiercy ubezpieczonego lub spadkobiercy uprawnionego z umowy ubezpieczenia.
4. Prawem właściwym dla umowy ubezpieczenia zawartej na podstawie niniejszych OWU jest prawo polskie.
5. Spór między klientem a TUZ Ubezpieczenia może być zakończony w drodze pozasądowego postępowania w sprawie rozwiązywania sporów między klientem a TUZ Ubezpieczenia, prowadzonego przez Rzecznika Finansowego: adres strony internetowej Rzecznika Finansowego: www.rf.gov.pl.
6. Przez Klienta, o którym mowa w ust. 5 niniejszego paragrafu rozumie się osobę fizyczną będącą Ubezpieczającym, Ubezpieczonym, uposażonym lub uprawnionym z umowy ubezpieczenia, spadkobiercą posiadającym interes prawny w ustaleniu odpowiedzialności lub spełnieniu świadczenia z umowy ubezpieczenia.
7. Ubezpieczający zobowiązany jest poinformować TUZ Ubezpieczenia o zmianie adresu bądź siedziby w jednej z form wskazanych w ust. 1 niniejszego paragrafu.

§ 85

1. Niniejsze OWU zostały zatwierdzone Uchwałą Zarządu TUZ Ubezpieczenia Towarzystwa Ubezpieczeń Spółki Akcyjnej Nr U/3/2025 z dnia 28 sierpnia 2025 r.
2. Niniejsze OWU wchodzi w życie z dniem 9 września 2025 r.

Ubezpieczenie Bezpieczny Przedsiębiorca Plus

Dokument zawierający informacje o produkcie ubezpieczeniowym

Przedsiębiorstwo: TUZ Ubezpieczenia Towarzystwo Ubezpieczeń Spółka Akcyjna
(poprzednio: TUZ Towarzystwo Ubezpieczeń Wzajemnych), Polska

TUZ
UBEZPIECZENIA

Produkt: Bezpieczny Przedsiębiorca Plus

Pełne informacje podawane przed zawarciem umowy ubezpieczenia i informacje dotyczące umowy ubezpieczenia zawarte są w dokumencie ubezpieczenia (polisie) oraz w Ogólnych Warunkach Ubezpieczenia Bezpieczny Przedsiębiorca Plus (zwanych dalej „OWU”) zatwierdzonych Uchwałą Zarządu TUZ Ubezpieczenia Towarzystwa Ubezpieczeń Spółki Akcyjnej (poprzednio: Towarzystwo Ubezpieczeń Wzajemnych) zwanego dalej „TUZ Ubezpieczenia” nr U/3/2025 z dnia 28 sierpnia 2025 r., obowiązujących od dnia 9 września 2025 r., w których znajdują się szczegółowe informacje o zasadach udzielania ochrony ubezpieczeniowej.

Jakiego rodzaju jest to ubezpieczenie

Ubezpieczenie Bezpieczny Przedsiębiorca Plus należy do działu II, grupy ubezpieczenia 7,8 i 9, 16, oraz 18 o których mowa w załączniku do ustawy z dnia 11 września 2015 r. o działalności ubezpieczeniowej i reasekuracyjnej.

Co jest przedmiotem ubezpieczenia?

Przedmiotem ubezpieczenia mogą być:

- ✓ **Ubezpieczenie mienia od zdarzeń losowych:**
budynki, budowle, lokale, nakłady inwestycyjne, maszyny, urządzenia i wyposażenie, środki obrotowe, wartości pieniężne, mienie pracownicze, mienie osób trzecich, zielone źródła energii;
Ubezpieczeniem objęte są szkody w przedmiocie ubezpieczenia powstałe w wyniku działania w miejscu ubezpieczenia zdarzeń losowych objętych ochroną ubezpieczeniową zgodnie z w wybranym zakresem, tj.:
  - od ryzyk nazwanych, (tj. dymu i sadzy, gradu, huku ponaddzwiękowego, wiatru, lawiny, osuwania się ziemi, pożaru, naporu śniegu lub lodu, trzęsienia ziemi, uderzenia pioruna, uderzenia pojazdu, upadku statku powietrznego, upadku drzew lub budowli, wybuchu, zalania lub zapadania się ziemi),
  - od wszystkich ryzyk.Zakres ubezpieczenia mienia od zdarzeń losowych dodatkowo może być rozszerzony o: wandalizm, katastrofę budowlaną, akt terroru, przepięcia, powódź oraz o koszty poszukiwania przyczyny szkody.

Dodatkowo ubezpieczenie mienia od zdarzeń losowych może zostać rozszerzone o zakres dodatkowy obejmujący:

- ładunki w transporcie lądowym (Cargo),
- stałe koszty działalności,
- zwiększone koszty działalności,
- urządzenia lub ich części na stałe zamontowane na zewnątrz budynków i budowli,
- szyby i inne przedmioty szklane,
- rozmrożenie środków obrotowych.

- ✓ **Ubezpieczenie kradzieży z włamaniem i rabunku:**
Ochroną ubezpieczeniową objęte są szkody w mieniu zgłoszonym do ubezpieczenia, powstałe wskutek wystąpienia w miejscu ubezpieczenia i w czasie trwania okresu ubezpieczenia kradzieży z włamaniem i rabunku.
Ochrona ubezpieczeniowa obejmuje dodatkowo szkody:
  - w przedmiocie ubezpieczenia w zakresie ryzyka dewastacji,
  - w wartościach pieniężnych, powstałe w wyniku rabunku podczas ich transportu.

- ✓ **Ubezpieczenie sprzętu elektronicznego:**
Sprzęt elektroniczny (stacjonarny lub przenośny) nie starszy niż 7 lat licząc od daty jego wytworzenia, wg stanu na dzień zawarcia umowy ubezpieczenia.
Ubezpieczeniem objęte są szkody powstałe w sprzęcie elektronicznym od wszystkich ryzyk, a także od kradzieży z włamaniem i rabunku, działania energii elektrycznej, błędów w obsłudze, awarii sprzętu.

- Zakres ubezpieczenia może zostać rozszerzony o:
  - ubezpieczenie danych i zewnętrznych nośników danych
  - sprzęt przenośny: kamery i aparaty fotograficzne, telefony komórkowe, tablety, smartfony,
  - zakres terytorialny sprzętu przenośnego na kraje Unii Europejskiej.

- ✓ **Ubezpieczenie odpowiedzialności cywilnej:**
Przedmiotem ubezpieczenia jest odpowiedzialność cywilna Ubezpieczonego za szkody osobowe lub rzeczowe wyrządzone osobom trzecim:
  - w zakresie podstawowym - w związku z posiadaniem mienia (z wyłączeniem szkód wyrządzonych w związku z prowadzeniem działalności gospodarczej);
  - w zakresie rozszerzonym - w związku z prowadzeniem działalności gospodarczej określonej w umowie ubezpieczenia lub z posiadaniem mienia oraz za szkody powstałe po przekazaniu przedmiotu wykonanej pracy lub usługi, w związku z działalnością określoną w umowie ubezpieczenia, w użytkowanie odbiorcy, wyniki z nienależytego wykonania pracy lub usługi przez Ubezpieczonego,
  - możliwość rozszerzenia zakresu odpowiedzialności cywilnej o klauzule wskazane w OWU.

- ✓ **Assistance:**
Przedmiotem usługi Assistance jest organizacja, lub organizacja i pokrycie niezbędnych i uzasadnionych okolicznościami danego zdarzenia kosztów świadczenia usług Assistance dla Ubezpieczonego zgodnie z zakresem i limitami wskazanymi w OWU.

- ✓ **Pomoc prawna**
Przedmiotem usługi w ramach Pomocy Prawnej jest udzielenie za pośrednictwem Centrum Operacyjnego Assistance: informacji prawnej dotyczącej problemu prawnego Ubezpieczonego, związanego z ubezpieczoną działalnością gospodarczą lub posiadaniem mieniem z dziedzin prawa: cywilnego, administracyjnego, pracy, podatkowego, gospodarczego, autorskiego lub ubezpieczeniowego – zgodnie z zakresem i limitami wskazanymi w OWU.

- ✓ **Suma Ubezpieczenia w ubezpieczeniu mienia:**
Określone w polisie sumy ubezpieczenia, ustalone dla poszczególnych rodzajów mienia stanowią górną granicę odpowiedzialności TUZ Ubezpieczenia w odniesieniu do każdego rodzaju mienia.
Suma ubezpieczenia ulega pomniejszeniu o wartość wypłaconego odszkodowania - zasada wyczerpania sumy ubezpieczenia.
Podstawą ustalenia sumy ubezpieczenia jest wybrana przez Ubezpieczającego wartość, tj. wartość księgową brutto, wartość odtworzeniowa (nowa) lub wartość rzeczywista.

W zależności od zakresu ubezpieczenia, sumy ubezpieczenia powinny zostać dodatkowo ustalone w ramach następujących systemów ubezpieczeń: na sumy stałe lub na pierwsze ryzyko, zgodnie z postanowieniami OWU.

- ✓ **Suma gwarancyjna w ubezpieczeniu odpowiedzialności cywilnej:**
1) sumę gwarancyjną ustala Ubezpieczający,
2) suma gwarancyjna stanowi górną granicę odpowiedzialności.

- ✓ **Limity świadczeń i limity odpowiedzialności w ubezpieczeniu Assistance i Pomocy Prawnej**
Limity świadczeń i limity odpowiedzialności określone są w OWU i stanowią górną granicę odpowiedzialności ubezpieczeniowej TUZ Ubezpieczenia w okresie ubezpieczenia.

Czego nie obejmuje ubezpieczenie?

W ubezpieczeniu mienia – ochroną ubezpieczeniową nie są objęte m.in.:

- ✗ dzieła sztuki, przedmioty zabytkowe i o wartości kolekcjonerskiej;
- ✗ modele, prototypy, wzory, eksponaty;
- ✗ pojazdy dopuszczone do ruchu drogowego, statki powietrzne i wodne, przyczepy i naczepy samochodowe i campingowe, które mogą być przedmiotem ubezpieczenia casco, jeżeli nie są środkami obrotowymi lub nie stanowią mienia osób trzecich;
- ✗ pojazdy używane stanowiące środek obrotowy lub mienie osób trzecich przeznaczone na sprzedaż;
- ✗ budynki i lokale:
  - nieposiadające pozwolenia na użytkowanie,
  - niepołączone trwale z gruntem;
  - niezamieszkiwane lub nieużytkowane nieprzerwanie dłużej niż 60 dni, oraz znajdujące się w nich mienie;
- ✗ szklanie, namioty, tunele, oranżerie, ciepłarnie oraz znajdujące się w nich mienie;
- ✗ budynki lub budowle pokryte plandeką, folią i innymi tworzywami sztucznymi, obudową pneumatyczną oraz znajdujące się w nich mienie;
- ✗ budynki wchodzące w skład gospodarstwa rolnego podlegające obowiązkowi ubezpieczenia; drzewostany, rośliny na pniu, uprawy oraz inwentarz żywy;
- ✗ maszyny, urządzenia i instalacje w trakcie montażu i testów, z zastrzeżeniem, że nie dotyczy to biejących przeglądów i konserwacji;
- ✗ mienie przeznaczone do rozbioru, utylizacji, likwidacji;
- ✗ mienie podmiotu, wobec którego prowadzone jest postępowanie upadłościowe;
- ✗ towary przeterminowane bądź wycofane z obrotu;
- ✗ środki odurzające i psychotropowe;
- ✗ losy loteryjne, żetony, karty telefoniczne, bilety komunikacji miejskiej oraz inne bilety upoważniające do wstępu lub przejazdu;
- ✗ mienie przechowywane lub składowane niezgodnie z przeznaczeniem, obowiązującymi przepisami prawa lub instrukcją wydaną przez producenta;
- ✗ mienie przeznaczone do sprzedaży w ramach handlu obwoźnego, rozumianego jako dokonywanie sprzedaży bezpośrednio ze środka transportu;
- ✗ wartości pieniężne będące mieniem pracowniczym,
- ✗ pomosty, obiekty inżynierii wodnej i lądowej, w tym tunele, mosty;
- ✗ napowietrzne linie przesyłowe, w tym towarzyszące im urządzenia, znajdujące się w odległości większej niż 1500 m od miejsca ubezpieczenia;

Dodatkowo w ubezpieczeniu sprzętu elektronicznego z zakresu ubezpieczenia wyłączone są m.in.:

- ✗ sprzęty elektroniczne zainstalowane na stałe w pojazdach w rozumieniu ustawy z dnia 20 czerwca 1997 r. Prawo o ruchu drogowym;
- ✗ sprzęty elektroniczne zainstalowane na koncertach muzycznych, w cyrkach i w innych obiektach branży rozrywkowej;
- ✗ bezałogowe statki powietrzne;
- ✗ szkody w lampach elektronowych, rentgenowskich lub laserowych oraz w endoskopach;

Dodatkowo w ubezpieczeniu od kradzieży z włamaniem i rabunku wyłączone są szkody powstałe m.in.:

- ✗ wskutek dokonania lub usiłowania dokonania kradzieży z gablot reklamowych znajdujących się poza ubezpieczonym lokalem;
- ✗ w stałych elementach wyposażenia w budynkach lub lokalach w budowie w trakcie ich montażu, instalowania lub demontażu;
- ✗ w stałych elementach wyposażenia w budynkach lub lokalach w budowie przed ich zamontowaniem, zainstalowaniem lub po demontażu;
- ✗ w mieniu: w przedmiotach, których nabycie nie jest potwierdzone dowodami zakupu, mieniu osób trzecich przyjętym bez dowodu przyjęcia, jak również w mieniu, które nie zostało wprowadzone do działalności Ubezpieczającego zgodnie z obowiązującymi przepisami prawnymi lub którego nabycie lub przejęcie jest potwierdzone sfałszowanymi dokumentami;

W ubezpieczeniu odpowiedzialności cywilnej – ochroną ubezpieczeniową nie są objęte m.in. szkody:

- ✗ objęte zakresem ubezpieczeń obowiązkowych, o których mowa w ustawie z dnia 22 maja 2003 r. o ubezpieczeniach obowiązkowych, Ubezpieczeniowym Funduszu Gwarancyjnym i Polskim Biurze Ubezpieczycieli Komunikacyjnych,
- ✗ powstałe w związku z organizowaniem imprez masowych w rozumieniu ustawy z dnia 20 marca 2009 r. o bezpieczeństwie imprez masowych,
- ✗ powstałe w związku ze zniszczeniem, uszkodzeniem lub utratą zbiorów, kolekcji lub dzieł sztuki,
- ✗ wyrządzone przez Ubezpieczonego osobom bliskim, współnikom, osobom bliskim współników lub osobom, za które Ubezpieczony ponosi odpowiedzialność,
- ✗ związane z wykonywaniem zawodu (OC zawodowa): lekarza, pielęgniarzki lub położnej, architekta, inżyniera budownictwa, adwokata, radcy prawnego, notariusza, komornika sądowego, brokera lub agenta ubezpieczeniowego, zarządcy nieruchomości, pośrednika w obrocie nieruchomościami, rzeczoznawcy majątkowego, działalności polegającej na wykonywaniu samodzielnej funkcji technicznej w budownictwie lub innych zawodów, w tym regulowanych ustawowo;

Jakie są ograniczenia ochrony ubezpieczeniowej?

TUZ Ubezpieczenia nie odpowiada m.in. za szkody:

- ! wyrządzone umyślnie przez Ubezpieczonego lub Ubezpieczającego;
- ! wyrządzone wskutek rażącego niedbalstwa reprezentantów Ubezpieczonego lub Ubezpieczającego, chyba że zapłała odszkodowania odpowiada w danych okolicznościach względem słusności; za wyjątkiem ubezpieczenia OC, w którym szkody wyrządzone wskutek rażącego niedbalstwa objęte są ochroną ubezpieczeniową;
- ! powstałe w związku z działaniami wojennymi (niezależnie czy stan wojny został wypowiedziany), zbrojną inwazją, stanem wyjątkowym, stanem wojennym, rewolucją, przewrotem politycznym, zamieszkami społecznymi, strajkami, lokautami, sabotażem;
- ! wyrządzone przez Ubezpieczającego lub osoby, za które ponosi odpowiedzialność, w stanie po użyciu alkoholu lub w stanie nietrzeźwości w rozumieniu ustawy z dnia 26 października 1982 r. o wychowaniu w trzeźwości i przeciwdziałaniu alkoholizmowi albo po użyciu środków odurzających, substancji psychotropowych lub środków zastępczych w rozumieniu ustawy z dnia 29 lipca 2005 r. o przeciwdziałaniu narkomanii o przeciwdziałaniu narkomanii, o ile stan ten miał wpływ na zajęcie wypadku ubezpieczeniowego;
- ! powstałe wskutek bezpośredniego lub pośredniego oddziaływania energii jądrowej, skażenia radioaktywnego, promieni laserowych, maserowych oraz pola magnetycznego lub elektromagnetycznego;
- ! za powstanie których odpowiedzialność jest uregulowana w prawie geologicznym i górnictwem;
- ! Dodatkowo w ubezpieczeniu mienia TUZ Ubezpieczenia nie odpowiada m.in. za szkody:
  - ! w mieniu: w przedmiotach, których nabycie nie jest potwierdzone dowodami zakupu, mieniu osób trzecich przyjętym bez dowodu przyjęcia, jak również w mieniu, które nie zostało wprowadzone do działalności Ubezpieczającego zgodnie z obowiązującymi przepisami prawnymi lub którego nabycie lub przejęcie jest potwierdzone sfałszowanymi dokumentami;
  - ! wskutek systematycznego oddziaływania dymu, sadzy lub temperatury;

- ! w wyniku zalania wodą pochodzącą z opadów atmosferycznych. Jeśli przyczyną powstania szkody był zły stan techniczny dachu lub innych elementów budynku lub budowli, którego konserwacja należała do obowiązków Ubezpieczonego;
  - ! spowodowane zalaniem, w przypadku przechowywania mienia niżej niż 10 cm nad podłogą znajdującą się poniżej poziomu gruntu, chyba że zalanie mienia nastąpiło bezpośrednio z góry;
  - ! w ubezpieczeniu mienia od kradzieży z włamaniem, jeżeli nie spełniono wymogów zabezpieczenia mienia na drodze wejścia sprawców włamania określonych w OWU.
- Dodatkowo w ubezpieczeniu odpowiedzialności cywilnej TUZ Ubezpieczenia nie odpowiada m.in. za szkody:
- ! powstałe w związku z niedostarczeniem energii lub dostarczeniem energii o niewłaściwych parametrach;
  - ! powstałe w związku ze zniszczeniem, uszkodzeniem lub utratą dokumentów;
  - ! powstałe w związku ze zniszczeniem, uszkodzeniem lub utratą wartości pieniężnych, a także wszelkich kart elektronicznych, w tym kart wydawanych przez instytucje finansowe;
  - ! związane z naruszeniem dóbr osobistych osób trzecich przez Ubezpieczonego lub przez osoby, za które on ponosi odpowiedzialność (tj. innych dóbr osobistych niż objęte zakresem szkody osobowej).

Gdzie obowiązuje ubezpieczenie?

Ubezpieczenie mienia: mienie zgłoszone do ubezpieczenia objęte jest ochroną ubezpieczeniową na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej w miejscu określonym w umowie ubezpieczenia, z zastrzeżeniem postanowień szczególnych OWU.

Ubezpieczenia odpowiedzialności cywilnej: Terytorium Rzeczypospolitej Polskiej z zastrzeżeniem:

- w ubezpieczeniu w zakresie rozszerzonym – terytorium Unii Europejskiej, a także Wielkiej Brytanii, Szwajcarii, Norwegii i Islandii w zakresie szkód wyrządzonych przez pracowników Ubezpieczonego w związku z odbywaniem przez nich delegacji służbowych,
- w zakresie podstawowym – terytorium Rzeczypospolitej Polskiej w miejscu wskazanym w umowie ubezpieczenia jako miejsce ubezpieczenia,
- Klauzula nr 5 - OC za produkt – terytorium Rzeczypospolitej Polskiej jak i pozostałych krajów Unii Europejskiej w zakresie szkód wyrządzonych osobom trzecim będącymi konsumentami przez produkty nabyte przez nich na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej.

Co należy do obowiązków ubezpieczonego?

Obowiązki Ubezpieczonego w czasie trwania umowy

- w czasie trwania umowy ubezpieczenia Ubezpieczony obowiązany jest niezwłocznie zgłaszać TUZ Ubezpieczenia wszelkie zmiany okoliczności, które mogą mieć wpływ na zwiększenie prawdopodobieństwa szkody, o które TUZ Ubezpieczenia zapytywał we wniosku o ubezpieczenie albo innych pismach przed zawarciem umowy ubezpieczenia.

Ubezpieczony obowiązany jest ponadto do:

- przestrzegania powszechnie obowiązujących przepisów mających na celu zapobieganie powstaniu szkody, w szczególności przepisów prawa budowlanego, o ochronie przeciwpożarowej, prawa pracy, a także dotyczących normalizacji, certyfikacji, budowy i eksploatacji urządzeń technicznych oraz wykonywania dozoru technicznego nad tymi urządzeniami, jak również zaleceń producenta w zakresie montażu, warunków eksploatacji i sposobu użytkowania maszyn i urządzeń;
- konserwacji i dbałości o przewody i urządzenia doprowadzające i odprowadzające wodę, parę wodną lub inne ciecze oraz stosowania w terminie odpowiednich środków ochronnych w celu zabezpieczenia przed mrozem przewodów i urządzeń narażonych na jego działanie, o ile należało to do obowiązków Ubezpieczonego;
- niezwłocznego, jednak nie później niż następnego dnia roboczego, powiadomienia administratora zarządzającego obiektem o każdym wypadku ubezpieczeniowym, w celu spisania protokołu określającego okoliczności i rozmiar szkody;
- przestrzegania wymogów zabezpieczenia mienia, o których mowa OWU;
- przestrzegania zaleceń wydanych przez TUZ Ubezpieczenia oraz usunięcia w wyznaczonym terminie szczególnego zagrożenia, do którego usunięcia pisemnie zobowiązało go TUZ Ubezpieczenia (zalecenia); za szczególne zagrożenie uważa się takie, które spowodowało szkodę w terminie wcześniejszym;
- umożliwienia przedstawicielowi TUZ Ubezpieczenia podjęcia czynności niezbędnych do oceny ryzyka, w tym udzielenia pomocy przy oględzinach miejsca ubezpieczenia zarówno przed zawarciem, jak i w trakcie trwania umowy ubezpieczenia oraz po zakończeniu okresu ubezpieczenia, jeżeli czynności te są niezbędne do prawidłowej likwidacji szkody.
- prowadzenia ewidencji księgowej zgodnie z obowiązującymi przepisami, a także do należytego przechowywania i chronienia tej dokumentacji przed uszkodzeniem, zniszczeniem lub zaginięciem, w sposób umożliwiający – w przypadku powstania szkody – bezsporne ustalenie jej wysokości, z zastrzeżeniem dodatkowych obowiązków określonych w OWU dla podmiotów rozliczających się na podstawie zryczałtowanego podatku od przychodów.

W przypadku wystąpienia szkody Ubezpieczony zobowiązany jest:

- użyć dostępnych mu środków w celu ratowania przedmiotu ubezpieczenia oraz zapobieżenia szkodzie lub zmniejszenia jej rozmiarów, w tym niezwłocznego powiadomienia straży pożarnej lub policji, jeżeli okoliczności, w jakich doszło do powstania wypadku lub jego rodzaj wymagają obecności lub interwencji tych służb;
- do powiadomienia TUZ Ubezpieczenia niezwłocznie, nie później niż w ciągu 7 dni od dnia powstania szkody lub uzyskania informacji o powstaniu szkody, z podaniem w zgłoszeniu jej przyczyny, przedmiotu, zakresu, szacunkowej wysokości oraz miejsca jej wystąpienia;
- do niezwłocznego, jednak nie później niż następnego dnia roboczego, powiadomienia o każdej szkodzie administratora zarządzającego obiektem, w celu spisania protokołu określającego okoliczności i rozmiar szkody;
- pozostawić uszkodzone lub zniszczone mienie bez dokonywania w nim zmian do czasu przeprowadzenia oględzin przez przedstawiciela TUZ Ubezpieczenia, chyba że dokonanie zmian jest uzasadnione koniecznością zabezpieczenia mienia pozostałego po szkodzie lub zmniejszenia rozmiaru szkody albo TUZ Ubezpieczenia nie przeprowadził oględzin w uzgodnionym terminie z Ubezpieczającym;
- do zezwolenia TUZ Ubezpieczenia na dokonywanie czynności niezbędnych do ustalenia okoliczności powstania szkody i jej rozmiaru oraz udzielenia w tym celu pomocy i wiarygodnych wyjaśnień, a także okazania i przekazania dowodów i dokumentów odpowiednich do stanu rzeczy;
- do przygotowania na własny koszt zestawienia poniesionych strat i przekazania go do TUZ Ubezpieczenia;
- do zabezpieczenia możliwości dochodzenia roszczeń odszkodowawczych wobec osób odpowiedzialnych za szkodę, jeżeli za powstanie szkody odpowiedzialne są osoby trzecie, obowiązkiem Ubezpieczonego jest podanie TUZ Ubezpieczenia wszelkich znanych informacji dotyczących tych osób;
- dostarczyć do TUZ Ubezpieczenia postanowienie o umorzeniu dochodzenia wszczętego w sprawie szkody bądź odpis prawomocnego orzeczenia sądowego w terminie umożliwiającym TUZ Ubezpieczenia zajęcie stanowiska w sprawie ewentualnego dalszego postępowania.

Jeżeli zdarzenie, w wyniku którego powstała szkoda, objęte jest zakresem ubezpieczenia również na podstawie umowy zawartej z innym zakładem ubezpieczeń, Ubezpieczony obowiązany jest do natychmiastowego pisemnego poinformowania tego zakładu ubezpieczeń o powstaniu szkody i uzyskania potwierdzenia odebrania tej wiadomości oraz do zawiadomienia TUZ Ubezpieczenia o przekazaniu takiej informacji (dostarczenie kopii pisma).

Jeżeli przeciwko Ubezpieczonemu w związku ze szkodą wszczęte zostało postępowanie karne lub cywilne, Ubezpieczony jest zobowiązany niezwłocznie, nie później niż w ciągu 7 dni od uzyskania o tym wiadomości, powiadomić o tym TUZ Ubezpieczenia.

Jak i kiedy należy opłacać składki?

Tryb płatności składki

Wysokość składki za ubezpieczenie określa się w dokumencie ubezpieczenia (polisie).

Opłata składki lub jej pierwszej raty następuje przy zawarciu umowy ubezpieczenia, chyba że w dokumencie ubezpieczenia określono inny sposób bądź termin opłacenia składki lub jej pierwszej raty.

Składka z tytułu zawartej umowy ubezpieczenia będzie płatna przelewem na rachunek bankowy wskazany w dokumencie ubezpieczenia (polisie).

Kiedy rozpoczyna się i kończy ochrona ubezpieczeniowa?

Jeżeli nie umówiono się inaczej, odpowiedzialność TUZ Ubezpieczenia rozpoczyna się od dnia następującego po zawarciu umowy ubezpieczenia, nie wcześniej jednak niż od dnia następnego po zaplaceniu składki lub jej pierwszej raty, z zastrzeżeniem poniższych postanowień.

Jeżeli w umowie ubezpieczenia określono termin zapłaty składki lub jej pierwszej raty przypadający po dniu, w którym rozpoczyna się oznaczony w umowie ubezpieczenia okres ubezpieczenia, odpowiedzialność TUZ Ubezpieczenia rozpoczyna się od dnia oznaczonego w umowie ubezpieczenia jako początek okresu ubezpieczenia.

Jeżeli TUZ Ubezpieczenia ponosi odpowiedzialność jeszcze przed zaplaceniem składki lub jej pierwszej raty, a składka lub jej pierwsza rata nie została zapłacona w terminie, TUZ Ubezpieczenia może wypowiedzieć umowę ze skutkiem natychmiastowym i żądać zapłaty składki za okres, przez który ponosił odpowiedzialność. W braku wypowiedzenia umowy wygasa ona z końcem okresu, za który przypadała niezapłacona składka.

Ochrona ubezpieczeniowa wygasa:

- z upływem ostatniego dnia okresu ubezpieczenia, na jaki została zawarta umowa ubezpieczenia,
- z dniem odstąpienia od umowy ubezpieczenia,
- z dniem wypowiedzenia umowy ubezpieczenia ze skutkiem natychmiastowym w terminie 14 dni od otrzymania od drugiej strony żądania zmiany wysokości składki na skutek ujawnienia okoliczności, która pociąga za sobą istotną zmianę prawdopodobieństwa powstania szkody,
- z dniem wypowiedzenia przez TUZ Ubezpieczenia umowy ubezpieczenia ze skutkiem natychmiastowym lub z upływem okresu, za który przypadała niezapłacona składka lub jej pierwsza rata,
- z upływem 7 dni, licząc od daty otrzymania wezwania do zaplacenienia zaległej raty składki, w przypadku braku jej wpłaty,
- z chwilą zbycia własności przedmiotu ubezpieczenia na nowego właściciela, chyba że z umowy ubezpieczenia zostały przeniesione na nabywcę przedmiotu ubezpieczenia za zgodą TUZ Ubezpieczenia,
- z dniem określonym w porozumieniu stron o rozwiązaniu umowy ubezpieczenia w celu zawarcia z TUZ Ubezpieczenia kolejnych umów ubezpieczenia na ten sam okres ubezpieczenia i na bazie tych samych ogólnych warunków ubezpieczenia (tzw. wyrównanie okresów ubezpieczenia),
- z dniem zaprzestania prowadzenia działalności gospodarczej przez Ubezpieczonego.

Jak rozwiązać umowę?

Rozwiązanie umowy ubezpieczenia na wniosek Ubezpieczającego może nastąpić w przypadkach:

- odstąpienia od umowy ubezpieczenia w terminie 30 dni (a w przypadku gdy Ubezpieczający jest przedsiębiorcą w terminie 7 dni) od dnia zawarcia umowy, jeżeli umowa ubezpieczenia została zawarta na okres dłuższy niż 6 miesięcy; jeżeli najpóźniej w chwili zawarcia umowy ubezpieczenia Ubezpieczający jest poinformował Ubezpieczającego o prawie odstąpienia od umowy, termin 30 dni biegnie od dnia, w którym Ubezpieczający będący konsumentem dowiedział się o tym prawie; odstąpienie od umowy ubezpieczenia nie zwalnia Ubezpieczającego z obowiązku zaplacenienia składki za okres, w jakim TUZ Ubezpieczenia udzielał ochrony ubezpieczeniowej,
- porozumienia stron o rozwiązaniu umowy ubezpieczenia w celu zawarcia z TUZ Ubezpieczenia kolejnych umów ubezpieczenia na ten sam okres ubezpieczenia i na bazie tych samych ogólnych warunków ubezpieczenia (tzw. wyrównanie okresów ubezpieczenia),
- wypowiedzenia przez Ubezpieczającego umowy ubezpieczenia wskutek żądania drugiej strony zmiany wysokości składki na skutek ujawnienia okoliczności, która pociąga za sobą istotną zmianę prawdopodobieństwa powstania wypadku ubezpieczeniowego.